

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om försäkringsförmedling och till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition förslås att det stiftas en lag om försäkringsförmedling. Det föreslås även ändringar av främst teknisk karaktär i lagen om försäkringsbolag, lagen om Försäkringsinspektionen, lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen, lagen om Konsumentverket och lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt. Genom ändringarna genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om försäkringsförmedling. Samtidigt upphävs lagen om försäkringsmäklare.

Lagen om försäkringsförmedling föreslås gälla försäkringsförmedlare, dvs. fysiska personer och sammanslutningar som säljer eller förmedlar försäkringar eller som i övrigt i form av rörelse bereder eller ingår försäkringsavtal eller bistår vid förvaltningen och fullgörandet av dem. Lagen gäller direktförsäkring och till många delar återförsäkring. Försäkringsförmedling är dock inte försäkringsgivarens verksamhet.

Försäkringsförmedlare föreslås bli indelade i försäkringsmäklare och ombud. Försäkringsmäklarna agerar självständigt i förhållande till försäkringsgivarna utifrån sitt uppdragsavtal med kunden. Ombuden agerar för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar.

Försäkringsförmedlare skall registreras i det försäkringsförmedlarregister som förs av

Försäkringsinspektionen. Förutsättningarna för registrering som ombud är bl.a. tillräcklig tillförlitlighet och yrkeskunskap. Av försäkringsmäklare förutsätts dessutom oberoende i förhållande till försäkringsgivarna samt ansvarsförsäkring.

En försäkringsförmedlare som är registrerad i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan även bedriva verksamhet i andra stater inom området. Verksamheten förutsätter ett anmälningsförfarande mellan de behöriga myndigheterna i staterna.

I lagen föreskrivs även om skötseln av försäkringsmäklares uppdrag och om skyldigheten att lämna information. Bestämmelser om ombudens verksamhet utfärdas i den mån denna inte redan regleras i lagen om försäkringsavtal.

Försäkringsförmedlare övervakas av Försäkringsinspektionen. Tillsynen över försäkringsmäklare och ombud samt skadeståndsskyldigheten motsvarar till stor del det som nu gäller försäkringsmäklare och ombud. Försäkringsinspektionen skall emellertid även kunna utöva tillsyn över ombuden direkt, inte bara indirekt i samband med tillsynen över försäkringsgivarna.

Lagarna avses träda i kraft den 14 januari 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Nuläge	4
1.1. Lagstiftning	4
1.1.1. Försäkringsmäklare	4
1.1.2. Ombud	5
1.2. Praxis	7
1.2.1. Försäkringsmäklare	7
1.2.2. Ombud	8
1.3. Den internationella utvecklingen.....	9
1.4. Bedömning av nuläget	10
1.4.1. Försäkringsmäklare	10
1.4.2. Ombud	11
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	12
2.1. Bestämmelser i försäkringsförmedlingsdirektivet som inte kräver ändringar i lagstiftningen.....	14
3. Propositionens verkningar	15
3.1. Ekonomiska verkningar	15
3.2. Verkningar för olika medborgargrupperns ställning.....	16
4. Beredningen av propositionen	16
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	17
DETALJMOTIVERING.....	19
1. Lagförslag.....	19
1.1. Lag om försäkringsförmedling.....	19
1 kap. Allmänna bestämmelser	19
2 kap. Registrering av försäkringsförmedlare	22
3 kap. Informationsskyldighet för försäkringsförmedlare	34
4 kap. Försäkringsmäklarens verksamhet	37
5 kap. Etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster	42
6 kap. Tillsyn över marknadsföring och avtalsvillkor	44
7 kap. Övrig tillsyn och skadeståndsansvar	45
8 kap. Särskilda bestämmelser	50
1.2. Lag om försäkringsbolag	54
14 a kap. Konkurrens och marknadsföring	54
1.3. Lag om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen.....	54
1.4. Lag om Försäkringsinspektionen.....	54
1.5. Lag om Konsumentverket.....	54
1.6. Lag om förhindrande och utredning av penningtvätt.....	54
2. Närmare bestämmelser	54
3. Ikraftträdande.....	55

4. Lagstiftningsordning	55
LAGFÖRSLAGEN	56
om försäkringsförmedling	56
om ändring av 14 a kap. 9 § i lagen om försäkringsbolag.....	68
om ändring av 1 a och 1 b § i lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen	68
om ändring av 2 § i lagen om Försäkringsinspektionen	69
om ändring av 7 § i lagen om Konsumentverket	69
om ändring av 3 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt	70
BILAGA	71
PARALLELLTEXTER	71
om ändring av 14 a kap. 9 § i lagen om försäkringsbolag.....	71
om ändring av 1 a och 1 b § i lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen	71
om ändring av 2 § i lagen om Försäkringsinspektionen	72
om ändring av 7 § i lagen om Konsumentverket	73
om ändring av 3 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt	74

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

1.1.1. Försäkringsmäklare

Försäkringsmäklare lyder under lagen om försäkringsmäklare (251/1993), som trädde i kraft den 1 januari 1994. Lagen stiftades för att trygga en störningsfri verksamhet och en sund utveckling på försäkringsmarknaden. Genom lagen genomfördes dessutom rådets direktiv 77/92/EEG av den 13 december 1976 om åtgärder för att underlätta det effektiva utövandet av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster vid verksamhet som försäkringsagent och försäkringsmäklare och särskilt om övergångsbestämmelser för sådan verksamhet. Samtidigt beaktades kommissionens rekommendation 92/48/EEG om försäkringsförmedlare. Lagen om försäkringsmäklare kompletteras av allmänna närings- och avtalsrättsliga bestämmelser.

Med försäkringsmäklare avses i lagen var och en som yrkesmässigt till sina uppdragsgivare förmedlar försäkringar från flera från varandra fristående försäkringsgivare. Endast en sådan fysisk person eller sammanslutning som har antecknats i Försäkringsinspektionens register över försäkringsmäklare får vara försäkringsmäklare i Finland. Lagen om försäkringsmäklare gäller dock inte försäkringsförmedling som bedrivs av försäkringsgivare eller förmedling av återförsäkringar.

Lagen om försäkringsmäklare innehåller både näringsrättsliga bestämmelser om den registrering som krävs för att inleda och bedriva försäkringsförmedling samt avtalsrättsliga bestämmelser om skötseln av mäklaruppdrag och påföljder vid mäklarens felaktiga förfarande. Lagen innehåller tvingande bestämmelser t.ex. om utformningen av och minimikraven på uppdragsavtalet. Ett avtalsvillkor som avviker från dem till nackdel för uppdragsgivaren är ogiltigt.

Försäkringsmäklare skall även iaktta god försäkringsmäklarsed i sin verksamhet.

Ett utmärkande drag för försäkringsmäklare är deras oberoende ställning i förhållande

till försäkringsgivarna. Mäklaren får inte på grund av ägarskaps-, arbets-, ombuds- eller annat avtal eller förhållande vara beroende av försäkringsgivarna. I detta avseende skiljer sig försäkringsmäklaren från försäkringsgivarnas försäljningspersonal och ombud som agerar på uppdrag av försäkringsgivaren och som dennes ombud.

Försäkringsmäklare skall ha sådan utbildning och praktisk erfarenhet som anses tillräcklig för att bedriva försäkringsmäklarverksamhet. Kravet gäller fysiska personer som självständigt bedriver försäkringsförmedling och ett sådant antal fysiska personer i anställning hos en försäkringsmäklarsammanslutning som skall anses vara tillräckligt. Som tillräcklig utbildning betraktas en examen inom utbildning på minst andra stadiet enligt Försäkringsinspektionens föreskrifter och anvisningar till försäkringsmäklare 2003:2. Som tillräcklig praktisk erfarenhet betraktas enligt försäkringsmäklarutbildningen minst två eller fyra års erfarenhet av uppgifter som motsvarar eller är jämförbara med försäkringsmäklarens uppgifter. Försäkringsinspektionen kan efter prövning avvika från kraven på utbildning och praktisk erfarenhet till fördel för försäkringsmäklaren.

Försäkringsmäklaren skall i sin verksamhet klart föra fram att han uttryckligen är försäkringsmäklare. Mäklaren får inte i sin marknadsföring uppge att han representerar en viss försäkringsgivare.

Försäkringsmäklare skall i sin marknadsföring lämna kunden all information som kan ha betydelse när kunden fattar beslut som gäller mäklarens tjänster eller försäkringar. Det är förbjudet att lämna osann eller vilseledande information eller annars använda något förfarande som är otillbörligt från kundens synpunkt.

Försäkringsmäklaren skall sörja för att uppdragsgivaren innan ett försäkringsavtal ingås får all den information som behövs för bedömningen av försäkringsbehovet och valet av försäkring, t.ex. information om tillgängliga försäkringsformer, försäkringspremier och försäkringsvillkor. Mäklaren skall informera uppdragsgivaren om försäkringsgivaren betalar arvode för förmedlingen av

försäkringen samt på uppdragsgivarens begäran arvodets belopp.

Försäkringsmäklaren svarar för bristfällig, felaktig eller vilseledande information han lämnat. Mäklaren är skyldig att ersätta en skada som beror på att försäkringen inte har det innehåll som kunden haft anledning att tro på basis av den information som mäklaren lämnat.

Försäkringsmäklaren är skyldig att teckna en försäkring för ersättning av sådana skador som mäklaren är skadeståndsansvarig för. Mäklaren skall dessutom teckna försäkring eller ställa en säkerhet för att garantera en separat penningrörelse mellan uppdragsgivaren och försäkringsgivaren, om mäklaren förmedlar tillgångar som hör till dessa.

Försäkringsmäklarens verksamhet som ombud för uppdragsgivaren omfattas också av bestämmelserna om sysslomän eller ombudsmän i 18 kap. i handelsbalken. I kapitlet föreskrivs bl.a. om ombudsmannens skyldighet att begära fullmakt och redovisa för sin huvudman, om en ohederlig ombudsmans ansvar och om giltigheten i ombudsmannens rättshandlingar. Ombudsmannen har rätt att få skäligt arvode för sitt arbete och skälig ersättning för sina kostnader.

Om försäkringsmäklarens uppdragsgivare är en sådan konsument som avses i konsumentskyddslagen (38/1978), tillämpas konsumentskyddslagens bestämmelser både på villkoren för avtal mellan försäkringsmäklaren och dennes uppdragsgivare och på marknadsföringen av försäkringsmäklarens tjänster.

Om det ingår ett oskäligt villkor i ett uppdragsavtal som ingåtts mellan uppdragsgivaren, som är i konsumentställning och försäkringsmäklaren, kan det enligt 4 kap. 1 § i konsumentskyddslagen jämkas eller lämnas utan avseende. En annan uppdragsgivare kan på grund av oskäliga avtalsvillkor åberopa den allmänna jämningsbestämmelsen i 36 § i rättshandlingslagen (228/1929). Även de övriga bestämmelserna i 3 kap. i rättshandlingslagen som gäller giltigheten och jämkningen av rättshandlingar kan bli tillämpliga.

Försäkringsmäklare övervakas av Försäkringsinspektionen. Marknadsföringens lagenlighet och användningen av avtalsvillkor ur konsumentskyddssynvinkel övervakas även

av konsumentombudsmannen. I syfte att tillrättalägga en försäkringsmäklares lagstridiga förfarande finns det beroende på hur allvarligt förfarandet varit flera sätt, t.ex. anmärkning, rättelseuppmaning, beslut om förbud, vite och strykning ur registret.

Kostnaderna för tillsynen täcks enligt lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944) med tillsyns- och åtgärdsavgifter som tas ut hos tillsynsobjekten. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen tillsynsavgiften på framtällning av Försäkringsinspektionen.

1.1.2. Ombud

Försäkringsombuden agerar för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar på basis av ett uppdragsavtal med försäkringsgivaren. Utöver försäkringsmäklare omfattas även ombud av direktiv 77/92/EEG och uppdragsförhållandet mellan ombudet och försäkringsgivaren av kapitel 18 i handelsbalken som gäller sysslomän, dvs. ombudsmän. För dessa redogjordes närmare redan i punkt 1.1.1.

Det finns ingen separat lag om ombudsverksamhet i försäkringslagstiftningen, utan ombudens rättigheter och skyldigheter i förhållande till ombudens och sålunda även försäkringsgivarnas kunder är i huvudsak beroende av lagen om försäkringsavtal (543/1994) och lagen om försäkringsbolag (1062/1979), genom vilka förhållandet mellan försäkringsgivaren och kunden samt försäkringsbolagens verksamhet regleras.

Ombuden skall även iaktta god försäkringssed i sin verksamhet.

Lagen om försäkringsavtal gäller personförsäkring och skadeförsäkring. Lagen gäller inte återförsäkring och i regel inte lagstadgad försäkring. Ett avtalsvillkor är ogiltigt, om det till nackdel för någon annan försäkrad eller ersättningsberättigad än försäkringstagaren avviker från lagens bestämmelser. Lagen är tvingande även till försäkringstagarens fördel, om denna är en konsument eller näringsidkare, som kan anses vara jämställd med en konsument med hänsyn till näringsverksamhetens art och omfattning samt omständigheterna i övrigt.

Lagen om försäkringsbolag tillämpas på

finländska ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsaktiebolag. På grundval av de hänvisande bestämmelserna i 60 § i lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) och 12 kap. 2 § i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987) omfattas även utländska försäkringsbolag och försäkringsföreningar av bestämmelserna om försäkringsbolagets marknadsföring och om tillsynen över dess avtalsvillkor i 14 a kap. 7 och 9—13 § i lagen om försäkringsbolag.

I Finland kan man vara verksam som ombud utan särskild koncession, som beviljas av en myndighet, eller registrering, eftersom beordret av koncession inom ombudsverksamheten är knutet till huvudmannens dvs. försäkringsgivarens verksamhetsbetingelser. I Finland kan en inhemsk försäkringsgivare som beviljats koncession om denna så vill använda ombud. Ombud för ett försäkringsföretag som fått koncession i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan verka i Finland med stöd av etableringsfriheten, om företaget har etablerat en representation här. Ett sådant ombud kan verka i Finland också med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster, om verksamheten inte förutsätter etablering av en representation. För att ett försäkringsföretag från tredje land skall kunna vara verksamt i Finland krävs koncession från social- och hälsovårdsministeriet. Förutsättningen är bl.a. att bolaget i Finland grundar en representation som leds av en generalagent som är godkänd av ministeriet.

Enligt 14 a kap. 7 § i lagen om försäkringsbolag som gäller konkurrens och marknadsföring skall ett försäkringsbolag i sin marknadsföring lämna kunden alla de upplysningar om den marknadsförda nyttigheten som kan ha betydelse när kunden fattar avgöranden som gäller nyttigheten. Försäkringsbolag får inte lämna osann eller vilseledande information eller annars använda något förfarande som är otillbörligt från kundens synpunkt.

Enligt 5 § i lagen om försäkringsavtal skall försäkringssökanden ges den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet och för valet av försäkring, t.ex. information om försäkringsformerna, premierna och försäkringsvillkoren. När informatio-

nen ges skall uppmärksamhet även fästas vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet.

Om en försäkringsgivare eller dennes representant vid marknadsföringen av en försäkring har underlåtit att ge försäkringstagaren behövlig information om försäkringen eller har gett honom felaktig eller vilseledande information om den, anses försäkringsavtalet enligt 9 § i lagen om försäkringsavtal vara i kraft med det innehåll som försäkringstagaren hade skäl att sluta sig till utgående från den information han fått. Samma gäller på motsvarande sätt om bristfällig, felaktig eller vilseledande information lämnats om försäkringen medan den varit i kraft och denna information kan anses ha påverkat försäkringstagarens förfarande. Detta gäller dock inte information som försäkringsgivaren eller dennes representant efter ett försäkringsfall har gett om en förestående ersättning.

I 14 a kap. 8 och 9 § i lagen om försäkringsbolag föreskrivs om information om ombudsverksamheten. Försäkringsbolagets ombud skall i sin verksamhet klart informera kunden om att han eller hon uttryckligen är ombud och vid marknadsföringen av en enskild försäkring informera om vilket försäkringsbolags produkt det är fråga om. När försäkringsbolaget är representant för finansiella tjänster som definieras närmare i 1 kap. 3 a § i lagen om försäkringsbolag eller tjänster som anknyter till en försäkring, skall försäkringsbolaget klart informera kunden om vilket företags produkt eller tjänst det är fråga om och att försäkringsbolaget inte bedriver rörelsen för egen räkning och inte är part i ett avtal som eventuellt uppstår om den produkt eller tjänst som förhandlingarna gäller.

I lagen ställs inga krav på ombudens utbildning eller praktiska erfarenhet. I praktiken sörjer försäkringsgivarna för att deras ombud har tillräcklig yrkesskicklighet.

Ombud registreras för närvarande inte genom myndigheternas försorg. Enligt 18 kap. 8 a § i lagen om försäkringsbolag har Försäkringsinspektionen dock rätt att föreskriva att försäkringsbolag skall föra register över sina ombud och personer som handlar på dessas vägnar. Utfärdandet av intyg angående ombud och personer som handlar på dessas vägnar kan genom ministeriets beslut helt eller

delvis åläggas försäkringsbolagens centralorganisation, sedan denna har samtyckt därtill. Motsvarande bestämmelse ingår i 16 kap. 11 a § i lagen om försäkringsföreningar. Innan Försäkringsinspektionen inrättades hörde bestämmelserätten till social- och hälsovårdsministeriet.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdade 1993 en föreskrift för inhemska försäkringsbolag (dnr 260/411/93) om registrering av ombudsmän och utfärdande av intyg över arbetserfarenhet. Enligt föreskriften skall ett försäkringsbolag föra register över sina ombud. Finska Försäkringsbolagens Centralförbund utfärdar på begäran av ett ombud eller en person som handlar på ombudets vägnar ett intyg som ombudet eller den person som handlar på dennes vägnar enligt artikel 9.1 i direktiv 77/92/EEG skall foga till sin ansökan om att få bedriva sådan verksamhet som han bedriver i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i en annan sådan stat. Ministeriet har utfärdat en motsvarande föreskrift som gäller försäkringsföreningar och Finska Försäkringsbolagens Centralförbund (Dnr 128/02/93).

Tillsynen över ombud är en del av den tillsyn över och inspektion av försäkringsbolag som Försäkringsinspektionen svarar för i enlighet med kap. 14 i lagen om försäkringsbolag. Försäkringsinspektionen utövar också tillsyn över andra försäkringsgivare.

Försäkringsinspektionen kan utfärda en anmärkning till ett försäkringsbolag, uppmana bolaget att rätta till saken inom en viss tid eller förbjuda det att fortsätta med sitt felaktiga förfarande, om bolaget t.ex. inte iakttar lagen, sin koncession eller bolagsordning. Eventuella åtgärder är också rätt att förbjuda verkställigheten av ett beslut som fattats av bolaget, förelägga vite, återkalla koncessionen och rätt att överta egendom i bolagets besittning eller förbjuda bolaget att överlåta eller pantsätta sådan egendom.

Kap. 14 a i lagen om försäkringsbolag innehåller bestämmelser om konkurrens och marknadsföring som skall iakttas utöver vad som föreskrivs i lagen om konkurrensbegränsningar. Viktigare än den konkurrensrättsliga övervakningen torde med avseende på ombudsverksamheten vara att Försäkringsinspektionen övervakar försäkringsbo-

lagets användning av avtalsvillkor och marknadsföring. Marknadsföringens lagenlighet och användningen av avtalsvillkor med avseende på konsumentskyddet övervakas även av konsumentombudsmannen. Liksom försäkringsmäklare skall även ombud beakta konsumentskyddslagen och rättshandlingslagen i sin verksamhet.

Försäkringsinspektionen kan, om det behövs med tanke på kundskyddet, förbjuda ett försäkringsbolag att fortsätta använda lagstridiga avtalsvillkor eller lagstridig marknadsföring eller att förnya sådan eller därmed jämförbar marknadsföring eller användning av avtalsvillkor. Förbudet kan förenas med vite.

Det finns förlikningsorgan som inte är domstolar och som under vissa begränsningar kan behandla tvister som gäller verksamhet som bedrivs av både ombud och försäkringsmäklare. Dessa är Konsumenternas försäkringsbyrå, Försäkringsnämnden och konsumentklagonämnden, vilka behandlas närmare nedan i punkt 2.1.

Vid justitieministeriet pågår ett projekt genom vilket konsumentklagonämndens behörighet utvidgas så att konsumenterna kan föra meningsskiljaktigheter gällande försäkringar till nämnden i större utsträckning än för närvarande. Avsikten är att en regeringsproposition om saken skall avlåtas under hösten 2004. Behörighetens omfattning beror dock på om mer anslag anvisas för nämndens verksamhet i statsbudgeten.

1.2. Praxis

1.2.1. Försäkringsmäklare

Försäkringsmäklarverksamheten började öka betydligt i Finland under början av 1990-talet. Försäkringsinspektionen publicerar årligen statistik över försäkringsmäklarnas verksamhet som görs upp på basis av uppgifter som förts in i försäkringsmäklarregistret och de berättelser över rörelsen som försäkringsmäklarna lämnat till Försäkringsinspektionen.

I slutet av 2002 fanns ungefär 70 försäkringsmäklare i registret. Av dessa verkar 90 % som aktiebolag. Resten är kommanditbolag eller fysiska personer. Ungefär 85 % av

mäklarna har rätt att förmedla både liv- och skadeförsäkringar. Resten förmedlar endast någondera försäkringsgrenen. Penningrörelsen i anslutning till försäkringar går i praktiken nästan helt och hållet direkt mellan försäkringsgivaren och försäkringstagaren, för endast 10 % av mäklarna har rätt att förmedla försäkringspremier och ersättningar.

Personalen i försäkringsmäklarföretag har ökat från 75 personer 1995 till ca 500 personer 2002. Ungefär hälften av personalen är registrerad som försäkringsmäklare. Sammanlagt 230 personer är anställda hos de två största mäklarna. Sex andra mäklare sysselsätter vardera 10—20 personer. I största delen av företagen arbetar 1—5 personer.

Försäkringsmäklarnas andel av premieinkomsten i Finland har stadigt ökat under åren 1996—2002 både inom skadeförsäkring, livförsäkring, lagstadgad olycksfallsförsäkring och lagstadgad pensionsförsäkring. Sammanlagt utgjorde andelen förmedlad premieinkomst 1,4 % av hela premieinkomsten 1996 och 9,5 % (1 428 miljoner euro) 2002. Minsta andelen har årligen utgjorts av livförsäkringar och största andelen av lagstadgade pensionsförsäkringar. År 2002 var andelen livförsäkringar 4,5 % (294,6 miljoner euro), skadeförsäkringar 5,6 % (193,6 miljoner euro), lagstadgade olycksfallsförsäkringar 9,1 % (47,3 miljoner euro) och lagstadgade pensionsförsäkringar 13,9 % (893,0 miljoner euro). De två största försäkringsmäklarnas andel av hela den förmedlade premieinkomsten uppgick 2002 till sammanlagt 45 %.

År 2002 förmedlades försäkringspremier utan lagstadgade försäkringar om 306,2 miljoner euro till inhemska försäkringsanstalter och 181,8 miljoner euro till utländska försäkringsanstalter. Av dessa summor förmedlades skadeförsäkringar om 156,2 miljoner euro inom Finland och 37,3 miljoner euro till utlandet. Liv- och pensionsförsäkringar förmedlades till ett belopp av 150,0 miljoner euro inom Finland och till ett belopp av 144,5 miljoner euro till utlandet.

Försäkringsmäklarnas arvoden från försäkringsgivare och uppdragsgivare uppgick 2002 till sammanlagt 36,8 miljoner euro. Inom skadeförsäkring var arvoden 18,3, inom livförsäkring 15,5, inom lagstadgad pensionsförsäkring 1,8 och lagstadgad

olycksfallsförsäkring 1,1 miljoner euro. Av de totala arvoden betalade försäkringsgivarna 30,4 miljoner euro och uppdragsgivarna 6,3 miljoner euro.

Försäkringsmäklarnas intressen bevakas av Finlands Försäkringsmäklarförbund. Förbundets syfte är att vara en nationell förbindelse-länk mellan försäkringsmäklarföretagen, att främja oberoende och yrkeskunnig försäkringsmäklarverksamhet i Finland samt främja fri konkurrens på försäkringsmarknaden under iakttagande av god internationell försäkringsmäklarsed.

Till försäkringsmäklarförbundet hör 24 medlemsföretag. Förbundet har godkänt etiska anvisningar för sina medlemmar.

1.2.2. Ombud

Det finns knappt med information om det totala antalet försäkringsombud och om deras betydelse vid försäljningen av försäkringar, eftersom det inte finns någon riksomfattande statistisk över detta.

Uppskattningen av antalet ombud på basis av uppgifter från försäkringsgivarna försvåras av att ett ombud kan agera för flera försäkringsgivares räkning. Enligt uppskattning finns det sammanlagt 10 000—12 000 personombud. Av dem verkar uppskattningsvis 90 % i bisyssla.

Det torde finnas 5 000 ombudssammanslutningar. Av dessa torde 3 000 vara bilaffärer. Som ombud verkar dessutom bl.a. bilbesiktningsskontor; banker och postkontor, lag-, revisions-, disponent- och fastighetsförmedlingsbyråer, fackföreningsrörelser, idrottsföreningar och andra organisationer och resebyråer. Det torde finnas ett hundratal försäkringsföretag i huvudsyssla, varav största delen representerar ett försäkringsbolag eller en bolagsgrupp.

Ombudens betydelse är stor vid försäljningen av livförsäkringar, eftersom bankerna är den centrala försäljningskanalen för försäkringsbolagen. På basis av de bankägda livförsäkringsbolagens marknadsandel kan man sluta sig till att bankernas andel av nyteckning är mer än 40 %.

I fråga om skadeförsäkringar är ombudens betydelse störst i fråga om trafik- och bilförsäkringar. Bilaffärernas andel av nyteckning-

en av sådana försäkringar varierar mellan olika försäkringsbolag och uppgår till uppskattningsvis 40—60 %.

1.3. Den internationella utvecklingen

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG om försäkringsförmedling, nedan försäkringsförmedlingsdirektivet, gavs den 9 december 2002. Bestämmelserna i direktivet skall sättas i kraft i nationell lagstiftning före den 15 januari 2005.

I ingressen till försäkringsförmedlingsdirektivet anses regleringen vara nödvändig, eftersom det fortfarande finns avsevärda skillnader mellan de nationella bestämmelserna i medlemsländerna i Europeiska unionen, vilket hindrar försäkrings- och återförsäkringsförmedlare från att inleda och bedriva verksamhet på den inre marknaden. Försäkringsförmedlare bör kunna utnyttja etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster bättre än vad nu är fallet. En samordning av reglerna om yrkeskrav och registrering för försäkringsförmedlare kan bidra till att förverkliga den inre marknaden för finansiella tjänster och till att förbättra kundskyddet.

Försäkringsförmedlingsdirektivet är strukturellt indelat i fyra delar, vilka är tillämpningsområde och definitioner (artikel 1—2), krav för registrering (artikel 3—11), informationskrav för förmedlare (artikel 12—13) och slutbestämmelser (artikel 14—18).

Försäkringsförmedlingsdirektivet tillämpas på personer vars affärsverksamhet består i att tillhandahålla försäkringsförmedlingstjänster till tredje man mot ersättning, som kan ges i pengar eller utgöra någon annan form av överenskommen ekonomisk förmån, som är kopplad till utförandet av dessa tjänster. Med försäkringsförmedling avses verksamhet som består i att lägga fram, föreslå eller utföra annat förberedande arbete inför ingåendet av försäkringsavtal, eller att ingå sådana avtal, eller att bistå vid förvaltning och fullgörande av sådana avtal, särskilt vid skada. Till tillämpningsområdet hör bl.a. ombud, mäklare och banker som idkar försäkringsförmedling.

När sådan verksamhet bedrivs av en anställd vid ett försäkringsföretag betraktas verksamheten dock inte som försäkringsför-

medling. Direktivet tillämpas inte heller på personer som bedriver annan yrkesverksamhet och sporadiskt ger råd om försäkringar inom ramen för denna andra yrkesverksamhet och inte på personer som ger enbart allmän information om försäkringsprodukter, förutsatt att denna verksamhet inte syftar till att bistå kunden med att ingå eller fullgöra ett försäkrings- eller återförsäkringsavtal. Sådana personer är t.ex. skatterådgivare och revisorer. Utanför tillämpningsområdet blir också yrkesmässig handläggning av ett försäkrings- och återförsäkringsföretags skador samt värdering och ersättning av skador.

I försäkringsförmedlingsdirektivet föreskrivs om principen för registrering i hemstaten. Den behöriga myndigheten i den medlemsstat inom Europeiska unionen där försäkringsförmedlaren har sitt hemvist eller huvudkontor skall registrera en förmedlare som uppfyller vissa yrkeskrav rörande kompetens och de övriga villkoren i direktivet. Registrering möjliggör bedrivande av försäkringsförmedling i andra medlemsstater med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster, under förutsättning att ett lämpligt anmälningsförfarande har följts de behöriga myndigheterna emellan. Samarbeta mellan myndigheterna anses vara av yttersta vikt för att skydda kunderna och säkerställa en sund verksamhet på försäkringsmarknaden.

I försäkringsförmedlingsdirektivet föreskrivs också om vilken information försäkringsförmedlaren skall ge kunden om sig själv. Det är viktigt för kunden att veta bl.a. om försäkringsförmedlaren handlar som oberoende sakkunnig i förhållande till försäkringsföretagen och om förmedlaren ger information som bygger på en opartisk analys av flera försäkringar som finns på marknaden eller om förmedlaren är beroende av ett eller flera försäkringsföretag. Förmedlaren skall i enlighet med sin sakkunskap ge kunden tillräcklig med information om försäkringsprodukten för att kundens behov skall kunna uppfyllas på behörigt sätt. I praktiken skiljer sig t.ex. konsumentens behov av information från den information som en yrkesmässig återförsäkrare behöver.

Försäkringsförmedlingsdirektivet är ett minimidirektiv vad gäller den information som

skall ges till kunden. En medlemsstat kan hålla i kraft eller ta i bruk striktare bestämmelser som kan tillämpas på försäkringsförmedlare som bedriver verksamhet inom dess territorium oberoende av förmedlarnas hemvist förutsatt att dessa striktare bestämmelser är förenliga med gemenskapsrätten.

Det behövs lämpliga och effektiva förfaranden för klagomål och tvistlösning i medlemsstaterna så att tvister mellan försäkringsförmedlare och kunder skall lösas. Medlemsstaterna skall uppmuntra de offentliga eller privata organ som inrättats för reglering av tvister utanför domstol att samarbeta för att lösa gränsöverskridande tvister utan att för den skull begränsa kundernas rätt att väcka talan vid domstol.

Vissa centrala frågor överläts på den nationella prövningen vid genomförandet av försäkringsförmedlingsdirektivet. Medlemsstaterna kan t.ex. enligt prövning dela in försäkringsförmedlarna i undergrupper så att försäkringsförmedlarnas rättigheter och skyldigheter i förhållande till kunderna och försäkringsgivarna varierar. Information i anslutning till vissa frågor som är centrala även i Finland har kunnat fås från lagberedningen i Sverige, Norge, Danmark och Estland.

I Norge, Danmark och Estland tänker man dela in försäkringsförmedlarna i försäkringsmäklare och ombud. Ombuden föreslås representera en försäkringsgivare medan försäkringsmäklarens uppdragsgivare skall vara någon annan än försäkringsgivaren. I Sverige har man i princip inte för avsikt att göra samma åtskillnad, men i förfarandet för registrering av försäkringsförmedlare kommer att förekomma skillnader beroende på om förmedlaren har bindningar till en eller flera försäkringsgivare eller om det är fråga om en annan försäkringsförmedlare.

Landvis kommer det att förekomma skillnader i hur man ställer sig till försäkringsförmedlarnas beroende av försäkringsgivarna. I Sverige och Estland skall försäkringsförmedlarna informera sina kunder om bindningar till försäkringsgivarna. Myndigheterna övervakar dessutom bl.a. om försäkringsförmedlarnas opartiska analyser av olika försäkringsgivares försäkringar är behöriga. I Norge och Danmark krävs även att försäkringsmäklarna är oberoende av försäkringsgivarna.

I Danmark skall försäkringsmäklaren som en del av sin informationsskyldighet informera sina kunder om huruvida försäkringsgivaren betalar arvode till mäklaren. I Sverige, Norge och Estland måste även arvodets belopp uppges. I Norge och eventuellt i Sverige skall även ett ombud uppges vilket arvode han får från försäkringsgivaren.

1.4. Bedömning av nuläget

1.4.1. Försäkringsmäklare

Lagen om försäkringsmäklare trädde i kraft vid ingången av 1994, dvs. vid samma tid som försäkringsförmedlingen började utvecklas på ett betydande sätt i Finland. Grunderna i lagen är fortfarande de samma. De största förändringarna har varit att tillsynen över försäkringsmäklare överfördes från social- och hälsovårdsministeriet på Försäkringsinspektionen 1999 i samband med att den inrättades och att bestämmelser om försäkringsmäklares marknadsföring och tillsynen över den fogades till lagen 2001, då motsvarande bestämmelser togs in även i den övriga försäkringslagstiftningen.

De ändringar som nu görs i lagstiftningen om försäkringsmäklare föranleds i huvudsak av genomförandet av försäkringsförmedlingsdirektivet. Samtidigt görs dock vissa ändringar som anses nödvändiga på basis av utvecklingen på försäkringsmarknaden och de nationella erfarenheterna av tillämpningen av gällande lag.

Ett av kraven för bedrivande av försäkringsförmedling är att försäkringsmäklaren skall ha en utbildning som anses vara tillräcklig samt praktisk erfarenhet. När gällande lag stiftades fanns det inte något särskilt utbildningsprogram för förmedling av försäkringar eller någon examen som kunde ha tagits in som ett krav för registrering som försäkringsmäklare. Enligt Försäkringsinspektionens bestämmelser anses tillräcklig utbildning vara att den som ansöker om registrering har avlagt examen minst på andra stadiet och har bedrivit tillräckliga studier i försäkringsbranschen. Som tillräckliga studier i försäkringsbranschen godkänns den försäkringsmäklarexamen som övervakas gemen-

samt av Försäkringsinspektionen, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund och Finlands Försäkringsmäklarförbund, försäkringsexamen, den allmänna försäkringsexamen samt övriga studier i försäkringsbranschen som Försäkringsinspektionen anser motsvara ovan nämnda studier.

Som tillräcklig praktisk erfarenhet anses att den som ansöker om registrering under de senaste tio åren minst fyra, eller den som avlagt försäkringsmäklarexamen, minst två år verkat i uppgifter som motsvarar en försäkringsmäklares uppgifter eller i därmed jämförbara uppgifter. Sådana uppgifter är t.ex. självständig försäljare i anställning hos ett försäkringsbolag, ombud för ett försäkringsbolag eller riskhanteringsuppgifter i ett storföretag. Tillräcklig praktisk erfarenhet kan också skaffas i uppgifter som anses vara motsvarande i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Tillräcklig utbildning och praktisk erfarenhet skall värderas som en helhet. Försäkringsinspektionen kan enligt prövning avvika från nämnda krav till fördel för den som ansöker om registrering, om sökandens utbildning och praktiska erfarenhet annars som helhet bedöms uppfylla kraven på försäkringsmäklare.

Det nuvarande registreringskravet gällande utbildning och praktisk erfarenhet kan förenklas på basis av erfarenheterna av utvecklingen av försäkringsmäklarexamen och försäkringsmäklarnas verksamhet. Att ta in ett krav på avläggandet av en examen som bygger på den nuvarande försäkringsmäklarexamen i lagen skulle vara ett enkelt sätt att bedöma om den som ansöker om registrering har tillräcklig kompetens och underlätta Försäkringsinspektionens arbete. Det särskilda kravet på arbetserfarenhet skulle kunna slopas, om examen innehöll uppgifter om praktik och man i lagen i övrigt strävade efter att säkerställa en behörig verksamhet och ett tillräckligt skydd för kunden.

Försäkringsmäklares skyldighet att ge information till kunden är tämligen täckande. I lagen föreskrivs om information som skall lämnas vid marknadsföring och om de försäkringar som erbjuds kunden samt om information om försäkringsmäklarverksamheten. En central uppgift för försäkringsmäkla-

re är att i den omfattning som uppdragsavtalet anger klarlägga uppdragsgivarens behov av försäkringsskydd och utgående från detta föreslå hur försäkringsbehovet skall täckas på ett sätt som motsvarar uppdragsgivarens intressen.

I lagen föreskrivs inte om på vilket sätt förslaget till hur försäkringsbehovet kan täckas skall ges till kunden, varför det även kan ges muntligt. Det behöver inte heller förklaras för kunden vilka omständigheter försäkringsmäklarens förslag bygger på. Om det i efterskott uppdragas problem i försäkringsmäklarens verksamhet eller kunden är missnöjd med mäklarens verksamhet, minskar bristen på skriftligt material Försäkringsinspektionens möjligheter att bedöma om mäklarens verksamhet varit korrekt. Det vore motiverat att försäkringsmäklaren i princip skulle vara skyldig att skriftligen ge kunden sitt förslag till hur försäkringsbehovet kan täckas och klargöra vilka väsentliga omständigheter som ligger till grund för mäklarens förslag.

Försäkringsmäklare handlar på uppdrag av sina kunder och får inte på grund av arbets-, ombuds-, ägarskaps- eller annat avtal eller förhållande vara beroende av försäkringsgivaren. Inom försäkringsförmedling förekommer en praxis enligt vilken försäkringsmäklarens arvode betalas av försäkringsgivaren, dvs. av den i förhållande till vilken försäkringsmäklaren bör vara självständig när han sköter kundens uppdrag. För närvarande måste försäkringsmäklaren informera sin uppdragsgivare om försäkringsgivaren betalar arvode för försäkringsförmedlingen samt på uppdragsgivarens begäran arvodets belopp. I uppdragsförhållanden skulle det vara naturligt, att uppdragsgivaren skulle betala arvode till sin representant.

1.4.2. Ombud

Ombudens rättigheter och skyldigheter i förhållande till försäkringstagaren är i huvudsak de samma som för försäkringsgivare. Försäkringslagstiftningen innehåller bestämmelser som särskilt gäller för ombud, t.ex. skyldigheten att informera om verksamheten som ombud, i huvudsak endast i den mån de inte även gäller försäkringsgivare.

Försäkringsinspektionen utövar tillsyn över ombud som en del av tillsynen över och inspektionen av försäkringsgivare. En utvecklingstrend på finans- och försäkringsmarknaden har under de senaste åren varit uppkomsten av finanskonglomerat, varvid både kreditinstitut och försäkringsgivare hör till samma koncern. Detta utökar ombudsverksamhetens omfattning, eftersom en bank ofta säljer produkter som tillhandahålls av försäkringsbolag inom samma företagsgrupp. För närvarande har bankerna en stor andel av försäljningen av livförsäkringar. I synnerhet i sådana och andra företagsgrupper där ombuden är stora organisationer, skulle tillsynen över ombuden bli effektivare och enklare om Försäkringsinspektionen kunde övervaka ombudens verksamhet direkt och vid behov inrikta åtgärder direkt på ombuden.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Propositionens mål är att sätta kraven i försäkringsförmedlingsdirektivet i kraft i nationell lagstiftning. Genom propositionen främjas i enlighet med målen i direktivet möjligheten att bedriva försäkringsförmedling på den inre marknaden med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster. Samtidigt förbättras de finansiella tjänsterna på den inre marknaden och kundskyddet. I lagstiftningen görs också några ändringar som föranleds av det nationella behovet.

I propositionen föreslås en lag om försäkringsförmedling bli stiftad. Samtidigt föreslås att lagen om försäkringsmäklare jämte ändringar upphävs.

En helt ny lag stiftas, eftersom försäkringsförmedlingsdirektivet för med sig vissa betydande förändringar i den nationella lagstiftningen. Direktivets tillämpningsområde täcker de nuvarande försäkringsombuden, försäkringsmäklarna och vissa sådana konsulter i försäkringsbranschen som för närvarande inte hör till någondera gruppen. Alla dessa är sådana försäkringsförmedlare som avses i direktivet och vars verksamhet kräver registrering. Direktivet gäller i huvudsak också återförsäkringsförmedling. I lagen föreskrivs för närvarande endast om registrering av försäk-

ningsmäklare som förmedlar direktförsäkringar.

I lagens 1 kap. föreskrivs om lagens tillämpningsområde och definieras termerna i lagen. Lagen tillämpas på försäkringsförmedling, som är att bereda och göra upp försäkringsavtal mot ersättning samt bistå vid förvaltning och fullgörande av sådana avtal. Verksamhet som bedrivs av försäkringsgivaren samt för dennes räkning handläggning av skador, värdering och reglering av skador eller sporadisk information inom ramen för annan affärs- eller yrkesverksamhet betraktas inte som försäkringsförmedling.

Utanför lagens tillämpningsområde lämnas försäkringsförmedling i liten skala som uppfyller vissa kriterier och verksamhet inom ramen för återförsäkring till de delar den inte omfattas av försäkringsförmedlingsdirektivet.

Försäkringsförmedlare är enligt förslaget ombud som handlar för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar och försäkringsmäklare som i allmänhet handlar på uppdrag av någon annan än försäkringsgivaren.

I 2 kap. föreskrivs om registrering av försäkringsförmedlare samt om kraven för registrering och för bedrivande av verksamhet. Både fysiska och juridiska personer kan registreras som försäkringsförmedlare i Försäkringsinspektionens försäkringsförmedlarregister.

En fysisk person som skall registreras som ombud eller försäkringsmäklare skall vara bosatt i Finland och vara myndig, pålitlig och yrkeskunnig.

Den som skall registreras anses i regel vara pålitlig, om han inte under de fem senaste åren har dömts för ett brott, som visar att han är uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare.

Ett ombud förutsätts ha tillräcklig yrkeskompetens med avseende på verksamhetens art och omfattning. Ombuden handlar för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar, och därför är det naturligt att försäkringsgivaren utbildar sina ombud i den omfattning han anser nödvändig. En försäkringsmäklares yrkeskompetens kan påvisas med försäkringsmäklarexamen. Sådana föreslås bli ordnade av en försäkringsförmedlingsnämnd som tillsätts av social- och häl-

sovärdsministeriet och verkar under tjänsteansvar. Ett klart sätt att konstatera när en försäkringsmäklare är tillräckligt kompetent för att inleda försäkringsförmedlingsverksamhet skulle vara att han har avlagt examen.

För att en juridisk person skall kunna registreras som ombud eller försäkringsmäklare krävs att denna är införd i handelsregistret eller i något annat motsvarande offentligt register, kan bedriva försäkringsförmedling som sin näring, inte är försatt i konkurs och har hemvist i Finland. Minst hälften av den personal som är direkt involverad i försäkringsförmedling hos en juridisk person som bedriver försäkringsförmedling som huvudsyssla skall registreras som försäkringsförmedlare. Dessutom förutsätts att ett tillräckligt antal personer i ledningen för den juridiska personen är registrerade som försäkringsförmedlare och att en av dessa har utsetts till ansvarig föreståndare för rörelsen. Denna är skyldig att sörja för att försäkringsförmedlingen bedrivs på behörigt sätt.

Enligt förslaget skall försäkringsmäklare ha ansvarsförsäkring för att kunna ersätta skada som uppstår i försäkringsförmedlingsverksamheten. Försäkringsmäklaren får inte stå i ett sådant beroendeförhållande till försäkringsgivaren som är ägnat att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen. Försäkringsmäklare handlar på uppdrag av kunden, dvs. i allmänhet försäkringstagaren och därför begränsas de avtalsrättsliga eller andra beroendeförhållanden som mäklaren kan stå i gentemot försäkringsgivaren.

I 3 kap. föreslås bestämmelser om den informationsskyldighet som gäller alla försäkringsförmedlare. Försäkringsförmedlaren skall lämna vissa uppgifter om sig själv till kunden och informera kunden om hur denna kan anföra klagomål över försäkringsförmedlaren. Informationen skall ges i en tillräckligt bestående, tydlig, exakt och lättillgänglig form för kunden.

I kapitlet föreslås även bestämmelser om försäkringsförmedlarens marknadsföring. Försäkringsförmedlaren skall i sin marknadsföring ge all den information om sina tjänster och tillgängliga försäkringar som kan ha betydelse för kundens avgöranden. I marknadsföringen skall framgå om försäkringsförmed-

laren är ombud eller försäkringsmäklare.

Lagens 4 kap. innehåller bestämmelser om försäkringsmäklarens verksamhet. Kapitlet gäller endast försäkringsmäklare för bestämmelser om vissa skyldigheter för ombud ingår i lagen om försäkringsavtal. I kapitlet ingår dessutom bestämmelser som på grund av försäkringsmäklarverksamhetens karaktär behövs endast för mäklare.

Försäkringsmäklaren bör ingå ett skriftligt uppdragsavtal med kunden, i vilket man bl.a. kommer överens om uppdragets innehåll. Mäklaren skall utföra sitt uppdrag med yrkeskunskap och omsorg samt söka den försäkringslösning som är lämpligast för kunden.

Försäkringsmäklaren skall sörja för att kunden innan försäkringsavtalet ingås får all den information som behövs för att han skall kunna bedöma sitt försäkringsbehov och välja försäkring. Informationen bör i princip bygga på en opartisk analys av tillräckligt många av de försäkringar som är tillgängliga på marknaden.

Försäkringsmäklaren får ta emot arvode endast från uppdragsgivaren.

Försäkringsmäklaren skall hålla kundmedlen skilda från sina egna medel. Mäklaren kan endast undantagsvis förmedla medel från konsumenterna och kunder som kan jämföras med konsumenterna.

I 5 kap. föreskrivs om etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster. En försäkringsförmedlare som är registrerad i Finland kan bedriva affärsverksamhet i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet utan ny registrering. Inledande av verksamhet förutsätter ett anmälningsförfarande mellan de behöriga myndigheterna i länderna. På motsvarande sätt kan en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet verka i Finland.

I lagens 6 kap. föreslås bestämmelser om tillsynen över försäkringsförmedlarnas marknadsföring och användning av avtalsvillkor. Marknadsföringen och användningen av avtalsvillkor övervakas av Försäkringsinspektionen och med avseende på konsumentskyddet även av konsumentombudsmannen. Försäkringsinspektionen kan förbjuda att en lagstridig verksamhet fortsätter eller uppre-

pas. Försäkringsförmedlaren kan överklaga Försäkringsinspektionens beslut hos marknadsdomstolen.

I 7 kap. föreskrivs om annan tillsyn än över marknadsföring och avtalsvillkor. Tillsyn över och granskning av försäkringsförmedlare hör till Försäkringsinspektionen.

Försäkringsinspektionen föreslås kunna ta till tvångsmedel för att rätta till en försäkringsförmedlares osakliga verksamhet. Beroende på hur allvarlig verksamheten varit kan Försäkringsinspektionen ge en anmärkning, uppmana försäkringsförmedlaren att rätta till saken, förbjuda det felaktiga förfarandet eller stryka försäkringsförmedlaren ur registret. Vid behov kan Försäkringsinspektionen i allmänhet förena sin åtgärd med vite. Besvär över Försäkringsinspektionens beslut kan anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

I kapitlet föreskrivs även om försäkringsmäklarens och den ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar. Försäkringsmäklaren föreslås vara skyldig att ersätta skada som denna i sin verksamhet orsakar uppdragsgivaren eller en annan person, vars rätt uppdraget eller försäkringen gäller. Ersättning kan sekundärt krävas också hos den ansvariga föreståndaren, om han uppsåtligt eller av grov oaktsamhet försummat sina lagstadgade skyldigheter.

I lagen föreslås övergångsbestämmelser om registrering av dem som vid lagens ikraftträdande bedriver sådan verksamhet som enligt lag kräver registrering och om försäkringsmäklarens arvode.

2.1. Bestämmelser i försäkringsförmedlingsdirektivet som inte kräver ändringar i lagstiftningen

Enligt artikel 3.1 andra stycket får försäkringsgivare eller andra organ samarbeta med myndigheterna och i viss utsträckning sörja för registreringen av försäkringsförmedlare. Enligt punkt 2 i samma artikel får medlemsstaterna upprätta mer än ett register över försäkringsförmedlare, förutsatt att de fastställer kriterier för registreringen av förmedlarna.

I Finland är det Försäkringsinspektionens uppgift att registrera försäkringsförmedlare. Försäkringsförmedlare registreras i ett register som förs av myndigheten.

Enligt artikel 8.2 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall medlemsstaterna besluta om lämpliga påföljder för sådana försäkringsgivare som utnyttjar tjänster som tillhandahålls av en försäkringsförmedlare som inte är registrerad. Med stöd av 14 kap. 5 § i lagen om försäkringsbolag, 12 kap. 6 § i lagen om försäkringsföreningar och 44 § i lagen om utländska försäkringsbolag kan Försäkringsinspektionen ingripa i försäkringsgivarens verksamhet t.ex., om denna inte följer lagen, förfar i strid med god försäkringssed eller om det uppdagas missbruk i försäkringsgivarens verksamhet. Försäkringsinspektionen har sålunda möjlighet att vid behov ingripa, om en försäkringsgivare anlitar ombud som inte är registrerade.

Enligt artikel 10 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall medlemsstaterna se till att kunderna och andra parter kan anföra klagomål över försäkringsförmedlare. Klagomålen skall också besvaras. Enligt artikel 11 skall medlemsstaterna uppmuntra inrättandet av lämpliga och effektiva förfaranden för klagomål och tvistlösning utanför domstol avseende tvister mellan försäkringsförmedlare och kunder. Medlemsstaterna skall uppmuntra dessa organ att samarbeta för att lösa gränsöverskridande tvister.

I Finland kan ett tvistemål som skall behandlas i domstol anhängiggöras genom en skriftlig stämningsansökan som lämnas in till tingsrätten. I regel kan målet enligt 10 kap. 1 § i rättegångsbalken behandlas i den domstol där svaranden har sitt hem och hemvist, eller där rörelsen bedrivs eller har bedrivits. Enligt 12 kap. 1 d § i konsumentskyddslagen (38/1978) kan konsumenten i tvistemål mellan konsumenten och en näringsidkare väcka talan även vid den allmänna underrätt inom vars domkrets han är bosatt.

Det finns även möjligheter att lösa tvister utanför domstol. Med stöd av ett avtal mellan Konsumentverket och Finska Försäkringsbolagens Centralförbund verkar Konsumenternas försäkringsbyrå, som ger råd och hjälper konsumenter samt näringsidkare och yrkesutövare i försäkringsärenden innan de tecknar försäkring och därefter. Till verksamhetsområdet hör frivilliga försäkringar, lagstadgad olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring, patientförsäkring och miljöskadeförsäk-

ring. I tvistemål strävar man efter att via förhandlingar nå fram till en lösning. En kund hos en försäkringsförmedlare som verkar som ombud kan föra sitt ärende till Konsumenternas försäkringsbyrå.

Med stöd av ett avtal mellan Konsumentverket och Finska Försäkringsbolagens Centralförbund verkar även Försäkringsnämnden. Den behandlar oenigheter som grundar sig på ett försäkringsförhållande och gäller tolkning och tillämpning av lag och försäkringsvillkor. Om tvisten gäller ett ombuds verksamhet, är den andra parten i praktiken i allmänhet försäkringsgivaren i stället för ombudet. Nämnden behandlar ärenden som gäller frivilliga försäkringar och trafikförsäkringsärenden till de delar trafikskadenämnden inte är behörig att behandla ett trafikförsäkringsärende. Nämnden ger i de ärenden den behandlar ett utlåtande som är motiverat enligt vad som är rätt och skäligt och som är en rekommendation. Utlåtande kan begäras av en försäkringstagare, försäkrad, en person som lidit skada, en förmånstagare eller ett behörigt försäkringsbolag.

En försäkringsförmedlares kund i konsumentställning kan föra sitt ärende till konsumentklagonämnden enligt lagen om konsumentklagonämnden (42/1978), som ger rekommendationer i tvister mellan näringsidkare och konsumenter i enskilda ärenden som gäller avtal om konsumtionsnyttigheter eller annat i anslutning till anskaffning av konsumtionsnyttigheter. Nämnden behandlar dock t.ex. inte ärenden i anslutning till fondanknutna försäkringar, eftersom dess behörighet inte omfattar ärenden som gäller överlåtelse av värdepapper enligt värdepappersmarknadslagen (495/1989) eller ärenden som gäller prestationer av den som idkar förmedling, portföljförvaltning eller placeringsrådgivning.

Konsumenternas försäkringsbyrå och Försäkringsnämnden samt konsumentklagonämnden hör till det konsumentklagonätverk (FIN-NET) som Europeiska unionens kommission tog initiativet till 2001 och vars syfte är att underlätta avgöranden i gränsöverskridande tvister som gäller bank-, försäkrings- och placeringstjänster utan domstolsförfarande. Om konsumenten vill anföra klagomål över en försäkringsförmedlare som är verk-

sam i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland, kan han få hjälp med detta från Konsumenternas försäkringsbyrå och konsumentklagonämnden, som också vid behov lämnar in klagomålet till den behöriga instansen i det andra landet förutsatt att en sådan existerar.

Möjligheterna att lösa tvister utanför domstol är således tämligen täckande. Tvister om konsumentförsäkringar gäller dock i många fall fondanknutna försäkringar, vilka inte behandlas av konsumentklagonämnden. Andra än konsumenter har inte heller tillgång till möjligheten att lösa en tvist utanför domstol i ärenden som gäller en försäkringsmäklares verksamhet. I det här sammanhanget är det inte nödvändigt att vidta åtgärder för att effektivisera möjligheterna att lösa tvister om man beaktar att det vid justitieministeriet i enlighet med vad som anges i punkt 1.1.2 i allmänna motiveringen pågår ett projekt för att utvidga konsumentklagonämndens behörighet.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Försäkringsförmedlare övervakas av Försäkringsinspektionen. Försäkringsförmedlare som skall registreras i Finland förs in i Försäkringsinspektionens försäkringsförmedlarregister. En förändring jämfört med nuläget är att även ombud och återförsäkringsförmedlare skall registreras utom försäkringsmäklarna. Utvecklandet av ett försäkringsförmedlarregister orsakar kostnader av engångskaraktär. Registerföringen kommer i fortsättningen att utöka Försäkringsinspektionens arbetsmängd.

En förändring jämfört med nuläget är att Försäkringsinspektionen även skall utöva direkt tillsyn över ombud, inte bara som en del av tillsynen över försäkringsgivarna. Underlättandet av gränsöverskridande försäkringsförmedling torde ytterligare utöka samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna i olika länder samt även Försäkringsinspektionens arbetsmängd.

Det är tills vidare svårt att bedöma hur stora merkostnader Försäkringsinspektionen kommer att åsamkas och om Försäkringsin-

spektionen behöver mer personal för att klara av den ökande arbetsmängden, för det finns inga exakta uppgifter t.ex. om antalet ombud som skall registreras. Kostnaderna för Försäkringsinspektionens verksamhet täcks med tillsynsavgifter som tas ut hos tillsynsobjekten i enlighet med lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen och därför kommer kostnadsökningen i sista hand att drabba tillsynsobjekten. Kostnaderna för tillsynen över ombud tas i motsats till vad nu är fallet ut direkt hos ombuden i stället för att de inkluderas i den avgift som tas ut hos försäkringsgivarna.

Social- och hälsovårdsministeriet föreslås tillsätta en försäkringsförmedlarnämnd, vars uppgift är att minst två gånger om året ordna försäkringsmäklarexamen, som utgör ett krav för registrering som försäkringsmäklare. Nämnden skall enligt förslag ha 5—8 ledamöter, av vilka var och en har en personlig ersättare. Ministeriet svarar för kostnaderna för nämndens verksamhet och fastställer grunderna för ordförandens och ledamöternas arvoden. Ministeriet kan ta ut avgift för deltagande i examen. Avgiften skall högst motsvara kostnaderna för anordnandet av examen.

3.2. Verkningar för olika medborgargrupperns ställning

Enligt försäkringsförmedlingsdirektivet torde en samordning av yrkeskraven för och kraven för registrering av försäkringsförmedlare samt främjandet av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bidra till att förverkliga den inre marknaden för finansiella tjänster och förbättra kundskyddet. I direktivet ges medlemsstaterna en tämligen omfattande prövningsrätt t.ex. i fråga om vilka de tillräckliga yrkeskunskaper och färdigheter som skall krävas av försäkringsförmedlare är. Medlemsstaterna kan också föreskriva striktare informationsskyldigheter för försäkringsförmedlare än i direktivet eller behandla olika försäkringsförmedlare på olika sätt. Det är sålunda svårt att bedöma i vilken utsträckning verksamheten på den inre marknaden eller kundskyddet totalt sett blir bättre genom dem.

I varje fall kommer det att bli enklare för en försäkringsförmedlare som är registrerad i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att inleda verksamhet i andra stater inom området, eftersom en försäkringsförmedlare måste registrera sig i endast en stat. I Finland verkar redan nu försäkringsförmedlare, som hör till en internationell koncern. Ombud kan för närvarande verka i Finland i samma utsträckning som försäkringsgivare kan verka här med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster. Således torde principen om att försäkringsförmedlare behöver registreras endast i en stat i praktiken inte på något betydande sätt öka den gränsöverskridande försäkringsförmedlingen i Finland åtminstone på kort sikt.

I den föreslagna lagen definieras försäkringsförmedling som kräver registrering så att förutom de nuvarande försäkringsmäklarna är försäkringsombud och vissa andra personer som bedriver t.ex. konsultverksamhet i försäkringsbranschen skyldiga att registrera sig. De som skall registreras skall fullgöra de lagstadgade kraven för registrering.

Ombudens och försäkringsmäklarnas skyldighet att lämna kunden information utökas. I synnerhet försäkringsmäklarna skall i princip börja ge exaktare information om på vilken grund mäklaren rekommenderar en viss försäkring. Informationen framgår av den opartiska analys som skall ges till kunden. Till följd av förändringarna förbättras kundens möjligheter att bedöma om mäklarens verksamhet är korrekt.

Det, att försäkringsmäklaren får ta emot arvode endast från uppdragsgivaren, skulle påverka den praxis som nu gäller mäklarnas arvode.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med representanter för justitieministeriet, Försäkringsinspektionen, Konsumenternas försäkringsbyrå, Finlands Försäkringsmäklarförbund, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund och Lähivakuutusryhmän Keskusliitto.

Utåtanden om förslaget har på begäran

lämnats utom av dem som deltagit i beredningen av AKAVA, Autoalan Keskusliitto, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT, Handels Centralförbund, handels- och industriministeriet, Konkurrensverket, Konsumentverket, Servicearbetsgivarna, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, Resebyråbranschens förbund i Finland, Bankföreningen i Finland, Företagarna i Finland, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC och Työeläkevakuuttajat TELA - Arbetspensionsförsäkrarna TELA. Acacia Invest Ab har gett utlåtande på eget initiativ.

Ett sammandrag har gjorts upp över utlåtanden gällande centrala frågor som tagits upp under beredningen.

I hälften av utlåtandena togs ställning till propositionen på allmän nivå. Man förhöll sig positivt till propositionen och ansåg att den i huvudsak var värd att understödjas. Ett undantag utgör Finlands Försäkringsmäklarförbund, som anser att utkastet är misslyckat till nästan alla de delar där försäkringsförmedlingsdirektivet medger nationell prövning.

Sex remissinstanser understöder indelningen av försäkringsförmedlare i försäkringsmäklare och ombud. Detta anses vara en god lösning för kunden. Det anses också öka konkurrensen på försäkringsmarknaden. Försäkringsmäklarförbundet anser däremot att det vore bättre att samma försäkringsförmedlare enligt behov kan verka som både ombud och mäklare, förutsatt att kunden är medveten om i vilken roll försäkringsförmedlaren agerar.

Åtta remissinstanser anser det vara värt att understöda eller alldeles centralt att kräva att försäkringsmäklarna skall vara oberoende av försäkringsgivarna. Försäkringsinspektionen anser för sin del det vara bättre att försäkringsförmedlaren informerar kunden om sitt förhållande till försäkringsgivarna, varvid kunden själv kan bilda sig en uppfattning om vilket slags förmedlare han har att göra med. Också Försäkringsmäklarförbundet anser att kravet på oberoende bör slopas.

Av remissinstanserna tog 12 ställning till de arvoden som försäkringsgivare betalar till försäkringsmäklare. Antingen understöder de den föreslagna skyldigheten att uppge arvo-

dena för kunden eller så anser de att betalning av arvoden helt och hållet bör förbjudas, eftersom det strider mot mäklarens oberoende och kundens intressen. Ett undantag utgör Försäkringsmäklarförbundet, som motsätter sig en skärpt skyldighet att uppge arvoden, eftersom nuvarande praxis är tillräcklig. På samma linje är Acacia Invest Ab. Dessa två och dessutom Företagarna i Finland föreslår att med hänvisning till lika behandling skall även ombud åläggas att informera försäkringsföretagaren om vilka arvoden de från försäkringsgivaren.

Sex remissinstanser nämner uttryckligen att arbetspensionsförsäkraren inte skall kunna betala arvode till försäkringsmäklaren. Detta motiveras med en reglering som gäller arbetspensionssystemet, på grund av vilken mäklarens yrkesskicklighet har mindre betydelse än i andra försäkringsgrenar. Det är dessutom möjligt att kostnaderna överförs som höjda försäkringspremier också på sådana försäkringstagare som inte anlitar mäklare. Servicearbetsgivarna understöder för sin del den nuvarande regleringen enligt vilken försäkringsgivaren kan betala arvode till mäklaren enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

Förslaget till proposition har till de delar som beskrivits ovan vunnit understöd i utlåtandena och det har inte ansetts vara nödvändigt att ändra på de centrala målsättningarna i den fortsatta beredningen. Regleringen av försäkringsmäklarnas arvoden ändras dock så att försäkringsmäklaren efter en övergångsperiod på ett år får ta emot arvode endast från uppdragsgivaren.

I utlåtandena ges dessutom respons på många detaljer och enskilda bestämmelser i propositionen. Till dessa delar har ändringar gjorts i propositionen i den omfattning som ansetts vara nödvändig.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Till riksdagen har överlämnats regeringens proposition om ändring av konsumentskyddslagen och vissa lagar som har samband med den 122/2004 rd genom vilken Europaparlamentets och rådets direktiv

2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter genomförs. I propositionen föreslås bl.a. att ett nytt 6 a kap. som gäller distansförsäljning av finansiella tjänster fogas till konsumentskyddslagen.

Om konsumentskyddslagen ändras planligt, skall ändringen samordnas med de bestämmelser om försäkringsförmedlars informationsskyldighet som föreslås i lagen om försäkringsförmedling.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om försäkringsförmedling

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Tillämpningsområde.* I paragrafen definieras vad försäkringsförmedling är och ställs ett visst slags verksamhet utanför definitionen.

Enligt 1 mom. skall lagen gälla försäkringsförmedling.

Enligt artikel 2.3 i försäkringsförmedlingsdirektivet avses med försäkringsförmedling verksamhet som består i att lägga fram, föreslå eller utföra annat förberedande arbete inför ingåendet av försäkringsavtal, eller att ingå sådana avtal, eller att bistå vid förvaltning och fullgörande av sådana avtal, särskilt vid skada. I artikel 2.4 definieras återförsäkringsförmedling som motsvarande verksamhet i anslutning till återförsäkring.

I 2 mom. definieras försäkringsförmedling. Med det avses verksamhet som består i att mot ersättning bereda försäkringsavtal, ingå försäkringsavtal och bistå vid förvaltning och fullgörande av sådana avtal. Försäkringsförmedling föreslås alltså vara åtgärder med sikte på ingående av försäkringsavtal, att ingå försäkringsavtal samt åtgärder som ansluter sig till förvaltningen och fullgörandet av ett befintligt försäkringsavtalsförhållande. Verksamheten betraktas som försäkringsförmedling, om den som utövar verksamheten, dvs. försäkringsförmedlaren vidtar en eller flera av de nämnda åtgärderna. Definitionen på försäkringsförmedling avses även täcka sådan återförsäkringsförmedling som definieras i försäkringsförmedlingsdirektivet, dvs. försäkringsförmedling skall också vara försäkringsförmedling som gäller återförsäkringsavtal.

Som exempel på försäkringsförmedling kan nämnas att presentera och jämföra olika försäkringslösningar, att lägga fram anbud angående försäkringsavtal och bistå vid full-

görandet av försäkringsavtalet vid skador. Utöver det som nämns i momentet avses försäkringsförmedling också vara t.ex. att klarlägga kundens försäkringsbehov.

I praktiken skall försäkringsförmedling vara verksamhet som bedrivs av försäkringsmäklare och försäkringsombud. Dessa definieras noggrannare i 3 §. Försäkringsförmedling avses alltså omfatta verksamhet som innan denna lag träder i kraft bedrivs av försäkringsmäklare, ombud för försäkringsbolag och andra försäkringsgivare och olika konsulter i försäkringsbranschen.

Definitionen på försäkringsförmedling avses täcka åtgärder för beredning, utarbetande, förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal. Bedrivande av försäkringsförmedling kräver enligt 5 § registrering, om det inte är fråga om försäkringsförmedling i liten skala enligt 2 § 1 mom. på vilken lagen inte skall tillämpas. Försäkringsförmedling kan utövas av en registrerad fysisk person samt en juridisk person och en fysisk person i anställning hos denna. Av detta följer att försäkringsförmedlaren inte i strid med registreringskyldigheten kan överföra uppgifter som skall betraktas som försäkringsförmedling på en instans som inte är registrerad.

Enligt definitionen bedrivs försäkringsförmedling mot ersättning, dvs. i syfte att få inkomst eller någon annan ekonomisk vinning. Typiska inkomster av försäkringsförmedling är arvoden från försäkringstagarna och försäkringsgivarna. Även andra förmåner med penningvärde kan betraktas som ersättning. Det har ingen betydelse om verksamheten i praktiken går med vinst. Det har inte heller någon betydelse om försäkringsförmedling är den berörda personens huvudsakliga inkomstkälla.

Som sådan försäkringsförmedling som avses i lag skall sålunda inte betraktas verksamhet som bedrivs utan att ekonomisk vinning eftersträvas. Sådan verksamhet kan t.ex. bedrivas av organisationer som ger konsumentrådgivning.

I artikel 2.3 i försäkringsförmedlingsdirektivet föreskrivs att verksamhet som bedrivs av ett försäkringsföretag eller av en anställd vid ett försäkringsföretag som handlar på företagets ansvar inte skall anses vara försäkringsförmedling. Som försäkringsförmedling betraktas inte heller att sporadiskt ge information inom ramen för annan yrkesverksamhet förutsatt att denna verksamhet inte syftar till att bistå kunden med ingåendet eller fullgörandet av ett försäkringsavtal. Försäkringsförmedling är inte heller yrkesmässig handläggning av ett försäkringsföretags skador eller värdering och reglering av skador. Samma begränsningar gäller återförsäkringsförmedling med stöd av artikel 2.4 i direktivet.

Enligt 3 mom. 1 punkten skall inte verksamhet som utövas av försäkringsgivaren eller dennes anställda betraktas som försäkringsförmedling. Försäkringsförmedling är inte heller att försäkringsgivaren eller en anställd hos denna säljer försäkringsgivarens egna produkter, varvid kunden har direkt att göra med berörda försäkringsgivare. Som försäkringsförmedling skall inte heller betraktas att en försäkringsgivare agerar ombud eller i övrigt bedriver sådan verksamhet som definieras som försäkringsförmedling i denna lag. I denna lag föreskrivs över huvud taget inte om vilken verksamhet försäkringsgivaren har rätt att bedriva eller hur försäkringsgivarens verksamhet övervakas, för dessa bestämmelser ingår bl.a. i lagen om försäkringsbolag.

Med försäkringsgivare avses den som beviljar försäkringar. Försäkringsgivare föreslås vara ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsaktiebolag enligt lagen om försäkringsbolag, arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), försäkringsföreningar enligt lagen om försäkringsföreningar och utländska försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag. Som försäkringsgivare betraktas också den som beviljar återförsäkringar.

Enligt 3 mom. 2 punkten skall försäkringsförmedling inte heller anses vara att sporadiskt ge information om försäkringar inom ramen för annan affärs- eller yrkesverksamhet förutsatt att verksamheten inte syftar till

att hjälpa kunden att ingå eller tillämpa ett försäkringsavtal. Sådan information kan t.ex. ges av revisorer, skatterådgivare och jurister.

Försäkringsförmedling skall enligt 3 mom. 3 punkten inte anses vara handläggning, värdering eller reglering av skador för försäkringsgivarens räkning.

2 §. *Begränsningar av tillämpningsområdet.* I paragrafen föreskrivs om under vilka förutsättningar lagen inte skall tillämpas på försäkringsförmedling och i vilken omfattning lagen skall tillämpas på försäkringsförmedling som gäller återförsäkring och på en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland.

I artikel 1.2 i försäkringsförmedlingsdirektivet ställs försäkringsförmedling som uppfyller alla de villkor som nämns i punkten utanför direktivets tillämpningsområde. Bestämmelserna verkställs i 1 mom. 1—5 punkten.

För att lagen inte skall tillämpas, får försäkringsförmedling kräva kunskaper endast om det försäkringsskydd som erbjuds, försäkringsförmedlingen skall bedrivas vid sidan om personens huvudsakliga övriga affärs- eller yrkesverksamhet, den årliga försäkringspremien skall vara högst 500 euro och försäkringsavtalet får vara i kraft högst fem år. Försäkringsförmedlingen bör också gälla en försäkring som kompletterar en vara eller tjänst som säljs av en näringsidkare och som täcker en risk för förlust av eller fel eller skada på varan eller risker i samband med en bokad resa. Ett försäkringsavtal får dessutom i regel inte gälla livförsäkring eller ansvarsförsäkring. Försäkringsavtalet får dock gälla liv- och ansvarsförsäkringsskydd, om det är komplement till det huvudsakliga försäkringsskyddet när det är fråga om ovan nämnda risk i samband med en bokad resa.

Försäkringsförmedling i ganska liten skala föreslås alltså bli lämnad utanför lagens tillämpningsområde. I praktiken bedrivs sådan verksamhet i allmänhet t.ex. av resebyråer, glasögonaffärer och affärer för mobiltelefoner och hushållsapparater, om de som extra tjänster säljer försäkringar i anslutning till produkterna. Däremot skall lagen tillämpas på bilaffärernas verksamhet, eftersom de säljer trafikförsäkringar, som enligt skadeför-

säkringsdirektiven är ansvarsförsäkringar.

Utöver direktförsäkringar gäller försäkringsförmedlingsdirektivet i huvudsak försäkringsförmedling i anslutning till återförsäkring. Som ett undantag från detta krävs enligt artikel 4.4 i försäkringsförmedlingsdirektivet inte att återförsäkringsförmedlare vidtar åtgärder för att skydda kunderna mot försäkringsförmedlars oförmåga att överföra premien till försäkringsföretaget eller att överföra ersättningsbeloppet eller en återbetalning av premien till den försäkrade. I artikel 12.4 föreskrivs dessutom att en försäkringsförmedlare som bedriver återförsäkringsförmedling inte behöver lämna kunden sådana uppgifter som nämns i punkterna 1—3 i artikeln. Dessa uppgifter gäller förmedlaren identitet, förhållande till försäkringsgivarna och den opartiska analysen.

Försäkringsförmedlingsdirektivet tillämpas enligt artikel 1.3 inte alls på försäkrings- och återförsäkringsförmedlingstjänster som tillhandahålls för risker och åtaganden utanför gemenskapen. Direktivet påverkar inte heller medlemsstaternas lagstiftning om försäkrings- och återförsäkringsförmedling som bedrivs av försäkringsförmedlare som är etablerade i tredje land och som är verksamma med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster inom medlemsstaterna. Detta förutsätter att lika behandling garanteras för alla som bedriver eller som har fått rätt att bedriva försäkringsförmedling på den aktuella marknaden.

Enligt 2 mom. skall inte 19—23, 25 och 26 §, 28 § 2 och 3 mom., 29, 33—36 §, 40 § 2—4 mom. och 41 § tillämpas på försäkringsförmedling av återförsäkringar. I dessa paragrafer föreskrivs om försäkringsförmedlars skyldighet att lämna upplysningar och om övervakningen av marknadsföringen samt om den ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar. Nämnda bestämmelser gäller dessutom avskiljandet av kundtillgångar och till vissa delar försäkringsmäklarens ansvarsförsäkring och skadeståndsansvar.

Lagen skall inte heller tillämpas på försäkringsförmedling som bedrivs i Finland från en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om verksamheten endast gäller återförsäkring och verksamheten övervakas i tredje land minst på det sätt som krävs i

denna lag eller på något jämförbart sätt.

Det har hittills inte ansetts vara nödvändigt att reglera återförsäkringsverksamhet så att den motsvarar direktförsäkringsverksamhet i den inhemska lagstiftningen, utan den har omfattats av allmänna avtalsrättsliga bestämmelser och bestämmelser som annars gäller näringsidkande. Ett återförsäkringsförhållande berör inte direkt den normala försäkringskunden, och försäkringsgivarna har inte i detta avseende ansetts vara i behov av något särskilt skydd. Sålunda skall försäkringsförmedling av återförsäkringar lämnas utanför lagens tillämpningsområde enligt vad som föreskrivs i 2 mom., eftersom detta enligt försäkringsförmedlingsdirektivet är tillåtet till dessa delar.

Enligt 3 mom. skall inte 6—13, 28—31 § och 41 § tillämpas på en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland. I nämnda paragrafer föreslås bestämmelser om villkor som en försäkringsförmedlare måste uppfylla för att kunna bli införd i försäkringsförmedlarregistret i Finland, om registreringsförfarandet, om den ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar och om att en försäkringsförmedlare som är registrerad i Finland kan inleda verksamhet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Eftersom en försäkringsförmedlare som är registrerad i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet enligt försäkringsförmedlingsdirektivet inte behöver registrera sig i Finland för att bedriva försäkringsförmedling här, skall inte dessa bestämmelser om registrering, villkoren för registrering och bedrivande av verksamhet tillämpas på en sådan försäkringsförmedlare.

I 14—18 § föreskrivs om anordnande av försäkringsmäklarexamen som utgör kravet för registrering som försäkringsförmedlare i Finland. Examen är öppen för alla, också försäkringsförmedlare som är registrerade i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet även om avläggandet av examen inte kommer att utgöra ett villkor för att en sådan försäkringsförmedlare skall kunna verka i Finland.

3 §. *Definitioner.* I paragrafen definieras de centrala begreppen i lagen.

I 1 mom. 1 punkten definieras ombud som en fysisk eller juridisk person som bedriver försäkringsförmedling för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar.

Ett ombud kan agera ombud för en eller flera försäkringsgivare. Ombudet representerar alltid försäkringsgivaren. Ombudet bör ha ett giltigt ombudsavtal som ingåtts med försäkringsgivaren och enligt vilket ombudet handlar för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar.

Enligt 2 punkten avses med försäkringsmäklare en fysisk eller juridisk person som bedriver försäkringsförmedling på grundval av ett uppdragsavtal som ingåtts med en annan kund än en försäkringsgivare som bedriver direktförsäkring.

I praktiken betraktas försäkringstagaren eller annars en person som behöver mäklarens tjänster som försäkringsmäklarens uppdragsgivare. Försäkringsmäklaren representerar kunden och sköter med fullmakt från kunden t.ex. kontakterna till försäkringsgivaren.

Det centrala villkoret för försäkringsmäklarens registrering och verksamhet föreslås enligt närmare bestämmelser i 6 § 2 mom. 2 punkten och 7 § 2 mom. 2 punkten vara att försäkringsmäklaren inte står i ett sådant beroendeförhållande till försäkringsgivaren som är ägnat att påverka mäklarens verksamhet i strid med kundens intressen.

En försäkringsgivare som bedriver direktförsäkring kan enligt förslaget inte vara uppdragsgivare åt en försäkringsmäklare. Eftersom den kund som ger ett uppdrag åt en försäkringsmäklare enligt definitionen skall vara någon annan än en försäkringsgivare som bedriver direktförsäkring, kan en försäkringsgivare som bedriver återförsäkring däremot vara uppdragsgivare åt en mäklare. Möjligheten att ingå uppdragsavtal med en försäkringsgivare som bedriver återförsäkring är nödvändig för att försäkringsmäklarnas verksamhetsbetingelser inte skall begränsas i onödan. T.ex. gällande lag om försäkringsmäklare gäller inte alls återförsäkringar.

Försäkringsmäklare definieras med hjälp av begreppet försäkringsförmedling. Detta leder till att definitionen på försäkringsmäklare i denna lag i fråga om innehållet avviker från vad som avses med försäkringsmäklare i gällande lag om försäkringsmäklare.

Enligt 3 punkten i momentet avses med försäkringsförmedlare antingen försäkringsmäklare eller ombud. Med andra ord delas försäkringsförmedlare in i försäkringsmäklare och ombud. En försäkringsförmedlare som är registrerad i Finland är antingen försäkringsmäklare eller ombud. En försäkringsförmedlare kan inte samtidigt vara både ombud och försäkringsmäklare, för ett ombud handlar för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar medan återförsäkringsmäklarens uppdragsgivare, med undantag för försäkringsgivare som bedriver återförsäkring, är någon annan än försäkringsgivaren och det krävs att mäklaren är oberoende av försäkringsgivarna.

4 §. *Bestämmelser om ombud.* Enligt paragrafen skall 5 § 1 och 2 mom. och 9 § i lagen om försäkringsavtal tillämpas på ombud utöver vad som föreskrivs i denna lag.

I försäkringslagstiftningen har hittills inte funnits någon lag som uttryckligen gäller ombud. Hänvisningen förtydligar att även vissa centrala skyldigheter för ombud utöver denna lag fortfarande föranleds av bestämmelserna om försäkringsgivare i lagen om försäkringsavtal.

I 5 § 1 och 2 mom. i lagen om försäkringsavtal föreskrivs om information som försäkringsgivaren skall ge den som ansöker om försäkring innan avtalet ingås. Bestämmelser om en härmed jämförbar skyldighet för försäkringsmäklare att lämna information föreslås ingå i 25 § 1 och 3 mom. i denna lag.

I 9 § i lagen om försäkringsavtal föreskrivs om hur uppgifter som getts vid marknadsföringen av en försäkring och under försäkringens giltighetstid påverkar försäkringsavtalets innehåll.

2 kap. **Registrering av försäkringsförmedlare**

5 §. *Rätt att bedriva försäkringsförmedling.* Enligt artikel 3.1 i försäkringsförmedlingsdirektivet är kravet för bedrivande av försäkringsförmedling att försäkringsförmedlarna är registrerade vid behörig myndighet i sin hemmedlemsstat. Både fysiska och juridiska personer som bedriver försäkringsförmedling är skyldiga att registrera sig. Registrerings-

skyldigheten gäller dock inte försäkringsförmedlare vars försäkringsförmedlingsverksamhet uppfyller kriterierna i artikel 1.2 i direktivet, dvs. de som i 2 § 1 mom. ställs utanför lagens tillämpningsområde.

I paragrafen föreslås uttömmande bestämmelser om vem som kan bedriva försäkringsförmedling i Finland. Den får i första hand bedrivas av en försäkringsförmedlare som är införd i Försäkringsinspektionens försäkringsförmedlarregister. En sådan försäkringsförmedlare är en fysisk eller juridisk person som verkar som ombud eller försäkringsmäklare och som är införd i försäkringsförmedlarregistret med stöd av 6 eller 7 §.

Enligt försäkringsförmedlingsdirektivet kan en försäkringsförmedlare som är registrerad i en medlemsstat bedriva försäkringsförmedling i en annan medlemsstat med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster eller etableringsfriheten. Detta förutsätter ett anmälningsförfarande mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna, om vilket föreskrivs i 31 och 32 §.

En försäkringsförmedlare som bedriver försäkringsförmedling i Finland och är registrerad i en annan medlemsstat skall inte föras in i försäkringsförmedlarregistret i Finland. Därför föreslås i paragrafen att försäkringsförmedling i Finland får bedrivas av en försäkringsförmedlare som är införd i försäkringsförmedlarregistret och dessutom av en sådan försäkringsförmedlare som avses i 32 § och som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland. Med registrering avses registrering enligt försäkringsförmedlingsdirektivet.

Även om försäkringsförmedlare som verkar här med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster eller etableringsfriheten inte förs in i försäkringsförmedlarregistret, skall Försäkringsinspektionen på grund av anmälningsförfarandet mellan myndigheterna få information om förmedlare som har för avsikt att bedriva försäkringsförmedling i Finland.

6 §. *Förutsättningar för registrering av en fysisk person.* I paragrafen föreskrivs om de förutsättningar som en fysisk person måste uppfylla för att kunna bli registrerad som försäkringsförmedlare. Försäkringsinspektionen kan enligt förslaget inte använda ändamålsenlighetsprövning när den fattar beslut om

registrering utan skall registrera den som önskar som försäkringsförmedlare förutsatt att denna uppfyller kraven i paragrafen.

I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för registrering som ombud.

Enligt artikel 3.1 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall försäkringsförmedlare vara registrerade vid behörig myndighet i sin hemmedlemsstat. Enligt artikel 2.9 är en fysisk persons hemmedlemsstat den där han eller hon har sin hemvist och bedriver sin verksamhet.

I 1 mom. 1 punkten föreskrivs att den som skall registreras skall vara bosatt i Finland.

Med boningsort avses hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) eller, om personen inte har en sådan hemkommun, den ort där han är stadigvarande bosatt.

Enligt 2 punkten skall den som registreras vara myndig, inte vara försatt i konkurs eller ha begränsad handlingsbehörighet. Den som skall registreras får sålunda t.ex. inte stå under förmyndarskap eller näringsförbud enligt lagen om näringsförbud (1059/1985).

Genom intyg från myndigheterna kan påvisas att den som skall registreras råder över sig själv och sin egendom och inte är försatt i näringsförbud. Försäkringsinspektionen utfärdar närmare bestämmelser om detaljerna i registreringsförfarandet.

Enligt artikel 4.1 och 4.2 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall försäkringsförmedlaren uppfylla behöriga yrkeskrav och ha en god vandel. I 1 mom. 3 punkten föreskrivs att ett ombud som skall registreras skall vara tillförlitlig i enlighet med 11 § och yrkeskunnig i enlighet med 12 §. Bestämmelser om den yrkeskompetens som krävs av ombud skall tas in i 12 § 1 mom.

Enligt definitionen i 3 § 1 mom. 1 punkten skall ombudet agera för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar. Detta leder till att den som önskar bli registrerad inte kan bli registrerad som ombud om han inte har ett giltigt ombudsavtal med försäkringsgivaren. Avtal krävs dock inte om den juridiska personen hos vilken den fysiska personen är anställd har ett sådant avtal.

I 2 mom. föreskrivs om kraven för registrering av en fysisk person som försäkringsmäklare.

Enligt 1 punkten skall den som skall bli re-

gistrerad uppfylla kraven i 1 mom. 1–3 punkten. Den som registreras skall vara bosatt i Finland och vara myndig. Han eller hon får inte vara försatt i konkurs eller ha begränsad handlingsbehörighet. Han eller hon skall vara tillförlitlig och yrkeskunnig. Bestämmelser om kraven på försäkringsmäklarens yrkeskompetens föreslås i 12 § 2 mom.

I 2 mom. 2 punkten föreskrivs om i vilket förhållande en försäkringsmäklare får stå till försäkringsgivaren. Utgångspunkten för försäkringsmäklarverksamhet är att försäkringsmäklaren handlar på uppdrag av kunden i enlighet med kundens intressen. Kunden skall kunna lita på att försäkringsmäklaren i sin verksamhet framför allt beaktar kundens intressen.

Då kundens intressen definieras kan man i synnerhet granska vad som skiljer försäkringsmäklarverksamheten och ombudsverksamheten från varandra. Den grundläggande skillnaden är att ombudet representerar en eller flera försäkringsgivare inför försäkringstagaren. Ombudets syfte är att sälja produkter som tillhandahålls av de försäkringsgivare han representerar till försäkringstagaren. Försäkringsmäklaren representerar för sin del kunden, dvs. uppdragsgivaren i förhållande till försäkringsgivarna. Försäkringsmäklaren skall fritt kunna välja den med tanke på kundens behov lämpligaste försäkringslösningen på marknaden oberoende av vilken försäkringsgivares produkt det är fråga om.

En sådan här valfrihet som inte är beroende av försäkringsgivarna är en central utgångspunkt i försäkringsmäklarverksamheten. Då kunden anlitar en försäkringsmäklares tjänster i stället för att vända sig till en försäkringsgivare eller ett ombud, är den centrala nyttan eller fördelen för kunden att inte försäkringsmäklaren när han representerar kunden på basis av avtal eller ett faktiskt beroendeförhållande är skyldig att beakta försäkringsgivarnas intressen mer än vad kunden själv är skyldig att göra det. Sådana förhållanden mellan försäkringsmäklaren och försäkringsgivaren som bygger på avtal eller ett faktiskt beroende och begränsar mäklarens valfrihet strider med andra ord mot kundens intressen. Ett avtal eller ett faktiskt beroendeförhållande strider mot kundens intressen också när det på grund av försäkringsmäkla-

rens egen fördel uppmuntrar mäklaren att styra kunden till en viss försäkringsgivare utan orsaker som beror på kundens behov.

Betydelsen av skillnaderna i utgångspunkt i ombuds- och försäkringsmäklarverksamhet betonas när man granskar de gemensamma dragen i dessa verksamheter. Både ombud och försäkringsmäklare kan för försäkringstagarens räkning sköta t.ex. uppgifter i anslutning till förvaltningen av ett försäkringsavtalsförhållande eller värdering av skador. Dessutom är både ombud och försäkringsmäklare beroende av försäkringsgivarna i den bemärkelsen att bådass verksamhet förutsätter att det finns försäkringsprodukter som tillhandahålls av försäkringsgivarna.

Trots de gemensamma dragen i verksamheterna handlar både ombud och försäkringsmäklare i enlighet med huvudmannens intressen. När man bedömer i vilket förhållande en försäkringsmäklare i praktiken kan stå till försäkringsgivaren, är det naturligt att granska saken ur den synvinkeln vilka slags förhållanden till försäkringsgivaren som skulle äventyra försäkringsmäklarens möjligheter att bedriva försäkringsförmedling i enlighet med huvudmannens intressen.

I 2 punkten föreskrivs att en fysisk person som verkar som försäkringsmäklare inte får stå i arbetsavtals- eller ombudsförhållande till en eller flera försäkringsgivare. Försäkringsmäklaren får inte heller stå i ett sådant avtalsbaserat förhållande eller annat beroendeförhållande till en eller flera försäkringsgivare som är ägnat att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen. Nedan ges exempel på vilka slags förhållanden mellan försäkringsmäklaren och försäkringsgivaren som föreslås var tillåtna och vilka som skall vara förbjudna.

En försäkringsmäklare skall inte kunna ingå avtal om representation eller annat fortgående samarbete med försäkringsgivaren. Förbjudet samarbete föreslås t.ex. vara marknadsföring eller produktutveckling. Försäkringsmäklarens verksamhet får inte heller bestå av ensamförsäljningsavtal eller andra sådana avtal som i strid med kundens intressen uppmuntrar försäkringsmäklaren att erbjuda kunden en viss försäkringsgivares produkter.

Ett osakligt beroendeförhållande kan också

vara av ekonomisk eller faktisk karaktär. Det kan t.ex. visa sig som en koncentrerings av förmedlade försäkringar till största delen till försäkringar som tillhandahålls av en viss försäkringsgivare eller en sammanslutning av försäkringsgivare utan godtagbart skäl eller som en överföring av ekonomiskt betydande kunskaper och färdigheter i anslutning till försäkringsverksamhet från försäkringsgivaren till försäkringsmäklaren, t.ex. datorprogram.

Förbjudna beroendeförhållanden mellan försäkringsmäklaren och försäkringsgivaren är sådana som är ägnade att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen. Det har ingen betydelse om det i ett enskilt fall råder ett sådant beroendeförhållande mellan försäkringsmäklaren och försäkringsgivaren som i praktiken påverkar mäklarens verksamhet osakligt. Det räcker att förhållandet enligt en allmän bedömning kan öka eller främja möjligheten att försäkringsmäklarens verksamhet styrs av ett motiv som strider mot kundens intressen. När gränsen mellan förbudet och tillåtet bedöms bör man i synnerhet beakta att försäkringsmäklarens och ombudets verksamhet skall hållas klart åtskilda i lagen.

Försäkringsmäklaren kan med försäkringsgivaren ingå avtal om hur skötseln av uppgifter som bygger på ett avtal mellan försäkringsgivaren och försäkringstagaren skall fördelas mellan försäkringsgivaren och försäkringsmäklaren. Försäkringsmäklaren kan t.ex. också utan att det betraktas som förbjuden produktutveckling göra försäkringsgivaren uppmärksam på behov av utveckling av försäkringsprodukterna. Väsentligt för tillåtna avtals- och andra förhållanden mellan försäkringsgivaren och försäkringsmäklaren är att försäkringsmäklaren i dessa uttryckligen handlar enligt kundens behov. Syftet med försäkringsmäklarens verksamhet får inte vara att gynna en viss eller vissa försäkringsgivares rörelse utan sådana förhållanden till försäkringsgivaren skall vara förbjudna.

En naturlig utgångspunkt i uppdragsförhållanden är att uppdragsgivaren betalar sin representant för de tjänster han utför. I försäkringsmäklarverksamheten förekommer också förfarandet att försäkringsgivaren betalar arvode till försäkringsmäklaren. Detta är inte

möjligt i framtiden, ty enligt 26 § får mäklaren ta emot arvode endast från uppdragsgivaren. Bestämmelsen tillämpas efter en övergångsperiod på ett år.

Enligt 2 mom. 3 punkten skall försäkringsmäklaren ha en sådan ansvarsförsäkring som avses i 28 §.

Enligt 3 mom. försäkring krävs dock inte om den fysiska person som verkar som försäkringsmäklare bedriver försäkringsförmedling enbart för en sådan juridisk persons räkning som avses i 7 §, eftersom den juridiska personen är skyldig att teckna försäkring.

7 §. *Förutsättningar för registrering av en juridisk person.* I paragrafen föreskrivs om de förutsättningar som måste uppfyllas för att en juridisk person skall kunna bli registrerad som försäkringsförmedlare. Liksom i samband med registreringen av fysiska personer föreslås att Försäkringsinspektionen när den fattar beslut om registrering inte skall kunna använda ändamålsenlighetsprövning och förvägra registrering t.ex. på den grunden att det redan finns tillräckligt många näringsidkare som bedriver försäkringsförmedling i Finland. Om kraven uppfylls, skall Försäkringsinspektionen registrera den juridiska person som så önskar som försäkringsförmedlare.

I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för registrering som ombud.

Enligt 1 mom. 1 punkten kan endast en juridisk person som är införd i ett handelsregister enligt handelsregisterlagen (129/1979) eller ett annat motsvarande offentligt register verka som ombud. Andra register som avses i punkten är i Finland föreningsregistret och stiftelseregistret.

Med den hemmedlemsstat som registrerar en juridisk person avses enligt artikel 2.9 i försäkringsförmedlingsdirektivet den medlemsstat där den juridiska personen har sitt säte, eller om den enligt nationell lagstiftning inte har något säte, den medlemsstat där dess huvudkontor är beläget.

En juridisk person som skall registreras som ombud skall ha hemort i Finland. Med detta avses hemort som är införd i ett offentligt register eller, om hemorten inte framgår av registret den hemort som anges den juridiska personens stadgar.

I 1 mom. 2 punkten föreskrivs att en juridisk person kan börja bedriva försäkrings-

förmedling endast om detta är tillåtet enligt lag och dess bolagsordning eller stadgar. T.ex. i speciallagstiftning som gäller juridiska personer kan en juridisk persons verksamhetsområde begränsas så att försäkringsförmedling inte är möjlig.

Givetvis krävs det även av en juridisk person att det enligt dess bolagsordning eller stadgar är möjligt att bedriva försäkringsförmedling. Detta kunde uttryckligen framgå av bolagsordningen eller stadgarna. Att anteckna försäkringsförmedling som verksamhetsområde för en juridisk person föranleder dock fortfarande inte någon skyldighet för den juridiska personen att registrera sig som försäkringsförmedlare, om denna i praktiken inte bedriver försäkringsförmedling. Rätten att bedriva försäkringsförmedling kan också framgå av det allmänna verksamhetsområdet. T.ex. kreditinstitutens verksamhetsområde är i praktiken bundet vid definitionen av verksamhetsområde i kreditinstitutslagen (1607/1993).

Enligt 1 mom. 3 punkten får en juridisk person som skall registreras inte vara försatt i konkurs.

Enligt 1 mom. 4 punkten skall ett sådant antal personer i ledningen för en juridisk person som Försäkringsinspektionen med hänsyn till affärsverksamhetens art och omfattning anser vara tillräckligt registreras som försäkringsförmedlare. Syftet är att uttryckligen sådana personer registerförs som i ledningen för den juridiska personen ansvarar för försäkringsförmedlingsverksamheten. Skyldigheten att registrera ledningen följer av artikel 3.1 i försäkringsförmedlingsdirektivet, enligt vilken medlemsstaterna skall registerföra namnen på de fysiska personer i företagets ledning som svarar för försäkringsförmedlingsverksamheten.

Vid bedömningen av hur många som skall anses vara tillräckligt skall försäkringsförmedlingsverksamhetens art och omfattning beaktas. Det skall t.ex. beaktas om den juridiska personen bedriver försäkringsförmedling som sin huvudsakliga verksamhet eller inom ramen för försäljningen av andra tjänster eller varor. Ofta torde det räcka att bara en av personerna i ledningen för en juridisk person som bedriver försäkringsförmedling annat än som sin huvudsakliga affärsverk-

samhet registreras. När det gäller en juridisk person som bedriver försäkringsförmedling som sin huvudsakliga affärsverksamhet är det viktigt att mera allmänt säkerställa genom registrering att ledningen är tillräckligt sakkunnig och förtrogen med försäkringsförmedlingsverksamhet. Storleken på försäkringsförmedlingsverksamhetens omsättning kan också inverka på hur många personer i ledningen för en juridisk person som behöver registreras.

En av de personer som hör till ledningen och skall registreras föreslås bli utsedd till ansvarig föreståndare för rörelsen. Den ansvariga föreståndarens uppgift är enligt närmare bestämmelser i 13 § att se till att lag och god försäkringsmäklarsed eller god försäkringsred iaktas i verksamheten och att verksamheten bedrivs med tillräcklig yrkeskunskap.

Enligt 1 mom. 5 punkten är kravet för registrering av en juridisk person som bedriver försäkringsförmedling som sin huvudsakliga affärsverksamhet att minst hälften av de fysiska personer som är anställda hos den juridiska personen och direkt deltar i bedrivandet av försäkringsförmedling är registrerade som försäkringsförmedlare.

En juridisk person anses bedriva försäkringsförmedling i huvudsak, om det framgår av den juridiska personens bolagsordning eller stadgar eller om den juridiska personen i praktiken bedriver försäkringsförmedling som sin huvudsakliga affärsverksamhet.

På basis av bolagsordningen eller stadgarna anses en juridisk person bedriva försäkringsförmedling i huvudsak, om försäkringsförmedlingen på basis av dessa utgör merparten av den juridiska personens verksamhet.

Vid bedömningen av när en juridisk person i praktiken bedriver försäkringsförmedling som sin huvudsakliga affärsverksamhet kan man t.ex. ta omsättningen till hjälp. Det är klart att försäkringsförmedlingen är huvudsaklig, om mer än hälften av den juridiska personens omsättning kommer av försäkringsförmedling. Verksamheten kan även anses vara huvudsaklig, om den juridiska personen bedriver flera slag av affärsverksamhet och försäkringsförmedlingen hör till den mest betydande affärsverksamheten i fråga om omsättning. Vid bedömningen av om

verksamheten är huvudsaklig kan man även beakta om försäkringsförmedlingens omsättning är särskilt betydande jämfört med andra som utövar samma slags verksamhet.

Som hjälp vid bedömningen av om verksamheten är huvudsaklig kan man även ta hjälp av antalet personer som deltar i försäkringsförmedlingen och om den juridiska personen bedriver försäkringsförmedling som en separat tjänst eller om försäkringsförmedlingen är en extra tjänst som den juridiska personen tillhandahåller i anslutning till en annan produkt. Försäkringsförmedlingen kan anses vara huvudsaklig, om största delen av den juridiska personens anställda sköter försäkringsförmedlingsuppgifter. Det är i allmänhet inte ändamålsenligt att betrakta försäkringsförmedling som huvudsaklig, om den är anknuten till en annan produkt eller tjänst och försäkringsförmedlingstjänsterna t.ex. inte aktivt marknadsförs.

Som anställd hos den juridiska personen betraktas t.ex. den juridiska personens arbetstagare och verkställande direktör.

Med en fysisk person som direkt deltar i bedrivandet av försäkringsförmedling avses en person vars uppgifter i anslutning till skötseln av kundens uppdrag eller i övrigt till förvaltningen av kundförhållandet kräver kännedom i synnerhet om de aktuella försäkringsprodukterna. Med avseende på en tillräckligt effektiv övervakning och på kundskyddet är det nödvändigt att minst hälften av dessa personer registreras.

Fysiska personer i ledningen för och i anställning hos en juridisk person som registrerats som ombud kan givetvis registreras endast som ombud, eftersom samma person inte samtidigt kan både representera och inte representera försäkringsgivarna.

Liksom för en fysisk person är kravet för registrering av en juridisk person som ombud också redan enligt definitionen på ombud att den juridiska personen har ett giltigt ombudsavtal med försäkringsgivaren.

I 2 mom. föreskrivs om vilka förutsättningar en juridisk person måste uppfylla för att kunna bli registrerad som försäkringsmäklare.

Enligt 1 punkten i momentet skall en juridisk person som skall registreras som försäkringsmäklare uppfylla kraven i 1 mom. 1—5

punkten.

Skillnaden jämfört med registreringen av ombud är att fysiska personer i ledningen för och i anställning hos en juridisk person som registrerats som försäkringsmäklare endast skall kunna registreras som försäkringsmäklare.

Enligt 2 punkten i momentet får inte en juridisk person stå i ombudsförhållande till en eller flera försäkringsgivare eller i ett sådant förhållande som baserar sig på avtal eller ägarskap eller i ett annat slags beroendeförhållande som är ägnat att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen.

Tillåtna förhållanden mellan en försäkringsmäklare som är verksam som juridisk person och försäkringsgivaren bedöms till övriga delar än sådana som baserar sig på ägarskap i enlighet med vad som i 6 § 2 mom. 2 punkten föreskrivs om beroendeförhållanden mellan en försäkringsmäklare som är verksam som fysisk person och försäkringsgivaren.

Också ett ägarskapsbaserat förhållande mellan försäkringsmäklaren och försäkringsgivaren kan påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen. Därför skall försäkringsmäklaren enligt förslaget inte kunna placera en stor del av sina medel i försäkringsgivarens aktier eller garantiandelar. En försäkringsgivare kan inte i någon betydande utsträckning direkt eller indirekt äga aktier i en sammanslutning som är verksam som försäkringsmäklare eller vara bolagsman i en försäkringsmäklarsammanslutning.

Enligt 2 mom. 3 punkten skall försäkringsmäklare ha en sådan ansvarsförsäkring som avses i 28 §.

8 §. *Anteckningar i försäkringsförmedlarregistret.* I paragrafen föreskrivs om innehållet i det försäkringsförmedlarregister som förs av Försäkringsinspektionen.

Enligt 1 mom. 1 punkten skall i registret för en fysisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare antecknas fullständigt namn, nationalitet, boningsort och adressen till det driftställe från vilket försäkringsförmedlingen bedrivs.

Enligt 2 punkten skall i registret för en juridisk person som har registrerats som för-

säkringsförmedlare antecknas den juridiska personens firma, hemort, adressen till det driftställe från vilket försäkringsförmedlingen bedrivs samt för rörelsen den ansvariga föreståndarens fullständiga namn, nationalitet och boningsort.

Enligt 3 punkten skall det antecknas i registret om försäkringsförmedlaren är verksam som försäkringsmäklare eller ombud. I registret antecknas också om försäkringsförmedlingen bedrivs som huvud- eller bisyssla.

Om försäkringsförmedlaren bedriver försäkringsförmedling för en juridisk persons räkning, skall i registret även antecknas den juridiska personens firma. För försäkringsmäklaren antecknas alltså vid behov firman på den försäkringsmäklarsammanslutning för vars räkning försäkringsmäklaren handlar. Om försäkringsförmedlaren är en ombudssammanslutning, skall försäkringsgivarens firma antecknas i registret. Om försäkringsmäklaren åter är en fysisk person som verkar som ombud, antecknas försäkringsgivarens firma i registret eller, om den fysiska personen är anställd hos en ombudssammanslutning, den juridiska personens firma.

Ombud kan bedriva försäkringsförmedling för den försäkringsgivares räkning vars ombud han registerförts som. Om ombudet handlar för flera försäkringsgivares räkning, skall uppgifter om alla dessa finnas i registret.

Enligt 1 mom. 4 punkten skall det antecknas i registret om försäkringsmäklaren bedriver försäkringsförmedling av livförsäkringar eller skadeförsäkringar eller av båda.

Med livförsäkring avses försäkring som hör till en livförsäkringsklass i social- och hälsovårdsministeriets beslut om fastställande av försäkringsklasser för finska försäkringsbolag och försäkringsföreningar samt för utländska försäkringsbolag som är verksamma i Finland (858/1995). Skadeförsäkring skall på motsvarande vis vara en försäkring som hör till en skadeförsäkringsklass i beslutet. Arbetspensionsförsäkringar jämföras i detta sammanhang med livförsäkringar.

Försäkringsmäklaren skall vid ansökan om registrering uppge vilka försäkringar verksamheten omfattar. Försäkringsinspektionen har då möjlighet att kontrollera om försäk-

ringsmäklaren har den yrkeskunskap som behövs för att bedriva försäkringsförmedling av just dessa försäkringar.

En försäkringsmäklare kan specialisera sig på enbart liv- eller skadeförsäkringar. Detta är ändamålsenligt, eftersom den yrkeskunskap som krävs av en mäklare är olika för liv- och skadeförsäkringar och ett krav på yrkeskunskap om båda försäkringsformerna kan bli för strängt. T.ex. en försäkringsmäklare som bedriver försäkringsförmedling av livförsäkringar skall känna till familje- och arvsrätten och skattelagstiftningen på ett annat sätt än en försäkringsmäklare som är specialiserad på skadeförsäkringar. Därför är det nödvändigt att det också av försäkringsförmedlarregistret klart framgår om försäkringsmäklaren är specialiserad på vissa försäkringar. Försäkringsförmedling som bedrivs av en juridisk person kan gälla båda försäkringsgrenarna, om det bland de anställda finns fysiska personer som har registrerats att bedriva försäkringsförmedling av livförsäkring eller skadeförsäkring eller av båda.

I den försäkringsmäklarexamen som hör till yrkeskompetenskraven för försäkringsmäklare skall ingå delar om både liv- och skadeförsäkringar. En försäkringsmäklare kan om han så önskar specialisera sig på försäkringsförmedling av någondera försäkringsgrenen och endast avlägga den delen av examen. Om försäkringsmäklarens verksamhet omfattar båda försäkringsgrenarna, skall mäklaren avlägga båda delarna i försäkringsmäklarexamen.

I registret skall också antecknas om försäkringsmäklaren förmedlar penningmedel eller andra medel som hör till kunden eller försäkringsgivaren. Försäkringsmäklaren skall enligt 29 § 1 mom. hålla sådana tillgångar skilda från sina egna tillgångar. På basis av registeranteckningarna har Försäkringsinspektionen kännedom om vilka mäklare som förmedlar tillgångar, vilket gör att det blir lättare att övervaka att de hålls åtskilda.

Enligt 43 § 2 mom. skall Försäkringsinspektionen utfärda närmare bestämmelser om avskiljande av tillgångar. Försäkringsförmedlaren skall givetvis även följa dessa bestämmelser, om han förmedlar kundens eller försäkringsgivarens tillgångar.

Enligt 1 mom. 5 punkten skall den som ut-

färdat försäkringsmäklarens ansvarsförsäkring och försäkringsbeloppet antecknas i registret.

Enligt 6 punkten skall de stater i vilka försäkringsförmedlaren ämnar bedriva försäkringsförmedling med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster samt försäkringsförmedlaren kontaktinformation i dessa stater antecknas i registret.

Enligt 31 § skall försäkringsförmedlaren underrätta Försäkringsinspektionen om sin avsikt att börja bedriva försäkringsförmedling i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till anmälan foga en utredning om sina kontaktuppgifter i staten. Kontaktinformationen behöver givetvis inte ges, om det inte finns någon sådan. Detta kan vara fallet, om försäkringsförmedlaren handlar med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster.

Enligt 7 punkten skall sådana uppmaningar och förbud som förenats med vite antecknas i registret. Bestämmelser om dessa tvångsmedel skall finnas i 34 § 1 mom. och 38 § 2 mom.

Enligt 8 punkten skall tidpunkten för registreringen, eventuell avförandet ur registret samt orsaken till och tidpunkten för denna antecknas i registret.

Enligt 2 mom. skall även uppgifter om dem som har meddelats förbud enligt 38 § 1 mom. att bedriva försäkringsförmedling utan registrering eller anmälan antecknas i försäkringsförmedlarregistret. Det är även meningens att uppgifter som behövs för att de aktuella fysiska eller juridiska personerna skall kunna identifieras skall föras in i registret. Uppgifterna behövs för att Försäkringsinspektionen skall kunna följa att förbudet iakttas.

Enligt 3 mom. en anteckning som avses i 1 mom. 7 punkten skall avföras ur registret när tre år har förflutit från utgången av det år då uppmaningen eller förbudet har getts.

9 §. *Anmälan om förändringar i uppgifterna.* Enligt paragrafen skall försäkringsförmedlaren utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om förändringar i förutsättningarna för registrering, t.ex. om förmedlaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 11 §. Försäkringsförmedlaren skall också anmäla förändringar i de uppgif-

ter som antecknats i registret samt om rörelsen upphör.

10 §. *Avförande ur försäkringsförmedlarregistret.* Av artikel 3.3 och artikel 4.5 i försäkringsförmedlingsdirektivet framgår att kravet för registrering och utövande av verksamhet är att yrkeskraven i artikel 4 är uppfyllda. Om kraven inte längre uppfylls, skall försäkringsförmedlaren strykas ur registret. Enligt artikel 4.6 kan medlemsstaterna även skärpa yrkeskraven i artikel 4 eller ställa andra krav på försäkrings- och återförsäkringsförmedlare som har registrerats inom deras område.

Enligt 1 mom. 1 punkten skall Försäkringsinspektionen avföra en försäkringsförmedlare som upphört med sin verksamhet ur registret.

Enligt 2 punkten skall Försäkringsinspektionen avföra en försäkringsförmedlare som inte längre uppfyller kraven för registrering i 6 eller 7 § ur registret. Kraven för registrering skall alltså uppfyllas också medan försäkringsförmedlingen bedrivs.

När det gäller en ändamålsenlig skötsel av försäkringsförmedlaren kundförhållanden är det nödvändigt att göra vissa tidsbegränsade undantag från avförandet ur försäkringsförmedlarregistret. När en försäkringsförmedlare avförts ur registret kan denna inte längre bedriva försäkringsförmedling och därför kan ett avförande ur registret med omedelbar verkan vara ogynnsam för kunderna.

Enligt 2 mom. en juridisk person som inte längre har en ansvarig föreståndare som uppfyller kraven för registrering skall enligt förslaget stå kvar i registret, om den uppger en ny ansvarig föreståndare inom den tid som Försäkringsinspektionen bestämmer. Försäkringsförmedlaren står kvar i registret utan behörig ansvarig föreståndare högst under den tid som Försäkringsinspektionen bestämmer.

Enligt 3 mom. skall Försäkringsinspektionen på ansökan av försäkringsförmedlaren kunna bevilja tillstånd till undantag för viss tid från förutsättningen i 7 § 1 mom. 5 punkten, enligt vilket hälften av de personer som deltar direkt i bedrivandet av försäkringsförmedling i anställning hos en juridisk person som bedriver försäkringsförmedling som sin huvudsakliga rörelse skall registreras som försäkringsförmedlare. Tillstånd kan beviljas

om det faktum att förutsättningen inte uppfylls beror på en exceptionell förändring i rörelsen och tillståndet behövs för att försäkringsförmedlaren skall kunna sköta sina kundförhållanden på behörigt sätt.

Beviljandet av tillstånd ansluter sig alltså till exceptionella omständigheter. Med exceptionell förändring avses en oförutsedd händelse. En exceptionell förändring i rörelsen kan vara bl.a. en plötslig större omsättning i personalen än normalt. Försäkringsförmedlaren skall enligt förslaget givetvis ordna sin dagliga affärsverksamhet så att kraven för registrering fullgörs t.ex. trots normal omsättning i personalen.

Tillstånd skall beviljas för viss tid, med vilket avses en skälig tid under vilken försäkringsförmedlaren skall ordna sin verksamhet i harmoni med 7 § 1 mom. 5 punkten.

Om försäkringsförmedlaren har försatts i konkurs, skall förmedlaren enligt 4 mom. stå kvar i registret i sex månader. Enligt 2 § 1 mom. 7 punkten i justitieministeriets förordning om konkursärenden (502/2004) skall boförvaltaren lämna ett meddelande till Försäkringsinspektionen om att konkursen har börjat.

Genom 5 mom. verkställs artikel 3.3 i försäkringsförmedlingsdirektivet, enligt vilken hemmedlemsstaten vid behov på lämpligt sätt skall underrätta värdmedlemsstaten om strykningen ur registret. Försäkringsinspektionen skall underrätta den behöriga myndigheten i den stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där försäkringsförmedlaren bedriver försäkringsförmedling, om Försäkringsinspektionen har underrättat myndigheten om att försäkringsförmedlingsverksamhet har inletts i det landet i fråga med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster.

Med behörig myndighet avses en myndighet eller ett organ som medlemsstaten i enlighet med artikel 7 i försäkringsförmedlingsdirektivet utser att sörja för verkställigheten av direktivet. Oftast torde myndigheten vara den samma som svarar för tillsynen över försäkringsförmedlare, även om detta inte direkt förutsätts i direktivet.

Utöver de grunder som anges i denna paragraf föreslås Försäkringsinspektionen kunna avföra försäkringsförmedlaren ur registret i

enlighet med 38 § 4 mom., om försäkringsförmedlaren grovt försummar sina skyldigheter.

11 §. *Tillförlitlighet.* I artikel 4.2 i försäkringsförmedlingsdirektivet föreskrivs om att försäkrings- och återförsäkringsförmedlars vandel skall vara god. Allvarliga brott med anknytning till egendomsbrott eller ekonomiska brott samt konkurs förhindrar personer som närmare definieras i direktivet och som är centrala med avseende på skötseln av försäkringsförmedlingen från att bedriva försäkringsförmedling.

Enligt 1 mom. skall en fysisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare vara tillförlitlig.

Enligt 2 mom. anses en person vara tillförlitlig, om han eller hon inte under de fem senaste åren har dömts till fängelsestraff genom en dom som vunnit laga kraft eller under de tre senaste åren till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att han är uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare. Tidsfristerna skall beräknas från den tidpunkt då begäran om registrering enligt 6 § granskas bakåt till den tidpunkt då domen vann laga kraft.

En person kan anses vara uppenbart olämplig i synnerhet på grund av sådana lagstridiga handlingar genom vilka han eller hon eftersträvat ekonomisk vinning på en annans bekostnad. Sådana brott är t.ex. bedrägeri och förskingring. Brott i anslutning till försummelse av rörelseskyldigheter, t.ex. bokföringsbrott, kan i allmänhet anses vara sådana som visar att en person är uppenbart olämplig för en position som försäkringsförmedlare, vilket kräver tillförlitlighet.

Försäkringsinspektionens uppgift är att bedöma om brottet är sådant att det med beaktande av alla bidragande omständigheter visar att personen är uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare. Tillförlitligheten bör bedömas uttryckligen med hänsyn till skötseln av uppgifterna.

En person skall dock inte anses vara tillförlitlig även om han eller hon inte har ovan avsedda straff, om han eller hon i övrigt genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare. Detta kan t.ex. påvisas med en icke laga kraft vunnit dom för ett brott. Vid bedömningen

av tillförlitlighet kan man också beakta att personen genom en dom som vunnit laga kraft dömts till fängelsestraff för över fem år sedan, om brottet visar att personen är uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare.

Med stöd av 4 a § i straffregisterlagen (770/1993) kan uppgifter ur straffregistret lämnas till Försäkringsinspektionen för att utreda om en person är tillförlitlig. Dessutom har Försäkringsinspektionen enligt 46 § i denna lag rätt att få uppgifter om en persons tillförlitlighet ur bötesregistret.

En person behöver inte vara dömd till straff för ett brott för att anses vara uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare. Personen i fråga kan också ha meddelats näringsförbud enligt lagen om näringsförbud (1059/1985). Försummelse i anslutning till skatteskuldigheten eller bokföringen kan ha lett till förbudet. Meddelande av näringsförbud förutsätter inte att ett straff har dömts ut för försummelsen. Om förbudet fortfarande är i kraft, kan försäkringsförmedling givetvis inte bedrivas. Ett näringsförbud som upphört bör beaktas när en persons tillförlitlighet bedöms.

När en persons olämplighet bedöms bör man även uppmärksamma om försäkringsförmedlaren på grund av osaklig verksamhet tidigare har strukits ur registret eller ur ett liknande register eller om försäkringsförmedlaren skulle ha kunnat strykas i registret, om det inte hade gjorts av någon annan orsak, t.ex. konkurs. När man beaktar dessa orsaker och t.ex. ett näringsförbud som upphört, måste man från fall till fall bedöma graden av olämplighet och under hur lång tidsperiod registreringen kan förvägras på basis av olämplighet. Genom tillförlitlighetsbedömningen strävar man efter att på förhand säkerställa att försäkringsförmedlingen bedrivs på behörigt sätt, men å andra sidan måste man också beakta att näringsfriheten inte begränsas i onödan.

12 §. *Yrkeskompetens*. Enligt artikel 4 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall försäkrings- och återförsäkringsförmedlare ha lämplig kunskap och kompetens enligt reglerna i förmedlarens hemmedlemsstat. Hemmedlemsstaterna får anpassa kraven på kunskaper och kompetens i förhållande till försäkrings- och återförsäkringsförmedlarens

verksamhet och till de produkter som distribueras särskilt om förmedlaren bedriver en annan huvudsaklig yrkesverksamhet än försäkringsförmedling. I ett sådant fall får den berörda förmedlaren utöva försäkringsförmedling endast om en försäkringsförmedlare som uppfyller villkoren i artikeln eller ett försäkringsföretag tar fullt ansvar för förmedlarens handlande.

När det gäller personer som arbetar i företag skall medlemsstaterna säkerställa att ett skäligt antal av personerna i ledningen för företaget som ansvarar för förmedlingen av försäkringsprodukter samt alla andra personer som direkt deltar i förmedlingen av försäkringar eller återförsäkringar kan styrka att de har de kunskaper och den kompetens som krävs för att utföra arbetet.

I 1 mom. föreskrivs om krav på ombuds yrkeskompetens. En fysisk person som registrerats som ombud och en annan fysisk person som är anställd hos ombudet och direkt deltar i försäkringsförmedlingen skall ha en yrkeskompetens som är tillräcklig med avseende på verksamhetens art och omfattning. Han eller hon skall i synnerhet känna till de försäkringar han eller hon representerar och den lagstiftning som behövs i försäkringsförmedling samt god försäkringssed samt behärska de praktiska åtgärder som bedrivandet av verksamheten förutsätter.

Innehållet i de försäkringar som ombudet representerar och omfattningen av ombudets verksamhet kan variera betydligt. För att ombudet skall kunna sköta sina uppgifter på behörigt sätt, skall ombudets kunskap och kompetens vara tillräcklig med hänsyn till verksamheten. Av ett ombud i huvudsyssla som säljer flera skilda försäkringar är det naturligt att kräva mera omfattande kunskaper och färdigheter än t.ex. av ett ombud som erbjuder försäkringar i standarform som extra tjänst.

Ansvarig för ombudets verksamhet är försäkringsgivaren. I praktiken säkerställer försäkringsgivaren genom åtgärder som den ansvarar för nödvändiga att ombudet har tillräcklig kunskap och kompetens för verksamheten. Den yrkeskompetens som är kravet för registrering som ombud kan påvisas genom ett intyg från försäkringsgivaren över hurdan utbildning ombudet har fått och att ombudet

är kompetent som ombud för försäkringsgivaren.

I 2 mom. föreskrivs om krav på försäkringsmäklares yrkeskompetens. En fysisk person som registrerats som försäkringsmäklare skall ha yrkeskompetens som visats genom försäkringsmäklarexamen. Den som avlagt examen bör särskilt känna till dels den lagstiftning som behövs i försäkringsförmedling, dels god försäkringsmäklarsed samt behärska de praktiska åtgärder som skötseln av uppdraget kräver.

Försäkringsmäklarexamen skall i enlighet med 14 § ordnas av en försäkringsförmedlingsnämnd som tillsätts av social- och hälsovårdsministeriet. I examen kan särskilt avläggas en del som gäller liv- eller skadeförsäkringar, varvid den som avlagt examen om han så önskar kan specialisera sig på försäkringsförmedling av någondera försäkringsgrenen.

13 §. *Ansvarig föreståndare.* I paragrafen föreskrivs om skyldigheterna för en ansvarig föreståndare som i enlighet med 7 § utsetts bland personerna i ledningen för en juridisk person som bedriver försäkringsförmedling.

Den ansvariga föreståndarens viktigaste uppgift är att sörja för att ombuden iakttar god försäkringssed och försäkringsmäklare god försäkringsmäklarsed när de bedriver försäkringsförmedling och att verksamheten även i övrigt bedrivs lagenligt. Behörig skötsel av uppgiften kräver att den ansvariga föreståndaren är anställd i huvudsyssla hos försäkringsförmedlaren. Annars kan han eller hon inte vara tillräckligt förtrogen med den dagliga skötseln av försäkringsförmedlingsärenden. Den ansvariga föreståndaren förutsetts dock inte själv sköta uppdragen.

Den ansvariga föreståndaren skall känna till lagstiftningen i branschen och i enskilda fall även speciallagstiftningen. För att upprätthålla och utveckla sin yrkeskunskap skall han eller hon följa lagstiftningen om försäkringsförmedling, tillämpningspraxis, litteratur och andra publikationer samt delta i kurser i branschen. Med tanke på kundens rättsskydd är det viktigt att en juridisk person som bedriver försäkringsförmedling handlar på lagenligt sätt. Den ansvariga föreståndaren skall också på eget initiativ genom att utfärda anvisningar sörja för att de personer som del-

tar i bedrivandet av försäkringsförmedling följer lagen.

Den ansvariga föreståndaren skall sörja för att kraven på yrkeskompetens enligt 12 § uppfylls. I 12 § föreskrivs om yrkeskompetens för fysiska personer som är registrerade som försäkringsmäklare. I 12 § föreskrivs dessutom om yrkeskompetensen för fysiska personer som är registrerade som ombud och andra som är anställda hos ombudet och deltar direkt i bedrivandet av försäkringsförmedling.

Den ansvariga föreståndaren skall också se till att även andra personer som deltar i bedrivandet av försäkringsförmedling har den yrkeskompetens som uppgiften kräver. I praktiken föreslås den ansvariga föreståndaren alltså svara för att personer som är anställda hos en försäkringsmäklare eller ett ombud och deltar i bedrivandet av försäkringsförmedling har den yrkeskompetens som uppgiften kräver. Om t.ex. en person som inte har tillräcklig yrkeskompetens för sina uppgifter anställs hos en försäkringsförmedlare, skall den ansvariga föreståndaren se till att personen informeras om sina uppgifter på lämpligt sätt.

Om den ansvariga föreståndaren avsiktligt eller av grov ovarsamhet försummar sina skyldigheter, kan han eller hon bli sekundärt personligt skadeståndsskyldig enligt vad som föreskrivs i 41 §. Försummelse av skyldigheterna kan också leda till administrativa påföljder enligt 34 eller 38 §.

14 §. *Försäkringsförmedlingsnämnden.* Enligt 1 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder tillsätta en försäkringsförmedlingsnämnd med uppgift att minst två gånger om året ordna försäkringsmäklarexamen, som är ett krav för registrering som försäkringsmäklare. Alla får avlägga examen, dvs. också andra än personer som ämnar bli försäkringsmäklare.

Försäkringsbranschens utbildningscentral ordnar för närvarande försäkringsmäklarexamina för försäkringsförmedlare och andra intresserade. För närvarande är en försäkringsmäklarexamen inte ett absolut krav för registrering som försäkringsförmedlare. Framdeles kommer kravet för registrering som försäkringsmäklare att vara att sökanden har avlagt den examen som ordnas av försäk-

ringsförmedlingsnämnden.

Enligt 2 mom. skall försäkringsförmedlingsnämnden bestå av en ordförande, en vice ordförande och mellan tre och sex andra ledamöter, varav var och en har en personlig ersättare. Ordföranden och vice ordföranden och deras ersättare skall vara personer som avlagt juris kandidatexamen och som inte kan anses representera försäkringsmäklare eller försäkringsgivare. Åtminstone en av de övriga ledamöterna i nämnden och dennes ersättare skall representera försäkringsmäklarna.

I 3 mom. föreskrivs om försäkringsförmedlingsnämndens beslutförhet och om röstningsförfarandet.

15 §. *Anordnande av försäkringsmäklarexamen.* Enligt 1 mom. skall försäkringsförmedlingsnämnden minst två månader innan försäkringsmäklarexamen ordnas fastställa examenskraven, dvs. en förteckning över vilken lagstiftning, litteratur och vilket annat material examensfrågorna baserar sig på.

En annons om försäkringsmäklarexamen skall enligt 2 mom. minst 30 dagar på förhand ingå i den officiella tidningen och i tre allmänt spridda tidningar. I annonsen skall uppges hur man anmäler sig till och deltar i examen och var examenskraven finns tillgängliga.

16 §. *Försäkringsförmedlingsnämndens kostnader och examensavgifterna.* Enligt paragrafen skall social- och hälsovårdsministeriet svara för försäkringsförmedlingsnämndens omkostnader och även fastställa grunderna för ordförandens och ledamöternas arvoden. I paragrafen föreskrivs också om ministeriets rätt att ta ut avgifter hos deltagarna i försäkringsmäklarexamen.

Avgifter kan tas ut till högst ett belopp som motsvarar de totalkostnader som social- och hälsovårdsministeriet åsamkats av försäkringsmäklarexamen. Sådana kostnader är bl.a. personalkostnader och lokalhyror. Bestämmandet av avgiften motsvarar sålunda principen för fastställande av avgifter som tas ut för offentligtrettsliga prestationer (självkostnadsvärde) i 6 § 1 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

17 §. *Behandlingen av ärenden i försäkringsförmedlingsnämnden.* Försäkringsförmedlingsnämndens lagstadgade uppgift att

anordna försäkringsmäklarexamen skall betraktas som ett myndighetsuppdrag, eftersom nämndens beslut påverkar examinandernas rätt att bedriva försäkringsförmedling som yrke eller näring. Nämnden kan anses utöva offentlig makt och dess beslut kan betraktas som förvaltningsbeslut. Därför föreskrivs i 1 mom. att förvaltningslagen (434/2003) och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) skall tillämpas på behandlingen av ärenden i försäkringsförmedlingsnämnden och på delgivning av beslut om försäkringsmäklarexamen. Genom tillämpningen av lagarna strävar man efter att säkerställa rättsskyddet för examinanderna och att principerna för god förvaltning även i övrigt iakttas i nämndens förfarande.

På grund av att försäkringsförmedlingsnämndens uppgift är av offentligtrettslig natur är det enligt förslaget motiverat att tillämpa lagstiftningen om offentlighet för myndighetshandlingar på handlingar som uppkommer i samband med försäkringsmäklarexamen. Därför hänvisas i 1 mom. till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och arkivlagen (831/1994). Vidare hänvisas till språklagen (423/2003) för att trygga kraven på god förvaltning.

Eftersom försäkringsförmedlingsnämndens uppgift är av myndighetskaraktär, föreslås i 2 mom. att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på nämndens ledamöter och funktionärer när de sköter uppgifter i anslutning till nämndens verksamhet.

18 §. *Rättelseyrkande och överklagande av försäkringsförmedlingsnämndens beslut.* Enligt 1 mom. skall vederbörande få yrka rättelse hos försäkringsförmedlingsnämnden i ett beslut som gäller försäkringsmäklarexamen. Rättelseyrkandet skall framställas inom 30 dagar från delgivningen av beslutet. Nämnden skall till sitt beslut foga en anvisning om rättelseyrkande, som skall innehålla nödvändiga anvisningar för sökande av rättelse.

Det är ändamålsenligt att använda sig av rättelseförfarandet innan man anför besvär för att t.ex. eventuella fel eller brister i examensbedömningen snabbare skall bli rättade än i ett besvär förfarande.

Enligt 2 mom. får ändring i ett beslut som försäkringsförmedlingsnämnden fattat med anledning av rättelseyrkande sökas genom

besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Möjligheten att söka ändring är viktig för att det slutliga avgörandet i ärendet skall kunna fattas av ett organ som är oberoende och neutralt i förhållande till nämnden.

3 kap. **Informationsskyldighet för försäkringsförmedlare**

19 §. *Information om försäkringsförmedlare.* I paragrafen verkställs artikel 12.1 punkt a—e, där det föreskrivs om information som försäkringsförmedlaren skall lämna till kunden.

Enligt paragrafen skall ett ombud lämna information innan ett försäkringsavtal ingås och en försäkringsmäklare innan ett uppdragsavtal ingås. Vid behov skall information även ges när ett försäkrings- eller uppdragsavtal ändras eller förnyas.

I 1 mom. 1 punkten föreskrivs att försäkringsförmedlaren skall uppge sitt namn för kunden. Om försäkringsförmedlaren handlar för en juridisk persons räkning eller med dennes firma, skall också dessa namn uppges. Av uppgifterna skall alltså klart framgå vem kundens avtalspartner är. Dessutom skall försäkringsförmedlaren ge kunden adressen till sitt kontor. Med detta avses adressen till ett kontor som kunden kan besöka vid behov. Det räcker inte att enbart uppge en postbox- eller e-postadress.

Enligt 2 mom. skall kunden informeras om i vilket försäkringsförmedlarregister försäkringsförmedlaren är införd och hur registreringen kan kontrolleras. Registreringen av en försäkringsförmedlare som är verksam i Finland kan kontrolleras vid Försäkringsinspektionen, från vilken man får utdrag ur försäkringsförmedlarregistret eller information om huruvida försäkringsförmedlaren är verksam i Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster.

I 3 och 4 punkten föreskrivs om information om ägarskapsförhållandena mellan försäkringsförmedlaren och försäkringsgivaren. Försäkringsförmedlaren skall informera kunden om förmedlaren direkt eller indirekt äger en större än tio procents andel av en försäkringsgivares röstetal eller kapital. Likaså uppstår informationsskyldigheten om försäk-

ringsgivaren eller dess moderföretag äger motsvarande andel av försäkringsförmedlarens röstetal eller kapital.

Enligt 5 punkten skall försäkringsförmedlaren informera om förfaranden genom vilka kunden och övriga parter kan anföra klagomål över försäkringsförmedlaren. Information skall också ges om tillgängliga besvär- och rättelseförfaranden utanför domstol.

I Finland kan ett tvistemål i regel anhängiggöras genom en skriftlig stämningsansökan som lämnas till tingsrätten. Utanför domstol behandlas tvister av Konsumenternas försäkringsbyrå, försäkringsnämnden och konsumentklagonämnden. Innehållet i och omfattningen av dessa organs behörighet behandlas mera ingående i avsnitt 2.1

20 §. *Former för informationen.* I artikel 13 i försäkringsförmedlingsdirektivet föreskrivs om på vilket sätt försäkringsförmedlaren skall ge kunden den information som nämns i artikel 12. Den skall ges skriftligt på papper eller med något annat varaktigt medium som kunden har tillgång till och som är lätt att använda. Varaktigt medium är ett medium som definieras i artikel 2.12 och med vars hjälp kunden kan bevara information som riktats till honom personligen på ett sätt som gör att de kan användas senare under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen.

Som varaktigt medium räknas särskilt disketter, CD-rom, DVD och den hårddisk i konsumentens persondator på vilken e-post lagras, men inte webbplatser på Internet, utom de webbplatser som uppfyller de aktuella kriterierna.

I artikel 13 konstateras vidare att informationen klart och korrekt skall lämnas på ett sätt som är förstäligt för kunden och på ett officiellt språk i den medlemsstat där åtagandet görs eller på ett annat språk som parterna har kommit överens om. I artikeln föreskrivs också om vissa undantag från sättet att informera.

I 1 mom. föreskrivs om hur informationen i 19 § skall ges till kunden. Samma gäller den information enligt 22 § 4 och 5 mom. som skall ges i försäkringsförmedlarens marknadsföring och som skall lämnas till kunden

innan försäkringsavtalet eller uppdragsavtalet ingås på det sätt som avses i paragrafen.

Enligt 1 punkten skall informationen ges skriftligt eller elektroniskt så att den är lätt-tillgänglig för kunden under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen. Informationen skall också kunna kopieras i oförändrad form.

Informationen skall kunna lämnas elektroniskt t.ex. med e-post, CD eller DVD. Det är också möjligt att informationen skall kunna läsas i försäkringsförmedlarens datasystem. Då kan kunden enkelt bekanta sig med den när som helst samt skriva ut och spara den. Även om försäkringsförmedlaren senare ändrar informationen skall den vara tillgänglig för kunden också i sin ursprungliga form.

Eftersom försäkringsförmedlaren bl.a. skall ge kunden information om de besvär- och rättelseförfaranden som kunden har till sitt förfogande, skall informationen vara tillgänglig för kunden åtminstone under den tid då kunden kan använda de aktuella besvär- och rättelseförfarandena.

I 2 punkten föreskrivs om att informationen skall lämnas klart och korrekt på ett sätt som är förståeligt för kunden. Informationen skall givetvis till innehåll och utseende och språkdräkt vara i en sådan form att kunden kan förstå den utan onödiga svårigheter.

I 3 punkten föreskrivs om att informationen skall ges på ett officiellt språk i den medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där kunden har hemort. Med hemort avses kundens boningsort eller kontor. Information kan också ges på något annat språk som parterna kommit överens om.

I 2 mom. föreskrivs om att information med avvikelse från 1 mom. 1 punkten kan lämnas muntligt till kunden, om kunden så önskar eller det är nödvändigt att försäkringsskyddet omedelbart träder i kraft. Informationen skall även då i enlighet med 1 mom. ges till kunden omedelbart efter det att försäkringsavtalet eller uppdragsavtalet har ingåtts.

Enligt artikel 13.3 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall förhandsinformation till kunden vid telefonförsäljning överensstämma med gemenskapsregler som är tillämpliga på distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter. Distansförsäljning-

en av finansiella tjänster omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2002/65/EG av den 23 september 2002. Direktivet skall verkställas senast den 9 oktober 2004.

21 §. *Information om ombudsverksamhet.* Enligt paragrafen skall ombudet i sin verksamhet klart informera kunden om att han eller hon uttryckligen är ombud.

Motsvarande bestämmelse ingår i 14 a kap. 9 § 1 mom. i lagen om försäkringsbolag. Det är motiverat att ta in bestämmelsen i denna lag, eftersom även de övriga bestämmelserna som uttryckligen gäller försäkringsombud i fortsättningen skall finnas i denna lag. Nämda punkt i lagen om försäkringsbolag skall dock inte upphävas, eftersom den också gäller ombud som inte hör till denna lags tillämpningsområde. Innehållet i bestämmelsen föreslås vara oförändrat.

I samband med informationen om ombudsverksamheten skall dock beaktas att begreppet försäkringsförmedlare i fortsättningen avser både ombud och försäkringsmäklare. Ett ombud får inte i sin verksamhet vilseledande använda begreppet försäkringsförmedlare så att det blir oklart för kunden om försäkringsförmedlaren är ett ombud eller en försäkringsmäklare. Om begreppet försäkringsförmedlare används, skall kunden samtidigt klart informeras om att ombudet uttryckligen är ombud.

22 §. *Marknadsföring.* I paragrafen föreslås bestämmelser om försäkringsförmedlarens marknadsföring till allmänheten.

Innehållet i 1—3 mom. är i fråga om huvudprinciperna det samma för både ombud och försäkringsmäklare, men det finns skillnader som beror på olikheterna i deras verksamhet. Enligt 1 mom. skall försäkringsförmedlaren i sin marknadsföring ge kunden all sådan information om sina försäkringsförmedlingstjänster och om tillgängliga försäkringar som kan ha betydelse när kunden skall fatta beslut om dessa tjänster eller försäkringar.

Ombudens verksamhet bygger på försäljningen av de produkter de representerar. Ombuden marknadsför både sina egna tjänster och de försäkringar och försäkringsgivare de representerar.

Försäkringsmäklaren skall i första hand

marknadsföra sina egna tjänster och avsikten är att bestämmelserna uttryckligen skall gälla denna marknadsföring. Ett framgångsrikt bedrivande av försäkringsmäklarverksamhet bygger dock på förmedling av försäkringar. Sålunda marknadsför försäkringsmäklare i praktiken även försäkringar och inte bara sina egna tjänster.

Försäkringsmäklarens marknadsföring av försäkringar begränsas dock av att försäkringsmäklaren handlar på uppdrag av kunden och inte får handla som försäkringsgivarens ombud. Försäkringsmäklaren kan sålunda inte marknadsföra försäkringar som tillhandahålls av en viss försäkringsgivare eller vissa försäkringsgivare, eftersom det då är fråga om ombudsverksamhet. Om försäkringsmäklaren rent allmänt marknadsför t.ex. livförsäkringar som placeringsobjekt, skall de bestämmelser som föreslås även gälla sådan marknadsföring.

Enligt 2 mom. får försäkringsförmedlaren inte lämna osann eller vilseledande information i sin verksamhet eller i övrigt använda sig av ett förfarande som är olämpligt för kunden eller strider mot god försäkringssed eller god försäkringsmäklarsed.

Enligt 3 mom. skall marknadsföring som inte innehåller de uppgifter som behövs med hänsyn till kundens ekonomiska säkerhet alltid anses vara olämplig.

Enligt 4 mom. skall ombudet i sin marknadsföring uppge vilka försäkringsgivare han eller hon representerar. Kunden får på detta sätt information om vilka försäkringsgivare ombudet representerar.

Ombudet skall dessutom när han eller hon marknadsför en enskild försäkring uppge vilken försäkringsgivares produkt det är fråga om.

I momentet förbjuds försäkringsmäklaren att i sin marknadsföring uppge att han eller hon representerar en viss försäkringsgivare. Försäkringsmäklaren får inte heller uppge att han eller hon representerar fler än en försäkringsgivare, eftersom en mäklare över huvud taget inte får agera som representant för en försäkringsgivare.

Det är möjligt att ett sådant ombud eller en sådan försäkringsmäklare som bedriver verksamhet i Finland och är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbets-

området bedriver en verksamhet som i vissa avseenden skiljer sig från vad som avses med ombud och mäklare i Finland. En försäkringsförmedlare kan också i sin hemstat vara registrerad som försäkringsförmedlare under en helt annan beteckning. Det är viktigt att kunden får rätt bild av de tjänster som försäkringsförmedlaren tillhandahåller.

Enligt 5 mom. skall en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland i sin marknadsföring ge rätt bild av sina försäkringsförmedlingstjänster utan hinder av 4 mom. Försäkringsförmedlaren skall uppge vilka försäkringsgivares produkter försäkringsförmedlingen uteslutande gäller och om försäkringsförmedlaren ger uppgifter som bygger på en sådan opartisk analys som avses i 25 § 2 mom.

Information skall ges vid behov, dvs. i synnerhet om iakttagandet av informationskyldigheten i 4 mom. är ägnat att ge en felaktig bild av försäkringsförmedlarens verksamhet. Detta är fallet t.ex. om en försäkringsförmedlare som verkar under beteckningen försäkringsmäklare kan ha bindningar till försäkringsgivare på ett sätt som inte är möjligt för en mäklare som är registrerad i Finland. I detta avseende preciserar 5 mom. de allmänna bestämmelserna i 1 och 2 mom. så till vida att försäkringsförmedlaren skall ge kunden all den information om sina tjänster som är nödvändig ur kundens synvinkel och att det är förbjudet att lämna osann eller vilseledande information.

Enligt andra stycket i artikel 12.1 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall försäkringsförmedlaren i fråga om det avtal som erbjuds informera kunden bl.a. om förmedlaren lämnar information som bygger på en opartisk analys eller om förmedlaren är avtalsenligt förpliktad att bedriva försäkringsförmedlingsverksamhet uteslutande med ett eller flera försäkringsföretag. Informationen skall lämnas på det sätt som anges i artikel 13.

Därför föreskrivs i 20 § 1 mom. att den information som avses i 4 och 5 mom. skall lämnas till kunden innan ett avtal ingås i enlighet med 20 §. Försäkringsförmedlaren behöver inte i sin marknadsföring till allmänheten iaktta informationssättet enligt 20 §, men informationen skall senast innan ett försäk-

ringsavtal eller uppdragsavtal ingås lämnas till kunden på detta sätt.

Marknadsföring till konsumenterna omfattas dessutom i synnerhet av 2 kap. i konsumentskyddslagen. Bestämmelser om information om priset på konsumenttjänster ingår i förordningen om prisinformation vid marknadsföring av konsumtionsnyttigheter (1359/1999).

4 kap. **Försäkringsmäklarens verksamhet**

23 §. *Uppdragsavtal.* Enligt 1 mom. skall ett uppdragsavtal mellan uppdragsgivaren och försäkringsmäklaren göras upp skriftligt i två exemplar, varav det ena blir hos uppdragsgivaren och det andra hos försäkringsmäklaren.

Ett avtal som enligt kraven skall göras skriftligt kan även göras elektroniskt, förutsatt att det elektroniska avtalet uppfyller kraven i lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster (458/2002). I 12 § föreskrivs bl.a. om avtalsinnehållets giltighet och om undertecknande av avtalet.

Försäkringsmäklaren skall inte kunna åberopa ett avtalsvillkor som inte har antecknats i uppdragsavtalet eller som man inte annars har kommit överens om skriftligt. Även ett muntligt avtal är bindande för försäkringsmäklaren, men mäklaren kan inte för sin del åberopa ett muntligt avtalsvillkor, och det är sålunda inte bindande för uppdragsgivaren.

Bestämmelsen är nödvändig för att skydda uppdragsgivaren. I ett skriftligt avtal kan uppdragsgivaren alltid kontrollera vad som har överenskommit och i konfliktsituationer blir det lättare att skaffa bevis för avtalet och innehållet i avtalet. Bestämmelsen underlättar även tillsynen, eftersom Försäkringsinspektionen vid behov kan kräva att få försäkringsmäklarens avtalsexemplar till påseende.

I 2 mom. räknas upp minimikraven för uppdragsavtal. Av avtalet bör för det första framgå innehållet i uppdraget. Av avtalet bör framgå vilka uppgifter försäkringsmäklaren utför åt uppdragsgivaren och i vilken omfattning de utförs. I avtalet kan även definieras t.ex. vilka försäkringar uppdraget gäller, hur ingående uppdragsgivarens behov av försäkringskydd skall utredas samt i vilken ut-

sträckning försäkringsmäklaren deltar i förvaltningen av upprättade försäkringsavtal.

Av avtalet bör också framgå avtalets giltighetstid, dvs. om avtalet ingås för skötseln av ett visst uppdrag, för viss tid eller om det gäller tills vidare.

På uppdragsavtal tillämpas allmänna avtalsrättsliga principer, enligt vilka båda parterna kan få rätt att upphäva avtalet på grund av den andra partens avtalsbrott. Eftersom rättsförhållandet mellan uppdragsgivaren och försäkringsmäklaren bygger på ömsesidigt förtroende, skall en uppdragsgivare, som t.ex. på grund av försäkringsmäklarens förfarande mister sitt förtroende för dennes förmåga att sköta sina uppgifter, i enlighet med allmänna avtalsrättsliga principerna rätt att säga upp uppdragsavtalet även om grunderna för hävande av avtalet inte är uppfyllda. Visserligen kan hävande av avtal utan grund enligt allmänna avtalsrättsliga teorier i vissa fall leda till en skyldighet att ersätta avtalspartnern för skada som denna eventuellt åsamkats av uppsägningen av avtalet.

Av uppdragsavtalet skall dessutom framgå hur kundens arvode till försäkringsmäklaren bestäms. Arvodet kan fastställas i procent av försäkringspremierna, enligt försäkringsmäklarens arbetstimmar, som en fast årsersättning eller på något annat sätt som kunden och försäkringsmäklaren anser vara lämpligt. Enbart ett konstaterande av att kunden betalar arvode till försäkringsmäklaren utgör inte en grund för fastställande av arvode.

Av uppdragsavtalet skall också, om möjligt, framgå beloppet av kundens arvode till försäkringsmäklaren. Av avtalet skall framgå t.ex. försäkringsmäklarens timdebitering eller ersättning, som kunden betalar som en engångsersättning eller i flera rater. Det är omöjligt att informera om arvodets belopp i uppdragsavtalet t.ex. om det bygger på kundens försäkringspremier, som inte är kända då uppdragsavtalet ingås.

Syftet med individualiseringen av arvodet och grunderna för fastställande av arvodet är att kunden skall ha en så klar bild som möjligt av hur försäkringsmäklarens arvode bestäms och hur mycket kunden betalar i arvode till mäklaren. Av detta följer att kunden klart skall kunna se arvodets belopp även i det skede då kunden betalar arvodet. T.ex.

både beloppet av försäkringsmäklarens arvode och beloppet av den premie som betalas till försäkringsgivaren skall framgå av fakturan även om kunden betalar hela summan till mäklaren med samma faktura.

Ett oskäligt uppdragsavtal kan jämkas med stöd av den allmänna jämkningsbestämmelsen i 36 § i rättshandlingslagen (228/1929) eller 4 kap. 1 § i konsumentskyddslagen. En avvikelse från god försäkringsmäklarsed kan orsaka att det är i strid med tro och heder att åberopa avtalet, vilket med stöd av 33 § i rättshandlingslagen kan leda till att avtalet blir ogiltigt.

24 §. *Försäkringsmäklarens skyldigheter.* I syfte att skydda uppdragsgivaren föreslås en allmän bestämmelse om försäkringsmäklarens verksamhet enligt vilken försäkringsmäklaren skall utföra de uppgifter uppdragsgivaren ger honom med yrkeskunskap och omsorg samt i all sin verksamhet iaktta god försäkringsmäklarsed. I synnerhet skall försäkringsmäklaren utreda kundens behov av försäkringsskydd i den omfattning som överenskommit i uppdragsavtalet. På basis av denna utredning skall försäkringsmäklaren lägga fram ett sådant förslag till hur försäkringsbehovet kan täckas som på bästa sätt beaktar uppdragsgivarens intressen. Om inte kunden och försäkringsmäklaren har kommit överens om något annat, skall förslaget bygga på en opartisk analys enligt 25 § 2 mom.

Kravet på yrkeskompetens avser framför allt sådana tekniska kunskaper, färdigheter och annan motsvarande beredskap som krävs för att utföra tjänsterna. Sakkunskap är ur försäkringssökandens synvinkel en av försäkringsmäklarens viktigaste egenskaper, eftersom försäkringsmäklaren skall råda kunden i försäkringsfrågor. Råden kan gälla juridiska, tekniska eller ekonomiska frågor i anslutning till försäkringsärenden. I yrkeskunskapen ingår t.ex. att försäkringsmäklaren känner till de försäkringar och områden i lagstiftningen som blir aktuella vid försäkringsförmedling.

Försäkringsmäklaren skall på det sätt som uppdraget kräver också t.ex. känna till särdragen i den rörelse som företagskunden driver och sätta sig in i kundens förhållanden. T.ex. att göra en teknisk riskanalys kräver god kännedom om den aktuella branschen. Det är inte förenligt med god försäkrings-

mäklarsed att ta emot ett uppdrag som försäkringsmäklaren inte har tillräcklig specialsakkunskap för eller att överlåta ett sådant uppdrag på oerfarna personer.

Med den omsorg som krävs betonas att ett uppdrag i ett enskilt fall skall utföras klanderfritt så som man skäligen kan kräva av en försäkringsmäklare.

Bestämmelsen är också avsedd som en yrkesetisk anvisning för försäkringsmäklare. God försäkringsmäklarsed kräver t.ex. att mäklaren när omständigheterna så kräver säkerställer att den information han förmedlat till försäkringsgivaren är korrekt.

Vid bedömningen av om verksamheten strider mot god försäkringsmäklarsed, kan man bl.a. granska de etiska principer och anvisningar som utfärdats av försäkringsmäklarnas centralorganisation och Försäkringsinspektionen. Man kan också söka ledning i begreppet god försäkringssed och i hur försäkringsbolaget eller dess representant i enlighet med god försäkringssed borde ha gått till väga i motsvarande situation.

25 §. *Information om försäkringen.* I paragrafen föreskrivs om försäkringsmäklarens skyldighet att ge information innan ett försäkringsavtal ingås.

I 1 mom. åläggs försäkringsmäklaren en skyldighet att innan ett försäkringsavtal ingås ge kunden den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet och val av försäkring. Denna är t.ex. information om vilka försäkringsformer som tillhandahålls av olika försäkringsgivare, försäkringspremier och försäkringsvillkor. Viktig information är ofta också försäkringsomkostnader, eventuella påföljder om kunden avbryter försäkringen och eventuella påföljder vid avvikelser från betalningsplanen. Den som överväger att teckna försäkring skall ges tillräcklig information för att han skall kunna bedöma försäkringens ändamålsenlighet, jämföra olika alternativ och få rätt uppfattning om hur täckande försäkringsskyddet är.

När informationen ges skall uppmärksamhet även fästas vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet. Med begränsningar i försäkringsskyddet avses både skador som särskilt nämns som begränsningar i försäkringsvillkoren och inte är ersättningsgilla och andra villkor som i praktiken innebär att försäk-

ringsskyddet begränsas jämfört med vad försäkringssökanden i allmänhet kan förvänta sig av den aktuella försäkringen.

Paragrafens 1 mom. motsvarar 5 § 1 mom. i lagen om försäkringsavtal som gäller försäkringsgivarens informationsskyldighet. Syftet är att säkerställa att uppdragsgivaren får den information om försäkringen han behöver oberoende av om han tar kontakt med försäkringsgivaren direkt eller via en försäkringsmäklare.

Om försäkringsmäklaren inte själv ger den information som avses i 1 mom., skall mäklaren säkerställa att hans uppdragsgivare får motsvarande upplysningar direkt från försäkringsgivaren. Försäkringsmäklaren och försäkringsgivaren bör sålunda komma överens om vem som ger den nödvändiga informationen till försäkringstagaren. Försäkringsmäklaren skall dock sörja för att den information som ges till kunden bygger på en opartisk analys i enlighet med 2 mom.

Enligt 2 mom. skall den information som avses i 1 mom. och som försäkringsmäklaren ger till kunden vara grundad på en opartisk analys av tillräckligt många försäkringar på marknaden. Med en opartisk analys avses en utredning om vilka försäkringsprodukter på marknaden som uppfyller kundens behov. Försäkringsmäklaren skall i fråga om dessa produkter reda ut hur de skiljer sig från varandra vad gäller den information som avses i 1 mom. och som är väsentlig i det aktuella fallet. Försäkringsmäklaren skall på basis av utredningen kunna lägga fram sitt förslag till hur försäkringsbehovet skall täckas på det sätt som kundens intressen kräver.

En opartisk analys skall göras för varje uppdragsgivare i enlighet med vad som antecknats i uppdragsavtalet. T.ex. vid försäkring av industririsker är uppdragsgivarens behov av försäkringsskydd ofta så pass individuellt, att en opartisk analys skall göras skilt för varje uppdrag. Däremot är t.ex. vissa försäkringar som är riktade till konsumenterna tämligen standardenligt utformade. Trots detta kan detaljer och priser även i konsumentförsäkringar variera betydligt beroende på vilket objekt som skall försäkras. Försäkringsmäklaren kan i sin opartiska analys använda en redan tidigare gjord jämförelse av dessa försäkringsprodukter, om uppgifterna

inte har förändrats sedan dess. Även då skall mäklaren dock se till att kundens individuella behov av försäkringsskydd och prisuppgifterna för produkterna beaktas.

I den opartiska analysen skall tas in en utredning över tillräckligt många av de försäkringar som är tillgängliga på marknaden. Försäkringsmäklaren skall på ett tillräckligt täckande sätt ta med olika försäkringsgivarens alternativ på försäkringsmarknaden i den opartiska analysen. Antalet försäkringsprodukter som skall jämföras beror på antalet tillgängliga försäkringar. På grund av att försäkringsmarknaden i Finland är relativt liten kan den opartiska analysen i allmänhet förväntas innehålla en utredning över alla försäkringar som är allmänt tillgängliga i Finland och som uppfyller uppdragsgivarens behov.

I uppdragsavtalet skall man givetvis även i detalj kunna komma överens om vilka försäkringsgivares försäkringar försäkringsmäklaren skall jämföra.

Den opartiska analysen och förslaget till hur försäkringsbehovet skall täckas skall ges till kunden i enlighet med 20 § 1 mom. 1—3 punkten. De skall bl.a. vara i skriftlig eller elektronisk form samt ges klart och korrekt på ett sätt som är förstäligt för uppdragsgivaren. Uppdragsgivaren skall på basis av den opartiska analysen kunna bedöma vad försäkringsmäklarens förslag till hur försäkringsbehovet skall täckas bygger på och varför mäklaren har ansett sitt förslag vara det som bäst uppfyller uppdragsgivarens behov.

I 3 mom. föreskrivs ett undantag från informationsskyldigheten. Undantaget föreslås gälla sådan information som avses i 1 och 2 mom. Information behöver inte ges om uppdragsgivaren inte vill ha den eller det medför oskäligt besvärligt att ge den. I det fallet behöver inte heller den opartiska analysen nödvändigtvis göras. Eftersom försäkringsmäklaren enligt förslaget inte kan åberopa muntliga avtalsvillkor, är det med tanke på eventuella senare meningsskiljaktigheter förnuftigt ur mäklarens synvinkel att avtala skriftligt om saken, om uppdragsgivaren inte vill ha all information.

Försäkringsmäklaren skall ge informationen på eget initiativ. Att uppdragsgivaren inte begär information kan inte anses vara ett

bevis för att han inte vill ha den. Således bör uppdragsgivaren uttryckligen meddela att han inte önskar information. Det kan anses vara oskäligt besvärligt att ge information t.ex. om det enligt uppdragsgivarens anvisningar är så bråttom att få försäkringen i kraft att man inte exakt kan utreda alla omständigheter som kan påverka saken.

26 §. *Försäkringsmäklarens arvode.* I paragrafen föreskrivs om försäkringsmäklarens arvode. Med arvode avses ersättning i pengar eller annan förmån med penningvärde.

Försäkringsmäklaren får ta emot arvode endast från uppdragsgivaren.

Arvode betalas sålunda av den part som försäkringsmäklaren företräder och i enlighet med vars intressen mäklaren är skyldig att verka. Bestämmelsen är konsekvent i förhållande till kravet på att mäklarna skall verka oberoende av försäkringsgivarna. Bestämmelsen förändrar nuvarande praxis, ty t.ex. år 2003 erhöll försäkringsmäklarna 79 procent av sina arvoden från försäkringsgivarna och 21 procent från uppdragsgivarna.

27 §. *Användning av benämningen försäkringsmäklare.* Enligt 1 mom. skall en registrerad försäkringsmäklare ha ensamrätt att använda benämningen försäkringsmäklare i sin firma eller annars med hänvisning till sin verksamhet t.ex. i marknadsföringen. Ensamrätten skall också gälla sådana former av benämningen som ges på främmande språk.

Det är nödvändigt att begränsa användningen av benämningen försäkringsmäklare för att undvika oklarheter, eftersom benämningen sedan 1994 har kunnat användas endast av registrerade försäkringsmäklare.

Med registrerade försäkringsmäklare avses mäklare som är införda i försäkringsförmedlarregistret och sådana försäkringsförmedlare enligt 32 § som är registrerade i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och bedriver försäkringsmäklarverksamhet i Finland.

I 2 mom. förpliktas försäkringsmäklare att i sin verksamhet klart föra fram att han uttryckligen verkar som försäkringsmäklare.

Såsom konstaterades i fråga om ombud i motiven till 21 § får inte heller en försäkringsmäklare på vilseledande vis använda begreppet försäkringsförmedlare i sin reklam eller i sin övriga verksamhet så att det blir

oklart för kunden om försäkringsförmedlaren verkar som försäkringsmäklare eller som ombud. Om försäkringsmäklaren använder benämningen försäkringsförmedlare, bör det samtidigt klart föras fram att det uttryckligen är fråga om en försäkringsmäklare.

Såsom konstaterades i motiven till 22 § 5 mom. kan ställningen för en försäkringsmäklare som verkar i Finland och är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i vissa avseenden avvika från den som en försäkringsmäklare som förts in i försäkringsförmedlarregistret har. En sådan försäkringsmäklare skall på basis av 22 § klart informera även om dessa skillnader i sin marknadsföring, om de kan ha betydelse när kunden skall fatta beslut som gäller dessa tjänster eller försäkringar.

28 §. *Ansvarsförsäkring.* Enligt artikel 4.3 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall en försäkrings- och återförsäkringsförmedlare ha en ansvarsförsäkring som skall omfatta hela gemenskapens territorium eller annan likvärdig garanti för ansvar till följd av fel eller försummelse i verksamheten, vilken minst skall täcka 1 000 000 euro per skada och totalt 1 500 000 euro för alla skador under ett år, såvida inte en sådan försäkring eller likvärdig garanti redan tillhandahålls av ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag eller annat företag, för vars räkning eller med vars bemyndigande förmedlaren handlar, eller ett sådant företag har tagit fullt ansvar för förmedlarens handlande.

I 1 mom. föreskrivs om den ansvarsförsäkring som krävs av försäkringsmäklaren. Ombud förutsätts inte ha ansvarsförsäkring, eftersom ombuden handlar för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar.

Försäkringsmäklaren skall ha en ansvarsförsäkring som är godkänd av Försäkringsinspektionen och giltig inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för ersättning av skador som försäkringsmäklaren är ansvarig för enligt denna lag. Bestämmelser om försäkringsmäklarens skadeståndsansvar skall tas in i 40 § och om den ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar i 41 §.

Ansvarsförsäkringens försäkringsbelopp skall vara minst 1 000 000 euro per skada och totalt 1 500 000 euro per år för alla skador.

Enligt artikel 4.7 i försäkringsförmedlingsdirektivet ses beloppen regelbundet över med hänsyn till utvecklingen av det europeiska konsumentprisindex som offentliggörs av Eurostat. Den första översynen skall göras fem år efter den dag då direktivet träder i kraft, och därefter vart femte år efter den föregående översynen. Därför föreskrivs i 43 § 1 mom. att ansvarsförsäkringens belopp kan ändras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

I 2 mom. föreslås närmare bestämmelser utifrån nationell prövning om de villkor som ansvarsförsäkringen skall uppfylla. I momentet föreskrivs om den information som Försäkringsinspektionen får i samband med att ersättningsanspråk anförs hos försäkringsgivaren, om tidpunkten för när ansvarsförsäkringen upphör, betalning av försäkringsersättning till den skadelidande utan att självrisken minskas, försäkringsgivarens hemort och försäkringsskyddets giltighetstid.

Villkoren behövs för en effektiv tillsyn och den skadelidandes rättsskydd. Villkoren är de samma som för närvarande gäller den ansvarsförsäkring som krävs av försäkringsförmedlare och som ingår i social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter 1999:31 om försäkringar och säkerheter som krävs av försäkringsförmedlare.

Enligt 3 mom. skall försäkringsmäklaren utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om varje skada som ersatts på basis av ansvarsförsäkringen och storleken på ersättningen. Vid byte av försäkringsgivare för ansvarsförsäkringen skall försäkringsmäklaren meddela bytet till Försäkringsinspektionen och senast en månad innan den nya försäkringen börjar löpa ge in en utredning om försäkringsvillkoren och försäkringsbeloppen till Försäkringsinspektionen.

I paragrafen skall inte tas in det villkor som nu ingår i social- och hälsovårdsministeriets föreskrifter, enligt vilket Finlands lag skall tillämpas på ansvarsförsäkringar, utan det föreslås att tillämplig lag skall fastställas med stöd av annan lagstiftning. På val av lag för ansvarsförsäkring tillämpas sålunda lagen om tillämplig lag vid vissa försäkringsavtal av internationell karaktär (91/1993). Med stöd av lagens 8 § tillämpas Finlands lag på ansvarsförsäkringar, eftersom det skall vara ob-

ligatoriskt för försäkringsmäklare att teckna ansvarsförsäkring.

Moment 2 och 3 som bygger på nationell prövning skall på basis av 2 § 2 mom. inte tillämpas på en ansvarsförsäkring som gäller återförsäkringsförmedling utan denna skall endast omfattas av 1 mom., som bygger på försäkringsförmedlingsdirektivet.

29 §. *Avskiljande av tillgångar.* I artikel 4.4 i försäkringsförmedlingsdirektivet åläggs medlemsstaterna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att skydda kunderna mot försäkringsförmedlarens oförmåga att överföra premien till försäkringsföretaget eller ersättningsbeloppet eller en återbetalning av premien till den försäkrade.

Åtgärderna kan vara av fyra slag. Genom lag eller avtalsbestämmelser kan man säkerställa att de avgifter som kunden betalat till förmedlaren betraktas som betalade till företaget, och att avgifter som företaget betalat till förmedlaren inte skall betraktas som betalade till kunden förrän kunden verkligen får dem. En åtgärd som tryggar penningrörelsen kan också vara ett krav på att försäkringsförmedlarens ekonomiska bärkraft fortlöpande skall uppgå till fyra procent av summan av mottagna årspremier och minst 15 000 euro. Det är också möjligt att kräva att kundens pengar skall överföras via helt skilda kundkonton och att medel som noterats på dessa konton inte får användas för att gottgöra andra fordringsägare vid konkurs. Dessutom kan det krävas att en garantifond skall upprättas.

Enligt gällande lagstiftning i Finland betraktas försäkringspremier som betalats till ett ombud som betalade till försäkringsgivaren. Därför är det inte nödvändigt att i denna lag föreskriva om sådan medelsöverföring mellan kunden och försäkringsgivaren som går via ombud.

I 1 mom. åläggs försäkringsmäklaren att hålla tillgångar som han innehar och som hör till kunden eller försäkringsgivaren på bankkonto avskilda från mäklarens övriga tillgångar. Bestämmelsen tillämpas om försäkringsmäklaren förvaltar kundens penningrörelse t.ex. genom att förmedla försäkringspremier till försäkringsgivaren eller försäkringsersättningar från försäkringsgivaren till försäkringstagaren.

Tillgångar som mäklaren innehar men som

hör till kunden eller försäkringsgivaren är inte försäkringsmäklarens egendom. De kan inte utmätas från mäklarens skuld och hör inte heller till mäklarens konkursbo. Att hålla kundernas tillgångar avskilda från försäkringsmäklarens egna tillgångar förhindrar att de blandas med mäklarens egna tillgångar.

Försäkringsmäklaren skall utan dröjsmål vidarebefordra tillgångarna till deras mottagare. T.ex. mottagna försäkringspremier skall vidarebefordras till försäkringsgivaren genast när de har kommit in, om försäkringsmäklaren vet avgiftens storlek och till vilken adress den skall vidarebefordras, och inte först på eventuell förfallodag.

Enligt 2 mom. får försäkringsmäklaren inte ta emot, inneha eller förmedla tillgångar som hör till kunden eller dennes försäkringsgivare, om kunden är en konsument eller en sådan näringsidkare som med beaktande av arten och omfattningen av näringsverksamheten samt omständigheterna i övrigt är jämförbar med en konsument. Överföringen av tillgångar mellan konsumenten och försäkringsgivaren, via en försäkringsmäklare, och mäklarens möjlighet att även annars inneha tillgångar som hör till konsumenten måste begränsas, eftersom t.ex. en särskild säkerhet inte föreslås för att garantera att mäklarens egna och kundens tillgångar hålls åtskilda.

Försäkringsmäklaren kan dock ta emot, inneha eller vidarebefordra tillgångar som hör till kunden eller dennes försäkringsgivare, om bevarandet eller överföringen av kundens tillgångar annars orsakar kunden oskäligt besvär. Dessa torde vara ovanliga undantagsfall. Som oskäligt besvär betraktas t.ex. inte att kunden betalar in mäklarens arvode och försäkringspremien till försäkringsgivaren på skilda konton.

Oskäligt besvär kan t.ex. orsakas av att konsumenten skall betala en mindre summa till ett utländskt försäkringsbolag och att de kostnader som tas ut av finansiella institut för gränsöverskridande kontoöverföringar blir stora med avseende på försäkringspremien.

Med konsument avses det samma som i 1 kap. 4 § i konsumentskyddslagen, därifrån begreppet konsument även har lyfts in i 3 § 2 mom. i lagen om försäkringsavtal. En konsument är en person som skaffar en konsumtionsnyttighet huvudsakligen för annat än

damål än den näringsverksamhet han idkar.

I samma ställning som en konsument är en sådan näringsidkare som med beaktande av arten och omfattningen av hans näringsverksamhet samt omständigheterna i övrigt kan jämföras med en konsument. Med näringsidkare avses en fysisk eller juridisk person, som i syfte att få inkomst eller rörelsevinst yrkesmässigt utövar ett yrke, en rörelse eller någon annan näring. Skydd får alltså en näringsidkare som på samma sätt som en konsument kan anses vara den klart svagare parten i avtalsförhållandet i fråga om kunskaper, färdigheter och ekonomiska förutsättningar.

Självständiga yrkesutövare och i regel även små företag hör till näringsidkare som kan jämföras med konsumenter. Ett litet företag kan dock ha sådana specialkunskaper om försäkringsbranschen att momentet inte skall tillämpas på företaget. Mellanstora och stora företag är inte näringsidkare som kan jämföras med en konsument.

30 §. *Berättelse över rörelse.* Enligt paragrafen skall en fysisk eller juridisk person som verkar som försäkringsmäklare vara skyldig att årligen tillstålla Försäkringsinspektionen en berättelse över sin rörelse enligt ett formulär som Försäkringsinspektionen har fastställt.

Berättelsen över rörelsen hjälper tillsynsmyndigheten att få aktuell information om tillsynsobjekten och att inrikta övervakningen effektivt. Att lämna in information gör också mäklarverksamheten genomskinligare, eftersom Försäkringsinspektionen utifrån informationen skall kunna offentliggöra den statistik över försäkringsmäklarnas verksamhet, ställning och utveckling som avses i 47 §.

5 kap. **Etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster**

31 §. *Försäkringsförmedling i en annan EES-stat.* Enligt artikel 3.5 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall försäkrings- och återförsäkringsförmedlare som är registrerade i en medlemsstat kunna inleda och bedriva försäkrings- och återförsäkringsförmedling inom gemenskapen med stöd av såväl etableringsfriheten som friheten att tillhandahålla tjänster. Gränsöverskridande verksamhet för-

utsätter ett anmälningsförfarande enligt artikel 6 i försäkringsförmedlingsdirektivet. Varje försäkrings- eller återförsäkringsförmedlare som avser att inleda gränsöverskridande affärsverksamhet skall underrätta de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten.

I 1 mom. föreskrivs om att en försäkringsförmedlare som är införd i försäkringsförmedlarregistret i Finland och som ämnar bedriva försäkringsförmedling i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall underrätta Försäkringsinspektionen om detta. Till anmälan skall fogas försäkringsförmedlarens kontaktuppgifter i fråga om denna stat.

Enligt artikel 6 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna inom en månad efter denna anmälan underrätta de behöriga myndigheterna i de värdmedlemsstater som så önskar om försäkrings- eller återförsäkringsförmedlarens avsikt och samtidigt informera den berörda förmedlaren om detta. Medlemsstaterna skall meddela kommissionen om de önskar bli underrättade och kommissionen skall i sin tur underrätta alla medlemsstater om detta.

Enligt 2 mom. skall Försäkringsinspektionen inom en månad från det att försäkringsförmedlarens anmälan och utredning enligt 1 mom. anlände underrätta den behöriga myndigheten i den aktuella staten, om denna har uppgett att den önskar bli underrättad. Försäkringsinspektionen skall också utan dröjsmål underrätta försäkringsförmedlaren om att informationen sänts iväg.

Enligt artikel 6 i försäkringsförmedlingsdirektivet får försäkrings- eller återförsäkringsförmedlaren inleda sin gränsöverskridande verksamhet en månad efter den dag då han fått information av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten om den underrättelse som de tillställt myndigheterna i den andra medlemsstaten. Förmedlaren får dock inleda sin verksamhet omedelbart om värdmedlemsstaten inte önskar bli underrättad.

Enligt 3 mom. får försäkringsförmedlaren börja bedriva försäkringsförmedling inom en månad från den dag då försäkringsförmedlaren blev informerad om att Försäkringsinspektionens underrättat myndigheterna i den andra medlemsstaten. Förmedlaren kan dock

inleda sin affärsverksamhet omedelbart, om den aktuella myndigheten inte önskar bli informerad om försäkringsförmedlarens anmälan. Då är det förenligt med god förvaltnings sed att Försäkringsinspektionen underrättar försäkringsförmedlaren om möjligheten att omedelbart inleda försäkringsförmedling.

32 §. *Verksamhet som en försäkringsförmedlare från en annan EES-stat bedriver i Finland.* I paragrafen föreskrivs i samband med föregående paragraf i enlighet med artikel 6 i försäkringsförmedlingsdirektivet om hur en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan inleda affärsverksamhet i Finland.

Innan en sådan försäkringsförmedlare får bedriva försäkringsförmedling i Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster skall Försäkringsinspektionen enligt 1 mom. tillställas en anmälan om detta från den behöriga myndigheten i den stat där försäkringsförmedlaren är registrerad. Försäkringsinspektionen skall föra en förteckning över försäkringsförmedlare som verkar i Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster.

I 2 mom. föreskrivs att en sådan försäkringsförmedlare som avses i 1 mom. får inleda försäkringsförmedling i Finland inom en månad från den dag då försäkringsförmedlaren informerades av den behöriga myndigheten i registreringsstaten om att myndigheten tillställt Försäkringsinspektionen en anmälan om att försäkringsförmedling kommer att inledas.

Enligt artikel 6 i försäkringsförmedlingsdirektivet får de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att på lämpligt sätt offentliggöra vilka villkor som, med hänsyn till allmänintresset, måste uppfyllas för att den berörda verksamheten skall kunna bedrivas inom deras territorier.

Enligt 3 mom. skall Försäkringsinspektionen inom en månad från det att den tagit emot en sådan anmälan som avses i 1 mom. underrätta försäkringsförmedlaren om de villkor som är påkallade av allmänt intresse och enligt vilka försäkringsförmedling skall bedrivas i Finland.

6 kap. **Tillsyn över marknadsföring och avtalsvillkor**

33 §. *Tillsynsmyndigheter.* I försäkringsförmedlingsdirektivet föreskrivs inte direkt om hur ansvaret för tillsynen över försäkringsförmedlare fördelas sig mellan tillsynsmyndigheterna i olika medlemsstater. I artikel 8 konstateras dock att medlemsstaterna skall besluta om lämpliga påföljder för personer som utövar verksamhet som försäkrings- eller återförsäkringsförmedlare utan att vara registrerade och för försäkrings- eller återförsäkringsförmedlare som inte iakttar de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med direktivet. Direktivet påverkar inte heller värdmedlemsstaternas rätt att vidta erforderliga åtgärder för att inom sitt territorium förhindra eller beivra handlingar som strider mot bestämmelser i lagar eller andra författningar som utfärdats med hänsyn till allmänt intresse.

Enligt artikel 7.3 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall de behöriga myndigheterna ha alla de befogenheter som är nödvändiga för att genomföra sina uppgifter. Enligt artikel 9 skall de behöriga myndigheterna i de olika medlemsstaterna samarbeta för att säkerställa att bestämmelserna i detta direktiv tillämpas på rätt sätt. De behöriga myndigheterna skall utbyta information om sådana påföljder för försäkrings- och återförsäkringsförmedlare som kan leda till att dessa stryks från registret. Myndigheterna får dessutom utbyta relevant information på begäran av någon av dem.

I Finland svarar Försäkringsinspektionen för tillsynen över försäkringsförmedlare som är verksamma i Finland i fråga om både marknadsföring och användning av avtalsvillkor enligt kap. 6 och övrig tillsyn enligt kap. 7. Försäkringsinspektionen skall i tillräcklig utsträckning samarbeta och utbyta information med tillsynsmyndigheterna i andra länder.

Enligt 1 mom. skall Försäkringsinspektionen utöva tillsyn över försäkringsförmedlarnas marknadsföring och användning av avtalsvillkor. Försäkringsinspektionen skall utöva tillsyn över att försäkringsförmedlare som är verksamma i Finland följer finsk lagstiftning i sin marknadsföring och i sina av-

talsvillkor. För tydlighetens skull skall dessutom konstateras i momentet att också konsumentombudsmannen skall utöva tillsyn över marknadsföringens lagenlighet och användningen av avtalsvillkor med tanke på konsumentskyddet.

I 2 mom. föreskrivs om samarbetet mellan Försäkringsinspektionen och konsumentombudsmannen vid tillsynen över marknadsföring och avtalsvillkoren.

34 §. *Beslut om förbud.* I paragrafen föreskrivs om Försäkringsinspektionen tvångsmedel när det gäller marknadsföring och användning av avtalsvillkor. Enligt 1 mom. kan Försäkringsinspektionen förbjuda försäkringsförmedlaren att fortsätta att använda lagstridig marknadsföring eller lagstridiga avtalsvillkor eller att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring eller användning av avtalsvillkor.

Enligt 2 mom. skall Försäkringsinspektionen också kunna meddela förbudet i 1 mom. temporärt, varvid förbudet är i kraft tills saken är slutgiltigt avgjord.

Med avtalsvillkor avses i lagrummet både villkoren i ett uppdragsavtal med kunden och villkoren i ett avtal mellan försäkringsförmedlaren och försäkringsgivaren. Med avtalsvillkor avses däremot inte villkor i ett försäkringsavtal, eftersom det är försäkringsgivaren som ansvarar för dem.

Försäkringsinspektionen skall kunna förena sitt förbud med vite. Vitet döms ut av marknadsdomstolen.

I fråga om föreläggande och utdömande av vite gäller i övrigt vad som föreskrivs i viteslagen (1113/1990). Detta gäller t.ex. vitesbeloppet. Enligt 8 § i viteslagen skall man vid prövningen av storleken på vitet beakta huvudförpliktelsens art och omfattning, den förpliktades betalningsförmåga och övriga omständigheter som inverkar på saken. Vitesbeloppet påverkas sålunda åtminstone av försäkringsförmedlingsverksamhetens omfattning och omsättningens storlek. Målet skall vara att dimensionera vitet så att det effektivt förhindrar överträdelser av förbudet.

35 §. *Sökande av ändring i Försäkringsinspektionens beslut om förbud.* Ändring i Försäkringsinspektionens beslut om förbud får enligt 1 mom. inte sökas genom besvär.

Enligt 2 mom. skall en försäkringsförmed-

lare dock kunna föra Försäkringsinspektionens beslut till marknadsdomstolen inom 30 dagar efter det att han fick del av beslutet. Annars blir beslutet bestående.

36 §. *Konsumentombudsmannens utlåtande.* I syfte att effektivisera ett ändamålsenligt samarbete mellan tillsynsmyndigheterna föreskrivs att Försäkringsinspektionen skall begära utlåtande från konsumentombudsmannen innan den meddelar ett sådant förbud som avses i 34 §, om förbudet gäller frågor som hör till tillämpningsområdet för konsumentskyddslagen.

7 kap. **Övrig tillsyn och skadeståndsansvar**

37 §. *Tillsyn över försäkringsförmedlare.* Enligt 1 mom. hör tillsynen över och granskningen av försäkringsförmedlare till Försäkringsinspektionen. Detta är naturligt, eftersom Försäkringsinspektionen för närvarande utövar tillsyn över försäkringsmäklare och försäkringsanstalter.

Försäkringsinspektionen utövar tillsyn över försäkringsförmedlarnas verksamhet enligt denna lag, dvs. försäkringsförmedling. Försäkringsinspektionen skall kunna utöva tillsyn över att försäkringsförmedlarna handlar i enlighet med lag, Försäkringsinspektionens bestämmelser samt god försäkringssed eller god försäkringsmäklarsed.

När det gäller ombud är det viktigt att tillsyn bl.a. utövas över att ombuden i sin marknadsföring och övriga verksamhet klart informerar om vilka försäkringsgivare de representerar. Kunden skall ha klart för sig vilken försäkringsgivares produkt det är fråga om. Det är givetvis väsentligt att också utöva tillsyn över att ombuden följer informationskyldigheterna enligt denna lag och lagen om försäkringsavtal.

När det gäller försäkringsmäklare skall tillsyn i synnerhet utövas över att en försäkringsmäklare handlar i enlighet med kundens intressen utan att vara beroende av försäkringsgivarna. Det skall följas att försäkringsmäklarens marknadsföring och uppdragsavtal uppfyller lagens krav. Det är viktigt att försäkringsmäklarna fullgör den lagstadgade informationsskyldigheten. Vid tillsynen bör i synnerhet fästas uppmärksamhet

vid att de opartiska analyserna är tillräckligt täckande och att den information som ges i dem är tillräcklig.

Det är viktigt att Försäkringsinspektionen aktivt och på eget initiativ följer marknadsföringen och utövar tillsyn över att försäkringsmäklarna iakttar bestämmelserna i 3 och 4 kap. och ombuden de bestämmelser i lagen om försäkringsavtal som det hänvisas till i 3 kap. och 4 §.

Verkställigheten av försäkringsförmedlingsdirektivet för med sig sådana krav på tillsynen som i vissa avseenden avviker från nuläget i och med att det blir lättare att bedriva gränsöverskridande försäkringsförmedling. Försäkringsförmedlare får i fortsättningen verka i alla stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och måste registrera sig i endast en stat. I fortsättningen kan t.ex. sådana försäkringsförmedlare verka i Finland som inte till alla delar behöver uppfylla samma krav som för att blir registrerade i Finland. Vid tillsynen betonas mera än tidigare betydelsen av samarbete mellan tillsynsmyndigheterna i olika medlemsstater. Enligt artikel 9.1 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall de behöriga myndigheterna i olika medlemsstater samarbeta för att säkerställa att bestämmelserna i direktivet tillämpas på behörigt sätt.

Liksom konstaterades i motiven till 33 § föreskrivs inte direkt i försäkringsförmedlingsdirektivet om hur ansvaret för tillsynen över försäkringsförmedlare fördelar sig mellan tillsynsmyndigheterna i olika medlemsstater. I direktivet föreskrivs dock att försäkringsförmedlarna skall vara registrerade vid den behöriga myndigheten i sin hemmedlemsstat. Förutsättningen för registrering är att yrkeskraven i artikel 4 uppfylls. Myndigheten i försäkringsförmedlarens hemmedlemsstat skall alltså se till att försäkringsförmedlaren är registrerad på behörigt sätt och att villkoren för registrering uppfylls.

I artikel 12.1 i försäkringsförmedlingsdirektivet föreskrivs om vilken information försäkringsförmedlaren skall ge om sig själv till kunden. Enligt punkt 5 får medlemsstaterna behålla eller anta strängare bestämmelser avseende de villkor för information som nämns i 1 punkten, förutsatt att dessa bestämmelser överensstämmer med gemen-

skapsrätten.

Bestämmelser om försäkringsförmedlarens skyldighet att lämna den information som nämns i artikel 12.1 i försäkringsförmedlingsdirektivet föreslås i 19 § och 22 § 4 och 5 mom. När det gäller försäkringsförmedlare som är verksamma i Finland men registrerade i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är det viktigt att Försäkringsinspektionen utövar tillsyn över att kunden får en riktig bild av försäkringsförmedlarens ställning i dennes marknadsföring och övriga verksamhet.

Med tanke på kunden är det viktigt att försäkringsförmedlaren iakttar bestämmelserna om ombuds och försäkringsmäklares marknadsföring och avtalsrättsliga bestämmelser som gäller enskilda försäkringsavtals- eller uppdragsförhållanden och har utfärdats till skydd för kunden. Också en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet föreslås vara skyldig att i sin verksamhet i Finland fullgöra t.ex. minimiskyldigheterna gällande information som skall ges om försäkringens innehåll och minimiskyldigheterna gällande försäkringsmäklarens uppdragsavtal.

Enligt 2 mom. skall försäkringsförmedlaren och försäkringsgivaren på begäran vara skyldiga att förse Försäkringsinspektionen med alla handlingar, uppgifter och utredningar som behövs för att Försäkringsinspektionen skall kunna utföra sina uppgifter enligt denna lag. När det gäller t.ex. tillsynen är det viktigt att Försäkringsinspektionen vid behov får bokslutshandlingarna från en självständig yrkesutövare och en sammanslutning som bedriver försäkringsförmedling. Försäkringsinspektionen skall också ha rätt att få de handlingar, uppgifter och utredningar som behövs för att fastställa tillsynsavgiften.

I momentet nämns för tydlighetens skull att försäkringsförmedlaren är skyldig att lämna information utan hinder av sekretessbestämmelserna. Uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen skall ges även om de innehåller uppgifter som skall betraktas som affärs- eller yrkeshemligheter som försäkringsförmedlaren inte annars får yppa för utomstående.

38 §. *Tvångsmedel.* I paragrafen föreskrivs

om tvångsmedel som Försäkringsinspektionen kan använda, om felaktigheter i försäkringsförmedlarens verksamhet har kommit till dess kännedom eller om försäkringsförmedling i strid med lagen bedrivs utan registrering eller anmälningsförfarande. Försäkringsinspektionen kan använda tvångsmedel mot både en försäkringsförmedlare som verkar som näringsidkare och en försäkringsförmedlare som är anställd hos en juridisk person som bedriver försäkringsförmedling.

Försäkringsinspektionens beslut är juridiskt bindande för den som bedriver försäkringsförmedling och måste därför ges skriftligt och delges parterna. Beslutet delges i den ordning som föreskrivs i förvaltningslagen. I enlighet med den allmänna principen om hörande skall Försäkringsinspektionen innan den fattar beslut ge parterna tillfälle att framföra sina åsikter om saken.

Enligt 1 mom. skall Försäkringsinspektionen förbjuda försäkringsförmedling som i strid med denna lag bedrivs utan registrering eller sådant anmälningsförfarande som avses i 32 § och med stöd av vilket försäkringsförmedlaren kan verka i Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster.

I allmänhet riktas förbudet mot en sammanslutning som bedriver försäkringsförmedling eller någon annan näringsidkare. Av särskilda skäl kan Försäkringsinspektionen även rikta förbudet mot en person som är anställd hos någon som bedriver försäkringsförmedling eller mot någon annan som handlar för dennes räkning. Ett förbud som meddelas en person kan vara motiverat t.ex. om det finns skäl att tro att företaget har för avsikt att kringgå förbudet genom att fortsätta den förbjudna verksamheten i ett nytt företag.

I 2 mom. föreskrivs om de tvångsmedel som Försäkringsinspektionen har tillgång till mot försäkringsförmedlare som är införda i försäkringsförmedlarregistret och verkar i Finland med stöd av anmälningsförfarandet. Tvångsmedel kan tillgripas, om försäkringsförmedlaren inte följer de bestämmelser i denna lag som specificerats i paragrafen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag eller om missbruk uppdragats i försäkringsförmedlarens verksamhet. Försäk-

ringsförmedlare som är verksamma i Finland med stöd av anmälningsförfarandet skall dock på grundval av 2 § 3 mom. inte vara skyldiga att följa 28—31 § och därför är det givetvis inte heller berättigat att tillgripa tvångsmedel om dessa bestämmelser inte iaktas.

Försäkringsinspektionen kan beroende på hur allvarlig saken är utfärda en varning till försäkringsförmedlaren, uppmana denna att rätta till saken inom utsatt tid eller förbjuda denna att fortsätta ett förfarande som skall betraktas som felaktigt. En obetydlig brist, i synnerhet om försäkringsförmedlaren på eget initiativ rättar till sitt förfarande, ger inte Försäkringsinspektionen anledning att vidta specialåtgärder.

Försäkringsinspektionen kan på den grund att missbruk har uppdragats i en försäkringsförmedlares verksamhet t.ex. ingripa i att en försäkringsförmedlare som är införd i försäkringsförmedlarregistret och med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster verkar i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet inte följer de krav i enlighet med gemenskapsrätten som ställts på verksamhet i den aktuella staten. Om förseelsen är tillräckligt allvarlig, skall Försäkringsinspektionen stryka försäkringsförmedlaren ur registret. I praktiken torde sådana fall komma till Försäkringsinspektionens kännedom genom att myndigheten i den aktuella staten anmäler fallet.

I 3 mom. föreskrivs om Försäkringsinspektionens rätt att förelägga vite. Försäkringsinspektionen skall ha rätt men inte skyldighet att förena sin uppmaning och sitt förbud med vite. Det förbud som avses i 1 mom. skall dock förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är onödigt. När beslut om vite fattas beaktas arten och omfattningen av felaktigheten, försäkringsförmedlarens tidigare verksamhet samt andra bidragande omständigheter. Om den felaktiga verksamheten fortgår, kan man gå från lindrigare till strängare sanktioner.

Vitet utdöms av länsstyrelsen på försäkringsförmedlarens hemort. Om inte försäkringsförmedlaren har hemort i Finland, utdöms vitet av länsstyrelsen i södra Finlands län. Liksom när ett beslut om förbud enligt 34 § förenas med vite, gäller i fråga om vite i

övrigt vad som föreskrivs i viteslagen.

Om försäkringsförmedlaren inte följer den uppmaning eller det förbud som nämns i 2 mom., skall Försäkringsinspektionen enligt 4 mom. kunna förbjuda försäkringsförmedlaren att fortsätta sin verksamhet tills saken har rättsats till och om försummelsen av förpliktelserna är grov, avföra försäkringsförmedlaren ur registret. Försummelsen kan anses vara grov om det i försäkringsförmedlarens eller den ansvariga föreståndarens verksamhet förekommer allvarliga eller upprepade försummelse. Sådant är bl.a. att försäkringsförmedlaren blandar kundens tillgångar med sina egna eller att den ansvariga föreståndaren trots anmärkning eller uppmaning upprepade gånger försummar sina skyldigheter.

Ett förbud mot att en registrerad försäkringsförmedlare fortsätter sin verksamhet kan inte förenas med vite. Även annars är sagda förbud och vite så till vida alternativa åtgärder att det endast går att använda en av dem åt gången.

39 §. *Sökande av ändring i Försäkringsinspektionens beslut.* I 1 mom. nämns för tydlighetens skull att ändring i ett beslut som fattats av Försäkringsinspektionen i regel får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt vad som föreskrivs i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen. Ett undantag är de beslut om förbud som gäller marknadsföring och avtalsvillkor vilka nämns i 34 § och vilka försäkringsförmedlaren kan föra till marknadsdomstolen.

Skyddandet av försäkringsökandenas intressen kräver att Försäkringsinspektionens beslut och bestämmelser som gäller tillsynen över försäkringsförmedlare utan dröjsmål kan verkställas. I 2 mom. föreslås att beslut och föreskrifter som utfärdats med stöd av 37 § eller 38 § 1, 2 eller 4 mom. skall kunna verkställas trots att besvär anförts. Om nämnda beslut av Försäkringsinspektionen överklagas, skall högsta förvaltningsdomstolen dock kunna förbjuda verkställigheten av beslutet eller bestämma att den skall avbrytas med stöd av 32 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen.

Bestämmelsen i 2 mom. tillämpas inte på Försäkringsinspektionens beslut om föreläggande av vite, utan Försäkringsinspektionen kan begära att länsstyrelsen dömer ut vitet

först när beslutet om föreläggande av vite har vunnit laga kraft.

40 §. *Försäkringsmäklarens ståndsansvar*. I paragrafen föreskrivs om försäkringsmäklarens skadeståndsansvar. Paragrafen tillämpas på en självständig yrkesutövare eller en sammanslutning som bedriver försäkringsförmedling.

Enligt 1 mom. skall försäkringsmäklaren vara skyldig att ersätta en skada som hans förfarande i strid med denna lag eller uppdragsavtalet åsamkar kunden eller någon annan person vars rätt uppdraget eller försäkringen gäller.

Försäkringsmäklarens brist på yrkeskunskap eller ovarsamhet kan leda till stora skador. Mäklaren kan t.ex. förbise den risk som är störst ur försäkringstagarens synvinkel även om han enligt uppdragsavtalet borde ha sört för kundens totalförsäkringsskydd. Eftersom uppdragsgivaren i händelse av skada då inte får ersättning från försäkringen, skall försäkringsmäklaren vara skyldig att betala ett belopp som motsvarar försäkringsersättningen i skadestånd.

Rätt till ersättning har försäkringsmäklarens kund eller någon annan person vars rätt uppdraget eller försäkringen gäller.

Försäkringsmäklaren kan i sin verksamhet orsaka skador även för försäkringsgivaren och någon annan person som står utanför uppdragsavtalet. Dessa kan t.ex. vara inteckningshavare eller panträtts- eller retentionsrättsinnehavare som inte får ersättning för förstörd och oförsäkrad egendom på grund av försäkringsmäklarens fel. Dessa personer kan också vara försäkrade, förmånstagare eller personer som inte har antecknats som försäkrade eller förmånstagare i försäkringsavtalet även om mäklaren och uppdragsgivaren har kommit överens om detta. Sådana personer har likadan rätt som uppdragsgivaren att få ersättning för all skada som åsamkats dem.

Eftersom det är fråga om ett avtalsbaserat ansvar, räcker det för den skadelidandes del att han visar att han lidit skada på grund av försäkringsmäklarens förfarande. Mäklaren frigörs dock från ansvar, om han visar att han handlat med yrkeskunskap och omsorg. Mäklaren kan således frigöras från ansvar, om han visar att skadan uppstått trots att han handlat med yrkeskunskap och omsorg. Vad

som avses med tillräcklig yrkeskunskap och omsorg behandlas i motiven till 24 §.

Försäkringsmäklarens skadeståndsskyldighet kan också uppstå till följd av att mäklaren inte fullgör sin skyldighet enligt 25 § 1 mom. att informera uppdragsgivaren. Det kan t.ex. gå så om mäklaren inte vidarebefordrar försäkringsgivarens anmälan om ett begränsande villkor i försäkringen till uppdragsgivaren och denna får fel bild av innehållet i försäkringsskyddet.

I 2 mom. föreslås att om försäkringsmäklaren inte har lämnat nödvändig information om försäkringen till kunden eller gett kunden felaktig eller vilseledande information om den, skall försäkringsmäklaren ersätta skada som orsakas av att försäkringsavtalet inte har det innehåll som kunden utifrån den information han fått haft skäl att förstå.

Enligt 9 § 1 mom. i lagen om försäkringsavtal svarar försäkringsgivaren för den information han lämnar så att ett försäkringsavtal anses gälla med det innehåll som försäkringsgivaren haft anledning att tro utgående från de felaktiga eller bristfälliga uppgifter han fått. Paragrafens 2 mom. behövs för att uppdragsgivarens ställning skall vara så enhetlig som möjligt oberoende av om han tecknar försäkring direkt hos försäkringsgivaren eller via en försäkringsmäklare. Om uppdragsgivaren t.ex. inte blivit informerad om en sådan väsentlig begränsning i försäkringsskyddet som ingår i försäkringsavtalet, skall försäkringsmäklaren vara skyldig att ersätta en skada som uppkommer på grund av att avtalet inte har det innehåll som uppdragsgivaren haft anledning att förstå, även om ingen försäkringsgivare skulle ha beviljat en försäkring som överensstämmer med uppdragsgivarens uppfattning.

Bedömningen av uppdragsgivarens befogade uppfattning bör bygga på objektiva synpunkter. Utgångspunkten är bedömningen av vilken uppfattning en normal försäkrings sökande med fog kan få i den aktuella situationen. Uppdragsgivaren kan inte åberopa information som han visste var felaktig eller en uppfattning som berodde på dåliga insikter i den information han fått. Vid bedömningen kan man undantagsvis även stöda sig på subjektiva omständigheter, t.ex. beakta uppdragsgivarens särskilda sakkunskap om för-

säkringsbranschen.

Ansvar för bristfällig eller felaktig information kräver inte försäkringsmäklarens vålande, utan ersättningsskyldigheten uppstår även om ingen på försäkringsmäklarens sida skulle ha gått ovarsamt till väga.

Paragrafens 2 mom. föreslås endast gälla den situationen att uppdragsgivaren har fått felaktig uppfattning om försäkringen på grund av försäkringsmäklarens förfarande. I 2 mom. föreslås däremot inte något ingrepp i försäkringsgivarens ansvar för bristfällig, felaktig eller vilseledande information som han gett försäkringssökanden.

I 3 mom. hänvisas till skadeståndslagen, som i egenskap av allmän lag tillämpas utöver vad som föreskrivs i denna lag.

Enligt 4 mom. föreslås att ett avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i denna paragraf till nackdel för kunden eller en annan ersättningsberättigad enligt 1 mom. skall vara ogiltigt för konsumenten samt för en sådan näringsidkare som kan jämföras med en konsument med beaktande av arten och omfattningen av näringsverksamheten samt omständigheterna i övrigt.

Försäkringsmäklaren skall inte genom avtal delvis eller helt kunna bli befriad från sitt skadeståndsansvar enligt denna paragraf mot dessa parter. Ett sådant villkor är ogiltigt, dvs. någon särskild anmärkning behöver inte ges om det till försäkringsmäklaren, och ett lagstridigt villkor kan inte göras giltigt genom ett uttryckligt godkännande. Vad som avses med konsument och näringsidkare som kan jämföras med en konsument behandlas i motiven till 29 § 2 mom.

41 §. *Ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar.* I paragrafen föreskrivs om den ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar. Förutsättningen för dennas personliga skadeståndsansvar föreslås vara att skadan har föranletts av att den ansvariga föreståndaren uppsåtligt eller av grov oaktsamhet har åsidosatt sin skyldighet enligt 13 §. Det krävs sålunda särskilt klandervärd förfarande för att skadeståndsansvar skall uppstå.

Uppsåtlig eller grov oaktsamhet kan t.ex. vara att den ansvariga föreståndaren i verkligheten inte deltar alls i bedrivandet av försäkringsförmedling och sålunda helt åsidosätter sina skyldigheter. Skadeståndsansvar

kan också uppstå om den ansvariga föreståndaren medvetet tillåter lagstridig försäkringsförmedling. Vid bedömningen av hur klandervärd förfarandet är bör man också beakta den skaderisk som beror på försummelse. Om den ansvariga föreståndaren inte ingriper i personalens ovarsamma förfarande även om han vet eller borde veta att det kan ge upphov till betydande ekonomiska förluster för kunderna, kan den ansvariga föreståndarens försummelse betraktas som grov oaktsamhet.

Den ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar upphäver inte den skadeståndsskyldighet som gäller för en sammanslutning som är registrerad som försäkringsförmedlare. Möjligheten att få skadestånd från den ansvariga föreståndaren är ett sekundärt medel, dvs. skadeståndet skall i första hand sökas hos en juridisk person som är registrerad som försäkringsförmedlare. Genom bestämmelsen begränsas inte heller den skadelidandes rätt att få skadestånd från någon annan skadeståndsskyldig. Den ansvariga föreståndaren har sålunda personligt skadeståndsansvar endast om skadeståndet inte kan fås från en annan skadeståndsskyldig. Den ansvariga föreståndarens personliga ansvar begränsar sig främst till fall där en sammanslutning som bedrivit försäkringsförmedling redan har upphört med sin verksamhet eller har försatts i konkurs eller i övrigt är insolvent.

I 2 mom. hänvisas till bestämmelserna om jämkning i 2 kap. och om fördelningen av skadeståndsansvaret i 6 kap i skadeståndslagen. Dessa bestämmelser tillämpas även på den ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar.

42 §. *Ersättning för tillsynskostnader.* Bestämmelser om den tillsynsavgift som skall betalas som ersättning för de kostnader som orsakas av tillsynen över försäkringsförmedlare utfärdas särskilt.

Försäkringsförmedlarna skall vara skyldiga att delta i kostnader som orsakas av registrering av och tillsynen över förmedlare. I praktiken ingår bestämmelser om ersättning av kostnaderna, liksom för närvarande när det gäller försäkringsmäklare, i lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen.

43 §. *Närmare bestämmelser och föreskrifter.* Enligt 1 mom. kan de minimibelopp på

1 000 000 och 1 500 000 euro i ansvarsförsäkringen som nämns i 28 § 1 mom. ändras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet på grundval av förändringarna i det europeiska konsumentprisindex som offentliggörs av Europeiska gemenskapernas statistiskbyrå Eurostat.

Detta är nödvändigt, eftersom de aktuella beloppen enligt artikel 4.7 i försäkringsförmedlingsdirektivet tidvis ändras utan särskilda åtgärder på basis av förändringarna i det europeiska konsumentprisindex som offentliggörs av Eurostat. Ändringen i nationell lagstiftning görs genom ministeriets förordning. Avsikten är att minimibeloppen skall ändras genom förordning endast när beloppen ändras på det sätt som anges i direktivet.

Enligt 2 mom. skall Försäkringsinspektionen utfärda närmare föreskrifter om förfarandet för registrering av försäkringsförmedlare, innehållet i uppdragsavtal, opartisk analys och den berättelse över rörelse som krävs av försäkringsmäklare samt om avskiljande av kundtillgångar enligt 29 §.

Försäkringsinspektionens föreskrifter innehåller anknytande detaljer som preciserar lagens bestämmelser med avseende på anordnandet av försäkringsförmedlingen i praktiken. Bestämmelserna innehåller ingen betydande användning av prövningsrätten, varför de kan utfärdas av tillsynsmyndigheten.

8 kap. Särskilda bestämmelser

44 §. *Tystnadsplikt.* I 1 mom. föreskrivs om tystnadsplikt i tillämpliga delar i överensstämmelse med 18 kap. 6 § 1 mom. i lagen om försäkringsbolag, 16 kap. 10 § 1 mom. i lagen om försäkringsföreningar och 79 § 1 mom. i lagen om utländska försäkringsbolag. Tystnadsplikten gäller alla som vid bedrivandet av försäkringsförmedling, annars vid utförandet av uppgifter som anknyter till försäkringsförmedling eller med stöd av 2 mom. kan få kännedom och behandla omständigheter som gäller försäkringsförmedlarens, dennes kunds eller någon annans ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller andra personliga omständigheter eller affärs- eller yrkeshemligheter. Liksom i personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, föreslås tystnadsplikten

omfatta sekretess för handlingar och förbud att lämna ut information i någon annan än skriftlig form.

Den som är skyldig att iakttä tystnadsplikt får inte röja uppgifter som omfattas av tystnadsplikt till en utomstående, om inte den till förmån för vilken tystnadsplikten föreskrivits ger sitt samtycke till att uppgifterna lämnas ut eller om inte något annat föreskrivs i lag.

Enligt 2 mom. omfattas tystnadsplikt i myndighetsverksamhet av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Vidare skall social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen ha rätt att lämna ut information som omfattas av tystnadsplikten till åklagar- och polismyndigheter för utredande av brott, till Finansinspektionen eller någon annan finländsk myndighet som utövar tillsyn över finansmarknaden, till den behöriga myndigheten i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och, om den information som skall lämnas ut omfattas av tystnadsplikten enligt denna paragraf i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, till den myndighet som svarar för tillsynen över försäkringsförmedlare i den aktuella staten.

Försäkringsförmedlare får även bedriva verksamhet som övervakas av Finansinspektionen. Möjligheten att vid behov lämna ut information till den myndighet som utövar tillsyn över finansmarknaden behövs för att man skall kunna säkerställa en effektiv och ändamålsenlig tillsyn över försäkringsförmedlare.

Det föreslås vara möjligt att lämna ut information till de behöriga myndigheterna i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eftersom dessa med stöd av artikel 9.3 i försäkringsförmedlingsdirektivet omfattas av motsvarande tystnadsplikt enligt 1 mom.

45 §. *Brott mot tystnadsplikten.* I paragrafen föreskrivs om straffbarheten i fråga om brott mot tystnadsplikten i överensstämmelse med 18 kap. 6 c § i lagen om försäkringsbolag, 16 kap. 10 a § i lagen om försäkringsföreningar och 80 § i lagen om utländska försäkringsbolag. Straff för brott mot tystnadsplikten enligt 44 § döms ut enligt strafflagens bestämmelser om sekretessbrott eller sekretessförseelse, om gärningen inte är straffbar

som brott mot tjänstehemlighet eller brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet eller om ett strängare straff för gärningen inte bestäms på något annat ställe i lag.

46 §. *Försäkringsinspektionens rätt till information.* I paragrafen ges Försäkringsinspektionen rätt att få information ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter. Rättigheten behövs för att Försäkringsinspektionen skall kunna utreda om en person som är registrerad som försäkringsförmedlare är tillförlitlig.

I paragrafen nämns också att det föreskrivs särskilt om Försäkringsinspektionens rätt att få uppgifter ur straffregistret. Straffregisteruppgifter i anslutning till bedömningen av en persons tillförlitlighet kan lämnas till Försäkringsinspektionen med stöd av 4 a § 1 mom. 2 punkten i straffregisterlagen (770/1993).

47 §. *Statistik över försäkringsförmedlare.* För att försäkringsförmedlingsverksamheten skall åtnjuta offentligt förtroende krävs att Försäkringsinspektionen skall få offentliggöra statistik över försäkringsförmedlare utan hinder av vad som föreskrivs om sekretess i 44 §. Eftersom försäkringsmäklares och ombuds verksamhet skiljer sig från varandra, kan olika statistik göras upp över dem. Uppgifterna offentliggörs dock enligt lika grunder för båda grupperna.

48 §. *Ikraftträdande.* Paragrafens 1 mom. innehåller en normal ikraftträdelsebestämmelse. Tidpunkten för lagens ikraftträdelse motiveras noggrannare nedan i avsnitt 3 som gäller ikraftträdelsen.

Enligt 2 mom. upphävs lagen om försäkringsmäklare jämte ändringar genom lagen.

Enligt 3 mom. får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

49 §. *Övergångsbestämmelser.* Enligt 1 mom. skall lagens bestämmelser om avtal endast tillämpas på avtal som ingås efter lagens ikraftträdande.

I artikel 5 i försäkringsförmedlingsdirektivet ges möjligheten att automatiskt föra in försäkringsförmedlare som redan bedriver verksamhet i ett register enligt direktivet, om förmedlarna har tillräckliga kunskaper och färdigheter och om kraven på ansvarsförsäkring och tryggnad av penningrörelsen i artikel 4.3 och 4.4 i direktivet fullgörs.

Paragrafens 2 mom. innehåller övergångsbestämmelser som gäller de nuvarande försäkringsmäklarna. När denna lag träder i kraft förs en försäkringsmäklare som är införd i Försäkringsinspektionens försäkringsmäklarregister utan särskild ansökan in som försäkringsmäklare i försäkringsförmedlarregistret enligt denna lag.

Det krävs inte att en försäkringsmäklare som föras in som försäkringsmäklare i försäkringsförmedlarregistret skall ha sådan yrkeskompetens som påvisas med en försäkringsmäklarexamen enligt 12 § 2 mom. En sådan försäkringsmäklare behöver inte visa sin yrkeskompetens genom en examen, eftersom hans yrkeskunskaper har utretts i samband med registreringen som försäkringsmäklare.

I momentet föreskrivs också om en övergångsperiod på sex månader, under vilken en försäkringsmäklare som skall föras in som försäkringsmäklare enligt den lag som föreslås skall ordna sin ansvarsförsäkring i enlighet med kraven i denna lag. Under sex månader från denna lags ikraftträdande krävs inte att försäkringsmäklaren skall ha en ansvarsförsäkring som motsvarar bestämmelserna i 28 §, om mäklaren under övergångsperioden har en ansvarsförsäkring som uppfyller kraven på försäkringsmäklares ansvarsförsäkring i den form de ingår i lagen om försäkringsmäklare när denna lag träder i kraft.

I 3 mom. föreskrivs om ansökningar som vid denna lags ikraftträdande är anhängiga vid Försäkringsinspektionen gällande registrering som försäkringsmäklare. En sökande kan antecknas i försäkringsförmedlarregistret enligt denna lag, om sökanden uppfyller de krav för registrering som försäkringsmäklare som gäller när lagen träder i kraft.

På en sådan försäkringsmäklare tillämpas dessutom vad som i 2 mom. föreskrivs om försäkringsmäklarexamen och ansvarsförsäkring. Mäklaren förutsätts således inte ha sådan yrkeskompetens som påvisas genom försäkringsmäklarexamen. Mäklaren skall ordna sin ansvarsförsäkring i överensstämmelse med denna lag inom sex månader från lagens ikraftträdande.

Enligt 4 mom. förutsätts inte en fysisk person som skall antecknas som försäkrings-

mäklare i försäkringsförmedlarregistret ha sådan yrkeskompetens som påvisas genom försäkringsmäklarexamen enligt 12 § 2 mom. vilken ordnas av försäkringsförmedlingsnämnden, om han eller hon den 1 januari 2004 eller senare har avlagt den försäkringsmäklarexamen som skall ordnas under försäkringsmäklarexamensnämndens ledning och övervakning. Förutsättningen är att personen i fråga har påbörjat avläggandet av examen senast innan denna lag träder i kraft.

Med nämnda examen avses den försäkringsmäklarexamen som övervakas gemensamt av Försäkringsinspektionen, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund och Finlands Försäkringsmäklarförbund och ordnas av Försäkringsbranschens utbildningscentral under Försäkringsmäklarexamensnämndens ledning och övervakning. Enligt gällande krav för registrering som försäkringsmäklare betraktas avläggandet av denna examen som sådana tillräckliga studier i försäkringsbranschen som krävs av en försäkringsmäklare. Avläggandet av examen påverkar också hur lång arbetserfarenhet som krävs av den som skall registreras som försäkringsmäklare.

Övergångsbestämmelsen behövs för att de som studerar till denna försäkringsmäklarexamen eller just har avlagt examen när denna lag träder i kraft när de eventuellt ansöker om registrering som försäkringsmäklare inte skall bli tvungna att påvisa sin yrkeskompetens också genom en examen enligt denna lag, ordnad av försäkringsförmedlingsnämnden. Utan bestämmelsen kunde sådana personer orsakas oskäligen olägenheter och ett onödigt intrång göras i deras berättigade förväntningar. Att någon har påbörjat avläggandet av examen innan denna lag träder i kraft kan påvisas genom att han eller hon har registrerats som examinand vid Försäkringsbranschens utbildningscentral.

Förutsättningen för tillämpningen av övergångsbestämmelsen skall också vara att personens ansökan om att bli införd i försäkringsförmedlarregistret har lämnats in till Försäkringsinspektionen inom två år från denna lags ikraftträdande och att ansökan godkänns, dvs. att sökanden i övrigt uppfyller kraven för registrering som försäkringsmäklare. Efter den tvååriga övergångsperioden skall kravet för registrering normalt vara

att sökanden har avlagt den examen som ordnas av försäkringsförmedlingsnämnden.

Paragrafens 5 mom. innehåller övergångsbestämmelser om ombud. Ett ombud som bedriver verksamhet som kräver registrering när denna lag träder i kraft får fortsätta sin verksamhet utan registrering fram till dess att ett beslut om anteckning i försäkringsförmedlarregistret har fattats. Begäran om anteckning i registret skall framföras inom sex månader från lagens ikraftträdande.

En sådan fysisk eller juridisk person som skall registreras som ombud behöver inte i samband med registreringen visa att han uppfyller kraven för registrering enligt 6 § 1 mom. eller 7 § 1 mom. 1—3 punkten.

Att ett ombud bedriver ombudsverksamhet när lagen träder i kraft kan påvisas genom ett giltigt ombudsavtal mellan ombudet och försäkringsgivaren.

Enligt 6 mom. får försäkringsmäklaren under ett år från lagens ikraftträdande ta emot arvode också från någon annan än uppdragsgivaren utan hinder av vad som föreskrivs i 26 §. Efter övergångsperioden få mäklaren ta emot arvode endast från uppdragsgivaren.

I 7 och 8 mom. föreskrivs om försäkringsmäklarens skyldighet att informera kunden under övergångsperioden som avses i 6 § om de arvoden han får från försäkringsgivaren och om grunderna för hur de bestäms.

Med arvode avses ersättning i pengar eller annan förmån med penningvärde. Det arvode som skall uppges för en enskild kund hos försäkringsmäklaren är det totalbelopp som försäkringsgivaren betalar mäklaren på den grund att mäklarens kund till följd av mäklarens verksamhet står i kundförhållande till försäkringsgivaren. Oftast torde det arvode som försäkringsgivaren betalar vara definierat så att det bestäms på grundval av varje enskild kunds försäkringsavtalsförhållande. Om försäkringsmäklarens arvode har definierats så att det inte direkt bestäms på grundval av försäkringsgivarens enskilda kundförhållanden, avses med försäkringsmäklarens arvode för en enskild kund det kalkylmässiga arvode som kan anses bli hänfört till den aktuella kunden.

Enligt 7 mom. skall försäkringsmäklaren i den opartiska analysen för varje försäkringslösning som ingår i analysen informera kun-

den om på vilka grunder det arvode som betalas av försäkringsgivaren och någon annan bestäms. Kunden skall med andra ord informeras om på vilka grunder den försäkringsgivare eller någon annan instans som jämförts i den opartiska analysen betalar arvode till försäkringsmäklaren, om kunden väljer en sådan försäkring som tillhandahålls av den aktuella försäkringsgivaren. Försäkringsmäklaren kan få sitt arvode t.ex. som en procentandel av de försäkringspremier som kunden betalar eller som en fast ersättning i en eller flera rater.

Med annan instans avses t.ex. en placeringsfond dit försäkringstagarens medel styrs när det gäller fondanknutna försäkringar. Den andra instansen måste nämnas i momentet, eftersom det är möjligt att ett arvode som betalas av en sådan instans inte går via försäkringsgivaren utan betalas direkt till försäkringsmäklaren.

Försäkringsmäklaren skall också för varje försäkringslösning informera kunden om beloppet av det arvode som betalas av försäkringsgivaren eller någon annan instans, om detta inte är omöjligt. När försäkringsmäklaren ger sin kund en opartisk analys har det inte ännu uppstått något försäkringsavtalsförhållande mellan kunden och försäkringsgivaren. De arvodesbelopp som uppgetts i den opartiska analysen bygger på då gällande uppgifter. Om försäkringsmäklaren får ett fast arvode från försäkringsgivaren eller någon annan instans för att förmedla en viss försäkring, känner mäklaren i allmänhet exakt till arvodets belopp redan innan försäkringsavtalet ingås. Beloppet av försäkringsmäklarens arvode kan också vara bundet till beloppet av de försäkringspremier som kunden betalar. Då skall kunden informeras om arvodets belopp, som har räknats ut på basis av de uppgifter som framgår av den opartiska analysen eller på basis av en betalningsplan som annars allmänt används i fråga om den aktuella försäkringen.

Avsikten är att kunden med avsevärd noggrannhet skall känna till beloppet av mäklarens arvode för att kunna bedöma om det arvode som betalas av försäkringsgivaren eller någon annan instans påverkar mäklarens verksamhet. Genom bestämmelsen förhindras att försäkringsmäklaren utan kundens

vetskap och i strid med dennas intressen styr försäkringen till det bolag som betalar det största arvodet till mäklaren. Genom bestämmelsen utökas också informationen om försäkringsmäklarnas arvoden och på detta sätt främjas konkurrens och effektivitet i försäkringsmäklarverksamheten.

Det vore omöjligt att uppge arvodets belopp, om inte försäkringsmäklaren med avsevärd noggrannhet kan bedöma arvodets belopp utgående från grunderna för fastställandet av arvodet, kundens behov eller tidigare erfarenheter av motsvarande försäkringar. Detta torde vara sällsynt.

Enligt 8 mom. skall försäkringsmäklaren informera kunden om arvodets belopp och grunderna för hur arvodet bestäms när det gäller ett försäkringsavtal som kunden skall ingå.

Försäkringsmäklaren skall informera kunden om arvodets belopp och om grunderna för hur det bestäms genast när han känner till dem. Om försäkringsgivaren eller någon annan instans betalar arvode till mäklaren i flera rater enligt en på förhand känd plan, behöver kunden inte särskilt informeras om alla rater utan mäklaren kan på förhand även informera kunden om beloppet av förestående arvoden. Grunderna för hur arvodet bestäms och arvodets belopp behöver givetvis inte uppges en andra gång i samband med ett ingånget försäkringsavtal, om de redan har uppgetts i den opartiska analysen.

Arvodets belopp och grunderna för hur det bestäms skall även uppges om de väsentligt förändrats jämfört med vad som tidigare uppgetts, vilket avser den opartiska analysen eller tidigare information som lämnats på basis av detta moment.

En minst tio procents förändring kan i allmänhet anses vara en sådan förändring i arvodets belopp som är väsentlig för kunden. Det är viktigt för kunden att få information om förändringar i arvodet i synnerhet om arvodets belopp stiger. Förändringar i grunderna för hur arvodet bestäms kan anses vara väsentliga bl.a. om arvodesstrukturen klart förändras eller förändringarna orsakar en väsentlig förändring i arvodets belopp.

Informationen skall ges skriftligt, om inte försäkringsmäklaren och kunden har kommit överens om något annat.

Enligt 9 mom. får försäkringsgivaren under ett år från lagens ikraftträdande betala arvode till försäkringsmäklaren för förmedling av lagstadgade pensionsförsäkringar endast enligt de av social- och hälsovårdministeriet fastställda grunder som gäller vid lagens ikraftträdande.

Sålunda kan nuvarande arvodespraxis fortsätta under en övergångsperiod, ty social- och hälsovårdsministeriet har fastställt grunder enligt vilka försäkringsgivare som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring kan betala arvode till mäklare.

1.2. Lag om försäkringsbolag

14 a kap. Konkurrens och marknadsföring

9 §. Paragrafens 2 mom. ändras så att det motsvarar första meningen i 22 § 4 mom. i lagen om försäkringsförmedling. En förändring jämfört med nuläget är att ombudet i sin marknadsföring skall uppge vilka försäkringsbolag han representerar. På så vis får kunderna klarare än för närvarande information om vilka försäkringsbolag ombudet representerar.

1.3. Lag om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen

1 a §. I paragrafen föreskrivs om hur tillsynsobjekten av Försäkringsinspektionen delas in i grupper, när omkostnaderna för Försäkringsinspektionens verksamhet tas ut hos dem.

Omnämmandet av försäkringsmäklare i 1 mom. 9 punkten ändras till ett omnämmande av sådana ombud och försäkringsmäklare som avses i lagen om försäkringsförmedling. Ombud och försäkringsmäklare skall utgöra egna grupper när tillsynsavgiften bestäms.

Detta avviker för ombudens del från nuvarande praxis, enligt vilken kostnaderna för tillsynen över ombuden ingår i den tillsynsavgift som tas ut hos försäkringsgivarna. Att avskilja ombuden som en egen grupp är motiverat, eftersom Försäkringsinspektionen enligt lagförslaget skall kunna utöva tillsyn direkt även över ombud, inte endast som en del av tillsynen över försäkringsgivarna. På så vis inriktas kostnaderna för tillsynen över

ombuden bättre än för närvarande oberoende av hur många försäkringsgivare ombudet representerar.

1 b §. I 3 mom. föreskrivs bl.a. om att den tillsynsavgift som tas ut hos försäkringsmäklare bestäms enligt antalet försäkringsmäklare som tjänstgör i försäkringsmäklarsammanslutningen. Bestämmelsen ändras så att tillsynsavgiften bestäms enligt antalet försäkringsmäklare som tjänstgör i försäkringsmäklarföretaget. Eftersom ombuden i fortsättningen kommer att utgöra en egen grupp när tillsynsavgiften bestäms, fogas till momentet ett omnämmande av att tillsynsavgiften för ombud bestäms enligt antalet ombud som arbetar i ombudsföretaget.

1.4. Lag om Försäkringsinspektionen

2 §. I paragrafen räknas upp vilka som övervakas av Försäkringsinspektionen. I 1 mom. 12 punkten tas i stället för försäkringsmäklare in ett omnämmande av försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling.

1.5. Lag om Konsumentverket

7 §. *Begäran om utlåtande.* I paragrafen föreskrivs om konsumentombudsmannens skyldighet att begära ett utlåtande av Försäkringsinspektionen, om en åtgärd som konsumentombudsmannen ämnar vidta gäller de aktörer i försäkringsbranschen som räknas upp i 1 mom. 2 punkten. Hänvisningen till försäkringsmäklare i 1 mom. 2 punkten ändras till en hänvisning till försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling.

1.6. Lag om förhindrande och utredning av penningtvätt

3 §. *Anmälningspliktiga.* I paragrafen räknas upp vilka som är anmälningspliktiga. Hänvisningen till försäkringsmäklare i 1 mom. 8 punkten ändras till en hänvisning till en försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling.

2. Närmare bestämmelser

Enligt 43 § 1 mom. i den lag som skall ges

om försäkringsförmedling kan de ansvarsförsäkringsbelopp som anges i 28 § 1 mom. genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet ändras enligt hur de på det sätt som avses i artikel 4.7 ändras i försäkringsförmedlingsdirektivet på basis av förändringar i det europeiska konsumentprisindex som offentliggörs av Eurostat.

Enligt 43 § 2 mom. skall Försäkringsinspektionen utfärda närmare föreskrifter om förfarandet för registrering av försäkringsförmedlare, innehållet i uppdragsavtalet, den opartiska analysen och den berättelse över rörelsen som försäkringsmäklare skall lämna till Försäkringsinspektionen samt om avskiljandet av kundtillgångar.

3. Ikraftträdande

Enligt artikel 16.1 i försäkringsförmedlingsdirektivet skall direktivet verkställas före den 15 januari 2005. Därför föreslås att lagarna träder i kraft den 14 januari 2005.

4. Lagstiftningsordning

I den lag som föreslås om försäkringsförmedling föreslås näringsfriheten bli begränsad så att bedrivandet av försäkringsförmedling i regel skall kräva registrering. För den som skall registreras ställs bl.a. krav gällande yrkeskunskap och tillförlitlighet. Utanför registreringsskyldigheten blir enligt förslaget endast försäkringsförmedling i liten skala som uppfyller kraven i 2 § 1 mom. och ett visst slags återförsäkringsförmedling som bedrivs från tredje land och nämns i 2 § 2 mom.

Enligt den föreslagna lagen kräver bl.a. verksamhet som för närvarande utövas av

försäkringsmäklare registrering. För närvarande omfattas försäkringsmäklare av en registreringsskyldighet som i huvudsak motsvarar den som föreslås och som föreskrevs i normal lagstiftningsordning 1993.

Att ställa registrering som krav för bedrivandet av försäkringsförmedling är nödvändigt för att försäkringsförmedlingsdirektivet skall bli verkställt på behörigt sätt. Genom registrering kan man också säkerställa att de som bedriver försäkringsförmedling har tillräcklig yrkeskunskap för att sköta sina uppgifter. Även tillsynen över försäkringsförmedlare blir enklare.

Registreringsförfarandet och kraven för registrering skall dimensioneras så att de har rätta proportioner med hänsyn till de mål som eftersträvas. T.ex. antalet personer som skall registreras i en juridisk persons ledning och personal varierar enligt vad som med beaktande av arten och omfattningen av den juridiska personens rörelse är nödvändigt med tanke på tillsynen.

Kraven på registrering skall vara noggrant reglerade i lag. Försäkringsinspektionen skall inte kunna använda ändamålsenlighetsprövning vid registreringen, utan Försäkringsinspektionen skall på begäran registrera en person som uppfyller kraven som försäkringsförmedlare. I Försäkringsinspektionens beslut om att förvägra registrering kan sökas ändring.

De föreslagna begränsningarna i näringsfriheten är förenliga med kriterierna för begränsningar i de grundläggande rättigheterna, vilket gör det möjligt att behandla lagförslagen i normal lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggas Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om försäkringsförmedling**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag gäller försäkringsförmedling.

Med försäkringsförmedling avses verksamhet som består i att mot ersättning bereda försäkringsavtal, ingå försäkringsavtal och bistå vid förvaltning och fullgörande av sådana avtal, såsom att presentera och jämföra försäkringslösningar, att lägga fram anbud angående försäkringsavtal och bistå vid fullgörandet av försäkringsavtal vid skada.

Som försäkringsförmedling anses dock inte

- 1) verksamhet som bedrivs av försäkringsgivaren eller av en anställd hos denna,
- 2) tillhandahållande av information om försäkringar i enstaka fall inom ramen för annan rörelse eller yrkesverksamhet, om verksamheten inte syftar till att hjälpa kunden med att ingå eller tillämpa ett försäkringsavtal, eller
- 3) handläggning, värdering eller reglering av skador för försäkringsgivarens räkning.

2 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på försäkringsförmedling, om

- 1) verksamheten kräver kunskap endast om det försäkringsskydd som erbjuds,
- 2) försäkringsavtalet inte gäller livförsäkring eller ansvarsförsäkring och något annat inte följer av 5 punkten,

3) försäkringsförmedling bedrivs vid sidan av någons huvudsakliga övriga rörelse eller yrkesverksamhet,

4) den årliga premien är högst 500 euro och försäkringsavtalet gäller högst fem år,

5) försäkringsförmedlingen gäller en försäkring som kompletterar en vara eller tjänst vilken näringsidkaren säljer och som täcker

a) risk för förlust av eller fel eller skada på varan, eller

b) risker i samband med en bokad resa, om ett eventuellt livförsäkringsskydd och ansvarsförsäkringsskydd är komplement till det huvudsakliga försäkringsskyddet.

På försäkringsförmedling som gäller återförsäkring tillämpas inte 19—23, 25 och 26 §, 28 § 2 och 3 mom., 29, 33—36 §, 40 § 2—4 mom. och 41 §. Denna lag tillämpas inte på försäkringsförmedling som från en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bedrivs i Finland, om verksamheten endast gäller återförsäkring och verksamheten övervakas i det aktuella landet på ett sätt som minst motsvarar kraven i denna lag eller på ett därmed jämförbart sätt.

Bestämmelserna i 6—13, 28—31 och 41 § tillämpas inte på en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *ombud* en fysisk eller juridisk person som bedriver försäkringsförmedling för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar,

2) *försäkringsmäklare* en fysisk eller juridisk person som bedriver försäkringsförmedling med stöd av ett uppdragsavtal med en annan kund än en försäkringsgivare som bedriver direktförsäkring.

3) *försäkringsförmedlare* försäkringsmäklare och ombud.

4 §

Bestämmelser om ombud

På ombud tillämpas utöver denna lag vad som föreskrivs i 5 § 1 och 2 mom. och 9 § i lagen om försäkringsavtal (543/1994).

2 kap.

Registrering av försäkringsförmedlare

5 §

Rätt att bedriva försäkringsförmedling

Försäkringsförmedling får i Finland bedrivas endast av en försäkringsförmedlare som är införd i Försäkringsinspektionens register (*försäkringsförmedlarregistret*) och av en sådan i 32 § avsedd försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland.

6 §

Förutsättningar för registrering av en fysisk person

Försäkringsinspektionen skall på begäran som ombud registrera en fysisk person, om han eller hon är

- 1) bosatt i Finland,
- 2) myndig, inte försatt i konkurs eller har begränsad handlingsbehörighet, och är
- 3) tillförlitlig i enlighet med 11 § och har den yrkeskompetens som avses i 12 §.

Försäkringsinspektionen skall på begäran som försäkringsmäklare registrera en fysisk person, om han eller hon

- 1) uppfyller kraven i 1 mom. 1—3 punkten,

2) inte står i arbetsavtals- eller ombudsförhållande till en eller flera försäkringsgivare eller i ett sådant på avtal grundat förhållande eller något annat beroendeförhållande till dem som är ägnat att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen, och

3) har en ansvarsförsäkring enligt 28 §.

Vad som bestäms i 2 mom. 3 punkten gäller inte en fysisk person som bedriver försäkringsförmedling uteslutande för en i 7 § avsedd juridisk persons räkning.

7 §

Förutsättningar för registrering av en juridisk person

Försäkringsinspektionen skall på begäran registrera en juridisk person som ombud, om den juridiska personen

1) är införd i handelsregistret eller i ett motsvarande offentligt register och har hemort i Finland,

2) enligt lag och sin bolagsordning eller sina stadgar har rätt att bedriva försäkringsförmedling som sin näring,

3) inte är försatt i konkurs,

4) Försäkringsinspektionen med beaktande av arten och omfattningen av den juridiska personens rörelse anser att ett tillräckligt antal till ledningen hörande personer har registrerats som försäkringsförmedlare enligt 6 §, och av vilka en har utsetts till ansvarig förestandare för rörelsen, samt om

5) minst hälften av de personer som deltar direkt i bedrivandet av försäkringsförmedling i anställning hos en juridisk person som enligt sin bolagsordning eller sina stadgar eller i praktiken bedriver försäkringsförmedling som huvudsaklig rörelse har registrerats som försäkringsförmedlare enligt 6 §.

Försäkringsinspektionen skall på begäran registrera en juridisk person som försäkringsmäklare, om den juridiska personen

1) uppfyller kraven i 1 mom. 1—5 punkten,

2) inte står i ombudsförhållande till en eller flera försäkringsgivare eller i ett sådant på avtal eller ägarskap grundat förhållande eller något annat beroendeförhållande till dem som är ägnat att påverka försäkringsmäkla-

rens verksamhet i strid med kundens intressen, och

3) har en ansvarsförsäkring enligt 28 §.

8 §

Anteckningar i försäkringsförmedlarregistret

I försäkringsförmedlarregistret skall antecknas

1) för en fysisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare fullständigt namn, nationalitet, boningsort och adressen till det driftställe från vilket försäkringsförmedlingen bedrivs,

2) för en juridisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare den juridiska personens firma, hemort, adressen till det driftställe från vilket försäkringsförmedlingen bedrivs samt den ansvariga föreståndarens fullständiga namn, nationalitet och boningsort,

3) om försäkringsförmedlaren är verksam som försäkringsmäklare eller ombud, om försäkringsförmedlingen är huvud- eller bisyssla och, om försäkringsförmedlaren bedriver försäkringsförmedling för en juridisk persons räkning, den juridiska personens firma,

4) om försäkringsmäklaren bedriver försäkringsförmedling av livförsäkringar eller skadeförsäkringar eller båda och om försäkringsmäklaren förmedlar penningmedel eller andra medel som hör till kunden eller försäkringsgivaren,

5) den som utfärdat försäkringsmäklarens ansvarsförsäkring och försäkringsbeloppet,

6) de stater där försäkringsförmedlaren ämnar bedriva försäkringsförmedling med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster samt försäkringsförmedlarens kontaktinformation i dessa stater,

7) sådana uppmaningar och förbud som har getts med stöd av 34 § 1 mom. eller 38 § 2 mom. och har förenats med vite,

8) registreringsdag liksom även avförandet ur registret samt orsaken till det och tidpunkten.

I registret förs även in uppgifter om dem vilka har meddelats förbud enligt 38 § 1 mom. att bedriva försäkringsförmedling utan registrering eller anmälning.

En anteckning som avses i 1 mom. 7 punk-

ten skall avföras ur registret när tre år har förflutit från utgången av det år då uppmaningen eller förbudet har getts.

9 §

Anmälan om förändringar i uppgifterna

Försäkringsförmedlaren skall utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om en förutsättning för registrering inte längre uppfylls. Försäkringsförmedlaren skall utan dröjsmål också underrätta Försäkringsinspektionen om ändringar i de uppgifter som antecknats i registret samt om att rörelsen upphör.

10 §

Avförande ur försäkringsförmedlarregistret

Försäkringsinspektionen skall ur registret avföra en försäkringsförmedlare som

1) har upphört med sin verksamhet, eller som

2) inte längre uppfyller kraven för registrering enligt 6 eller 7 §.

Utän hinder av 1 mom. 2 punkten skall dock en juridisk person som inte längre har en ansvarig föreståndare som uppfyller kraven för registrering avföras inte ur registret, om den juridiska personen uppger en ny ansvarig föreståndare inom en tid som bestäms av Försäkringsinspektionen.

Försäkringsinspektionen kan på försäkringsförmedlarens ansökan bevilja tillstånd till avvikelser för viss tid från förutsättningen i 7 § 1 mom. 5 punkten, om en exceptionell förändring i rörelsen är orsaken till att förutsättningen inte uppfylls och det är nödvändigt att bevilja tillståndet för att försäkringsförmedlaren skall kunna sköta sina kundförhållanden.

Om en försäkringsförmedlare försätts i konkurs, står försäkringsförmedlaren kvar i registret i sex månader.

Försäkringsinspektionen skall anmäla avförandet ur registret till den behöriga myndigheten i den stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där försäkringsförmedlaren bedriver försäkringsförmedling, om Försäkringsinspektionen har meddelat myndig-

heten att försäkringsförmedlingsverksamhet inletts i landet i fråga.

11 §

Tillförlitlighet

En fysisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare skall vara tillförlitlig.

En person anses vara tillförlitlig, om han eller hon inte under de fem senaste åren har dömts till fängelsestraff genom en dom som vunnit laga kraft eller under de tre senaste åren till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare. En person betraktas dock inte som tillförlitlig, om han eller hon i övrigt genom sin tidigare verksamhet har visat sig uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare.

12 §

Yrkeskompetens

En fysisk person som har registrerats som ombud och en annan fysisk person som är anställd hos ombudet och direkt deltar i bedrivandet av försäkringsförmedling skall ha sådan yrkeskompetens som är tillräcklig med tanke på verksamhetens art och omfattning. Han eller hon skall i synnerhet känna till de försäkringar han eller hon representerar och den lagstiftning som behövs i försäkringsförmedling samt god försäkringsssed samt behärska de praktiska åtgärder som bedrivandet av verksamheten kräver.

En fysisk person som har registrerats som försäkringsmäklare skall ha yrkeskompetens som har visats genom försäkringsmäklarexamen. Den som har avlagt examen skall i synnerhet känna till dels den lagstiftning som behövs i försäkringsförmedling, dels god försäkringsmäklarsed samt behärska de praktiska åtgärder som skötseln av ett uppdrag kräver.

13 §

Ansvarig föreståndare

Den ansvariga föreståndaren för en juridisk

person som bedriver försäkringsförmedling är skyldig att sörja för att ombuden iakttar god försäkringsssed och försäkringsmäklarna god försäkringsmäklarsed vid bedrivandet av försäkringsförmedling och att verksamheten även i övrigt bedrivs lagenligt. Den ansvariga föreståndaren skall dessutom sörja för att kraven på yrkeskompetens enligt 12 § uppfylls och att även andra personer som deltar i bedrivandet av försäkringsförmedling har den tillräckliga yrkeskunskap som uppgiften kräver.

14 §

Försäkringsförmedlingsnämnden

Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter en försäkringsförmedlingsnämnd för tre år i sänder. Nämndens uppgift är att minst två gånger om året ordna en sådan försäkringsmäklarexamen som avses i 12 § 2 mom.

Till försäkringsförmedlingsnämnden hör en ordförande, en vice ordförande och minst tre och högst sex andra ledamöter. För var och en av dem utses en personlig ersättare. Ordföranden, vice ordföranden och deras ersättare skall ha avlagt juris kandidatexamen och inte kunna anses representera försäkringsmäklare eller försäkringsgivare. Åtminstone en av de övriga ledamöterna och dennes ersättare skall representera försäkringsmäklarna.

Försäkringsförmedlingsnämnden är beslutför, när mötets ordförande och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande. Vid omröstning i ett ärende blir majoritetens åsikt nämndens beslut. Faller rösterna lika blir den åsikt som ordföranden har omfattat beslut i saken.

15 §

Anordnande av försäkringsmäklarexamen

Försäkringsförmedlingsnämnden skall minst två månader innan försäkringsmäklarexamen ordnas fastställa en förteckning över den lagstiftning, den litteratur och det övriga material som examensfrågorna baserar sig på.

En annons om försäkringsmäklarexamen skall ingå i den officiella tidningen och i tre

tidningar med allmän spridning minst 30 dagar innan den ordnas. Annonsen skall innehålla anvisningar om anmälning till och deltagande i examen samt information om var den förteckning som avses i 1 mom. finns tillgänglig.

16 §

Försäkringsförmedlingsnämndens kostnader och examensavgifterna

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för kostnaderna för försäkringsförmedlingsnämndens verksamhet samt fastställer grunderna för ordförandens och ledamöternas arvoden. Social- och hälsovårdsministeriet har rätt att ta ut en avgift för deltagande i försäkringsmäklarexamen. Avgifterna får högst motsvara kostnaderna för anordnandet av examen.

17 §

Behandlingen av ärenden i försäkringsförmedlingsnämnden

På behandlingen av ärenden i försäkringsförmedlingsnämnden och på delgivning av ett beslut som gäller försäkringsmäklarexamen tillämpas förvaltningslagen (434/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) och språklagen (423/2003). På handlingar som uppkommer i samband med försäkringsmäklarexamen tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), arkivlagen (831/1994) och språklagen.

På försäkringsförmedlingsnämndens ledamöter och anställda tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar då de sköter uppgifter som anknyter till nämndens verksamhet.

18 §

Rättelseyrkande och överklagande av försäkringsförmedlingsnämndens beslut

I ett beslut som gäller försäkringsmäklarexamen får rättelse yrkas hos försäkringsförmedlingsnämnden. Rättelseyrkandet skall

framställas inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

I ett beslut som försäkringsförmedlingsnämnden har fattat med anledning av rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

3 kap.

Informationsskyldighet för försäkringsförmedlare

19 §

Information om försäkringsförmedlare

Ett ombud skall innan ett försäkringsavtal ingås och en försäkringsmäklare innan ett uppdragsavtal ingås samt vid behov om dessa ändras eller förnyas ge kunden information åtminstone om följande:

- 1) sitt namn och adressen till sitt kontor,
- 2) i vilket försäkringsförmedlarregister försäkringsförmedlaren är införd och hur registreringen kan kontrolleras,
- 3) äger försäkringsförmedlaren direkt eller indirekt mer än en tio procents andel av en försäkringsgivares röstetal eller kapital,
- 4) om försäkringsförmedlaren är en juridisk person: äger en försäkringsgivare eller dess moderföretag direkt eller indirekt mer än en tio procents andel av försäkringsförmedlarens röstetal eller kapital, och
- 5) förfaranden, inklusive förfaranden utanför domstol, genom vilka kunden och övriga parter kan framställa klagomål mot försäkringsförmedlaren.

20 §

Former för informationen

Kunden skall ges information enligt 19 § och innan avtalet ingås information enligt 22 § 4 och 5 mom.

- 1) skriftligt eller elektroniskt så att informationen är lättillgänglig för kunden under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och så att informationen kan återges i oförändrad form,

2) klart och korrekt på ett sätt som är förståeligt för kunden, och

3) på ett officiellt språk i den stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där kunden har hemort, eller på ett annat språk som parterna kommit överens om.

Informationen kan med avvikelse från 1 mom. 1 punkten ges muntligt, när kunden begär det eller när omedelbart försäkringsskydd är nödvändigt. Även i ett sådant fall skall informationen lämnas till kunden i enlighet med 1 mom. omedelbart efter det att försäkringsavtalet eller uppdragsavtalet har ingåtts.

21 §

Information om ombudsverksamhet

Ombudet skall i sin verksamhet klart informera kunden om att han uttryckligen är ombud.

22 §

Marknadsföring

Försäkringsförmedlaren skall i sin marknadsföring ge kunden all sådan information om sina försäkringsförmedlingstjänster och tillgängliga försäkringar som kan ha betydelse när kunden skall fatta beslut om dessa tjänster eller försäkringar.

Försäkringsförmedlaren får inte i sin marknadsföring lämna osann eller vilseledande information eller i övrigt använda sig av ett förfarande som är olämpligt för kunden eller strider mot god försäkringssed eller god försäkringsmäklarsed.

Marknadsföring som inte innehåller den information som är nödvändig med tanke på kundens ekonomiska trygghet skall alltid anses vara olämplig.

Ombudet skall i sin marknadsföring uppge vilka försäkringsgivare han representerar och vid marknadsföringen av en enskild försäkring, vilken försäkringsgivares produkt det är fråga om. Försäkringsmäklaren får inte i sin marknadsföring uppge att han representerar en viss försäkringsgivare.

Utan hinder av 4 mom. skall en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan

stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland vid behov i syfte att ge rätt bild av sina försäkringsförmedlingstjänster i sin marknadsföring informera om vilka försäkringsgivares produkter försäkringsförmedlingen uteslutande gäller och om huruvida försäkringsförmedlaren lämnar information som grundar sig på en opartisk analys enligt 25 § 2 mom.

4 kap.

Försäkringsmäklarens verksamhet

23 §

Uppdragsavtal

Ett uppdragsavtal skall göras upp skriftligen i två exemplar, det ena för uppdragsgivaren och det andra för försäkringsmäklaren. Försäkringsmäklaren får inte åberopa ett avtalsvillkor som inte har tagits in i uppdragsavtalet eller i något annat skriftligt avtal.

Av uppdragsavtalet skall framgå uppdragets innehåll, avtalets giltighetstid och grunderna för bestämmande av försäkringsmäklarens arvode och, om möjligt, arvodets belopp.

24 §

Försäkringsmäklarens skyldigheter

Försäkringsmäklaren skall utföra sina uppgifter med yrkeskunskap och omsorg samt i all sin verksamhet iaktta god försäkringsmäklarsed. I den omfattning som uppdragsavtalet anger skall försäkringsmäklaren särskilt klarlägga kundens behov av försäkringsskydd och utgående från detta föreslå hur försäkringsbehovet skall täckas på ett sätt som motsvarar kundens intressen.

25 §

Information om försäkringen

Försäkringsmäklaren skall i sitt uppdrag se till att kunden innan försäkringsavtalet ingås får all den information som behövs för bedömningen av kundens försäkringsbehov och

för valet av försäkring, såsom information om tillgängliga försäkringsformer, försäkringspremier och försäkringsvillkor. När informationen ges skall försäkringsmäklaren även fästa uppmärksamhet vid väsentliga begränsningar i försäkringskyddet.

Den information som avses i 1 mom. och som skall ges till kunden skall bygga på en opartisk analys av tillräckligt många av de försäkringar som är tillgängliga på marknaden. Analysen och förslaget till hur försäkringsbehovet skall täckas skall ges till kunden på det sätt som avses i 20 § 1 mom. 1—3 punkten.

Informationen behöver inte ges om kunden inte önskar den eller om det medför oskäligt besvär att ge den.

26 §

Försäkringsmäklarens arvode

Försäkringsmäklaren får ta emot arvode endast från uppdragsgivaren.

27 §

Användning av benämningen försäkringsmäklare

Endast en registrerad försäkringsmäklare får i sin firma eller annars som beteckning för sin verksamhet använda benämningen försäkringsmäklare.

En försäkringsmäklare skall i sin verksamhet klart föra fram att han uttryckligen är försäkringsmäklare.

28 §

Ansvarsförsäkring

En försäkringsmäklare skall för ersättande av skador som mäklaren är ansvarig för enligt denna lag ha en ansvarsförsäkring som är godkänd av Försäkringsinspektionen och giltig inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ansvarsförsäkringens belopp skall uppgå till minst 1 000 000 euro per skada och till sammanlagt 1 500 000 euro per

år för alla skador.

Ansvarsförsäkringen skall dessutom uppfylla följande villkor:

1) försäkringsgivaren skall utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen, om de motiverade ersättningsanspråk som anförts hos försäkringsgivaren under försäkringsperioden omfattar minst hälften av försäkringsbeloppet för försäkringsperioden,

2) försäkringen upphör tidigast två månader efter det att Försäkringsinspektionen har fått ett meddelande om saken från försäkringsgivaren,

3) om försäkringen inbegriper självrisk, skall försäkringsgivaren betala försäkringserättningen till den skadelidande utan att minska självrisken,

4) försäkringsgivaren skall ha hemort i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte Försäkringsinspektionen på ansökan beviljar undantag från detta,

5) av försäkringen skall ersättas en skada som har uppstått till följd av en gärning eller försummelse under försäkringsperioden och beträffande vilken skriftliga ersättningsanspråk har anförts hos försäkringsmäklaren eller försäkringsgivaren under försäkringens giltighetstid eller inom 36 månader efter det att försäkringen upphörde.

Försäkringsmäklaren skall utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om varje skada som ersatts på grundval av ansvarsförsäkringen och om ersättnings belopp. Försäkringsmäklaren skall dessutom underrätta Försäkringsinspektionen om byte av försäkringsgivare och senast en månad innan den nya försäkringen börjar löpa ge in en utredning om försäkringsvillkoren och försäkringsbeloppen till Försäkringsinspektionen.

29 §

Avskiljande av tillgångar

Försäkringsmäklaren skall hålla tillgångar som han innehar och som hör till kunden eller försäkringsgivaren på bankkonto avskilda från sina egna tillgångar och utan dröjsmål vidarebefordra dem till mottagaren.

Försäkringsmäklaren får inte ta emot, inneha eller förmedla tillgångar som hör till kun-

den eller dennes försäkringsgivare, om kunden är en konsument eller en sådan näringsidkare som med beaktande av arten och omfattningen av näringsverksamheten samt omständigheterna i övrigt kan jämföras med en konsument. Försäkringsmäklaren kan dock ta emot, inneha eller förmedla ovan avsedda tillgångar, om förvaringen eller överföringen av tillgångarna annars orsakar kunden oskäligt besvär.

30 §

Berättelse över rörelse

Försäkringsmäklaren är skyldig att årligen tillstålla Försäkringsinspektionen en berättelse över sin rörelse enligt ett formulär som Försäkringsinspektionen har fastställt.

5 kap.

Etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster

31 §

Försäkringsförmedling i en annan EES-stat

En försäkringsförmedlare som är införd i försäkringsförmedlarregistret i Finland skall underrätta Försäkringsinspektionen om sin avsikt att bedriva försäkringsförmedling i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Till anmälan skall fogas försäkringsförmedlarens kontaktuppgifter i fråga om denna stat.

Försäkringsinspektionen skall inom en månad efter det att försäkringsförmedlarens anmälan och utredning anlänt informera den behöriga myndigheten i den aktuella staten, om denna stat har uppgett att den önskar sådan information, och utan dröjsmål underrätta försäkringsförmedlaren om att informationen sänts iväg.

Försäkringsförmedlaren kan inleda försäkringsförmedling en månad från den dag då försäkringsförmedlaren fick information om att Försäkringsinspektionen underrättat den myndighet som avses i 2 mom. eller omedelbart, om den aktuella myndigheten inte öns-

kar information om försäkringsförmedlarens anmälan.

32 §

Verksamhet som en försäkringsförmedlare från en annan EES-stat bedriver i Finland

En försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland får bedriva försäkringsförmedling i Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster först sedan Försäkringsinspektionen underrättats av den behöriga myndigheten i den stat där försäkringsförmedlaren är registrerad.

Försäkringsförmedlaren kan inleda försäkringsförmedling i Finland en månad efter den dag då försäkringsförmedlaren av den behöriga myndigheten i den stat där förmedlaren är registrerad underrättades om att myndigheten meddelat Försäkringsinspektionen att försäkringsförmedling kommer att inledas.

Försäkringsinspektionen skall inom en månad från det att den tagit emot en anmälan enligt 1 mom. meddela försäkringsförmedlaren de villkor som påkallas av allmänt intresse och enligt vilka försäkringsförmedling skall bedrivas i Finland.

6 kap.

Tillsyn över marknadsföring och avtalsvillkor

33 §

Tillsynsmyndigheter

Försäkringsinspektionen utövar tillsyn över försäkringsförmedlarens marknadsföring och användning av avtalsvillkor. Med avseende på konsumentskyddet utövar även konsumentombudsmannen tillsyn över marknadsföringens lagenlighet och användningen av avtalsvillkor.

Försäkringsinspektionen och konsumentombudsmannen skall ha ett ändamålsenligt samarbete med varandra.

34 §

Beslut om förbud

Försäkringsinspektionen kan förbjuda en försäkringsförmedlare att fortsätta att använda lagstridig marknadsföring eller lagstridiga avtalsvillkor, eller att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring eller användning av avtalsvillkor.

Försäkringsinspektionen kan även meddela ett förbud temporärt, varvid förbudet är i kraft tills saken är slutligt avgjord.

Försäkringsinspektionen kan förena sitt förbud med vite. Marknadsdomstolen dömer ut vitet. Angående vite gäller i övrigt viteslagen (1113/1990).

35 §

Sökande av ändring i Försäkringsinspektionens beslut om förbud

I sådana beslut av Försäkringsinspektionen som avses i 34 § får ändring inte sökas genom besvär.

Försäkringsförmedlaren kan föra ett beslut till marknadsdomstolen inom 30 dagar efter delfåendet av Försäkringsinspektionens beslut.

36 §

Konsumentombudsmannens utlåtande

Försäkringsinspektionen skall begära ett utlåtande av konsumentombudsmannen innan ett förbud som avses i 34 § meddelas, om förbudet gäller frågor som hör till konsumentskyddslagens (38/1978) tillämpningsområde.

7 kap.

Övrig tillsyn och skadeståndsansvar

37 §

Tillsyn över försäkringsförmedlare

Tillsynen över och granskningen av försäkringsförmedlares verksamhet enligt denna lag

handhas av Försäkringsinspektionen.

Försäkringsförmedlaren och försäkringsgivaren skall utan hinder av sekretessbestämmelser på begäran ge Försäkringsinspektionen alla handlingar, upplysningar och utredningar som behövs för fullgörandet av Försäkringsinspektionens uppgifter enligt denna lag och fastställandet av tillsynsavgift.

38 §

Tvångsmedel

Försäkringsinspektionen skall förbjuda försäkringsförmedling som i strid med denna lag bedrivs utan registrering eller utan anmälningsförfarandet enligt 32 §. Förbudet kan, om det finns särskilda skäl, även meddelas att gälla en anställd hos den som bedriver försäkringsförmedling eller någon annan som handlar för dennes räkning.

Om en försäkringsförmedlare inte iakttar bestämmelserna i 9, 13, 19—21 § eller 24—30 §, 31 § 1 eller 3 mom. eller 37 § 2 mom. eller bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag eller om det har framkommit missbruk i försäkringsförmedlaren verksamhet, kan Försäkringsinspektionen ge försäkringsförmedlaren en anmärkning, uppmana förmedlaren att rätta till saken inom en viss tid eller förbjuda fortsättande av ett förfarande som enligt Försäkringsinspektionen är felaktigt.

Försäkringsinspektionen skall förena ett förbud som avses i 1 mom. med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Försäkringsinspektionen kan också förena en uppmaning eller ett förbud enligt 2 mom. med vite. Vitet döms ut av länsstyrelsen på försäkringsförmedlaren hemort. Om försäkringsförmedlaren inte har hemort i Finland, döms vitet ut av länsstyrelsen i Södra Finlands län. Angående vite gäller i övrigt vad som föreskrivs i viteslagen.

Om en uppmaning eller ett förbud enligt 2 mom. inte iakttas, kan Försäkringsinspektionen förbjuda försäkringsförmedlaren att fortsätta med sin verksamhet tills saken har rättats till och, om denne grovt har försummat sina skyldigheter, avföra försäkringsförmedlaren ur registret.

39 §

Sökande av ändring i Försäkringsinspektionens beslut

I Försäkringsinspektionens beslut får, med undantag av beslut som avses i 34 §, sökas ändring genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999).

Ett beslut eller förordnande som Försäkringsinspektionen meddelat med stöd av 37 § eller 38 § 1, 2 eller 4 mom. kan verkställas även om besvär har anförts.

40 §

Försäkringsmäklarens skadeståndsansvar

Försäkringsmäklaren är skyldig att ersätta skada som hans förfarande i strid med denna lag eller uppdragsavtalet åsamkat kunden eller en annan person vars rätt uppdraget eller försäkringen gäller. Försäkringsmäklaren är dock fri från ansvar, om han visar att han handlat med yrkeskunskap och omsorg.

Om försäkringsmäklaren har underlåtit att ge kunden behövlig information om försäkringen eller har gett kunden felaktig eller vilseledande information om den, skall försäkringsmäklaren ersätta skada som orsakas av att försäkringsavtalet inte har det innehåll som kunden hade skäl att sluta sig till utgående från erhållen information.

Angående försäkringsmäklarens ersättningsansvar gäller i övrigt vad som föreskrivs i skadeståndslagen (412/1974).

Avtalsvillkor som avviker från 1 – 3 mom. till nackdel för kunden eller någon annan som enligt 1 mom. har rätt till skadestånd är utan verkan mot en konsument samt en sådan näringsidkare som med hänsyn till arten och omfattningen av näringsverksamheten samt omständigheterna i övrigt kan jämföras med en konsument.

41 §

Ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar

Om den ansvariga föreståndaren uppsåtligt eller av grov oaktsamhet åsidosätter en

skyldighet enligt 13 §, är föreståndaren skyldig att ersätta skada som orsakats av detta, om inte ersättning fås från en annan ersättningsskyldig. Denna bestämmelse begränsar inte den skadelidandes rätt att få ersättning för skadan av en annan ersättningsskyldig.

Angående jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller vad som föreskrivs i 2 och 6 kap. i skadeståndslagen.

42 §

Ersättning för tillsynskostnader

Angående den tillsynsavgift som skall betalas för ersättande av kostnader som orsakas av i denna lag avsedd tillsyn över försäkringsförmedlare föreskrivs särskilt.

43 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Ansvarsförsäkringsbeloppen enligt 28 § 1 mom. kan ändras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet på grundval av förändringarna i det europeiska konsumentprisindex som offentliggörs av Europeiska gemenskapernas statistiskbyrå Eurostat.

Försäkringsinspektionen utfärdar närmare föreskrifter om förfarandet för registrering av försäkringsförmedlare, innehållet i uppdragsavtal, opartisk analys och berättelsen över rörelse samt om avskiljande av kundtillgångar.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

44 §

Tystnadsplikt

Den som vid bedrivande av försäkringsförmedling eller annars vid fullgörande av uppgifter som hänför sig till försäkringsförmedling eller som med stöd av 2 mom. har

fått veta något om försäkringsförmedlarens, en kunds eller någon annans ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller något som berör andra personliga förhållanden eller har fått veta en affärs- eller yrkeshemlighet får inte röja detta för utomstående, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke till att uppgifterna röjs eller om inte något annat bestäms i lag.

Utöver vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen rätt att lämna ut uppgifter som omfattas av tystnadsplikten till en åklagar- och polismyndighet för utredning av brott samt, Finansinspektionen eller en annan finländsk myndighet som utövar tillsyn över finansmarknaden, den behöriga myndigheten i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och, om uppgifterna i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet omfattas av sådan tystnadsplikt som avses i denna paragraf, till den myndighet i staten som ansvarar för tillsynen över försäkringsförmedlare.

45 §

Brott mot tystnadsplikten

Straff för brott mot den tystnadsplikt som avses i 44 § döms ut enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (39/1889), om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

46 §

Försäkringsinspektionens rätt till information

Försäkringsinspektionen har rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få sådana uppgifter som behövs för att det skall kunna utredas om en fysisk person som registrerats som försäkringsförmedlare är tillförlitlig. Angående rätten att få uppgifter ur straffregistret föreskrivs särskilt.

47 §

Statistik över försäkringsförmedlare

Utän hinder av 44 § får Försäkringsinspektionen offentliggöra sådan statistik över försäkringsförmedlars verksamhet, ställning och utveckling som enligt lika grunder har gjorts upp över alla ombud och försäkringsmäklare.

48 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .
Genom denna lag upphävs lagen av den 19 februari 1993 om försäkringsmäklare (251/1993) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

49 §

Övergångsbestämmelser

På avtal som ingåtts innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

En försäkringsmäklare som vid denna lags ikraftträdande är införd i Försäkringsinspektionens försäkringsmäklarregister förs in som försäkringsmäklare i försäkringsförmedlarregistret enligt denna lag. En sådan försäkringsmäklare förutsätts inte ha yrkeskompetens som påvisas genom försäkringsmäklarexamen enligt 12 § 2 mom. Under sex månader från denna lags ikraftträdande krävs inte heller att en sådan försäkringsmäklare skall ha en ansvarsförsäkring som motsvarar bestämmelserna i 28 §, om försäkringsmäklaren har en ansvarsförsäkring som överensstämmer med de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande.

En sökande vars ansökan om att bli införd i försäkringsmäklarregistret är anhängig vid Försäkringsinspektionen vid denna lags ikraftträdande kan föras in som försäkringsmäklare i försäkringsförmedlarregistret, om sökanden uppfyller de krav för registrering som försäkringsmäklare som gällde vid den-

na lags ikraftträdande. På en sådan försäkringsmäklare tillämpas vad som föreskrivs om yrkeskompetens och ansvarsförsäkring i 2 mom.

Av en fysisk person som skall antecknas som försäkringsmäklare i försäkringsförmedlarregistret förutsätts inte yrkeskompetens som påvisas genom försäkringsmäklarexamen enligt 12 § 2 mom., om han eller hon den 1 januari 2004 eller senare har avlagt den försäkringsmäklarexamen som ordnas under Försäkringsmäklarexamensnämndens ledning och övervakning. Förutsättningen är att personen i fråga har påbörjat avläggandet av examen före denna lags ikraftträdande och att personens godkända ansökan om att bli införd i registret har lämnats till Försäkringsinspektionen inom två år efter lagens ikraftträdande.

Ett ombud som vid denna lags ikraftträdande bedriver verksamhet som kräver registrering enligt denna lag får fortsätta sin verksamhet tills beslut om anteckning i försäkringsförmedlarregistret har fattats, om en begäran enligt 6 § 1 mom. eller 7 § 1 mom. om anteckning i registret framförs inom sex månader från lagens ikraftträdande. Ett sådant ombud behöver inte i samband med registreringen visa att han uppfyller kraven för

registrering enligt 6 § 1 mom. eller 7 § 1 mom. 1—3 punkten.

Utan hinder av vad som föreskrivs i 26 § får försäkringsmäklaren under ett år från lagens ikraftträdande ta emot arvode också från någon annan än uppdragsgivaren.

Försäkringsmäklaren skall under ett år från lagens ikraftträdande i fråga om de försäkringslösningar som ingår i den opartiska analysen informera kunden om grunderna för hur arvodet från försäkringsgivaren eller någon annan instans bestäms och, om det inte är omöjligt, arvodets belopp.

En försäkringsmäklare skall under ett år från lagens ikraftträdande uppge arvodets belopp och grunderna för hur det bestäms också i fråga om ett försäkringsavtal som kunden ingår. Försäkringsmäklaren skall uppge arvodets belopp och grunderna också om de väsentligen har förändrats jämfört med vad som tidigare uppgetts. Meddelandet skall ges skriftligt, om inte försäkringsmäklaren och kunden har kommit överens om något annat.

Försäkringsgivaren får under ett år från lagens ikraftträdande betala arvode till försäkringsmäklaren för förmedling av lagstadgade pensionsförsäkringar endast enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder som gäller vid lagens ikraftträdande.

2.**Lag****om ändring av 14 a kap. 9 § i lagen om försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 14 a kap. 9 § 2 mom., sådant det lyder i lag 362/2001, som följer:

14 a kap.

Konkurrens och marknadsföring

9 §

Ombudet skall i sin marknadsföring infor-

mera om vilka försäkringsbolag han representerar och vid marknadsföringen av en enskild försäkring vilket försäkringsbolags produkt det är fråga om.

Denna lag träder i kraft den 200 .

3.**Lag****om ändring av 1 a och 1 b § i lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 14 juli 1944 om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944) 1 a § 1 mom. 9 punkten och 1 b § 3 mom., sådana de lyder i lag 916/2000, som följer:

1 a §

Tillsynsavgiften fastställs gruppvis enligt följande:

9) i lagen om försäkringsförmedlare (/) avsedda ombud och försäkringsmäklare som separata grupper,

1 b §

Den fasta grundavgiften bestäms gruppvis. Den proportionella avgiften bestäms för varje grupp, med undantag för grupperna 9, 9 a och 9 b, på basis av premieinkomsten, netto-

avkastningen av placeringsverksamheten och den försäkringstekniska ansvarsskulden som anstalten bokfört under räkenskapsperioden före debiteringsåret, så som social- och hälsovårdsministeriet på framställning av Försäkringsinspektionen bestämmer. Den proportionella avgiften för grupp 9 bestäms enligt antalet ombud som tjänstgör i ombudsföretaget och antalet försäkringsmäklare som tjänstgör i försäkringsmäklarföretaget. Den proportionella avgiften för grupp 9 a bestäms enligt de influtna medlemsavgifterna.

Denna lag träder i kraft den 200 .

4.

Lag**om ändring av 2 § i lagen om Försäkringsinspektionen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 29 januari 1999 om Försäkringsinspektionen (78/1999) 2 § 1 mom. 12
punkten som följer:

2 §
Med tillsynsobjekt avses i denna lag

12) försäkringsförmedlare som avses i la-
gen om försäkringsförmedling (/),

Denna lag träder i kraft den 200 .

5.

Lag**om ändring av 7 § i lagen om Konsumentverket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 december 1998 om Konsumentverket (1056/1998) 7 § 2 punkten, så-
dan den lyder i lag 1534/2001, som följer:

7 §
Begäran om utlåtande

Innan konsumentombudsmannen meddelar
ett förbud eller ett temporärt förbud som av-
ses i 6 § eller för ärendet till marknadsdom-
stolen skall konsumentombudsmannen begä-
ra utlåtande av

2) Försäkringsinspektionen om ärendet
gäller ett försäkringsbolag enligt lagen om
försäkringsbolag (1062/1979), ett utländskt
försäkringsbolag enligt lagen om utländska
försäkringsbolag (398/1995), en försäkrings-
förmedlare enligt lagen om försäkringsför-
medling (/) eller en försäkringsförening en-
ligt lagen om försäkringsföreningar
(1250/1987).

Denna lag träder i kraft den 200 .

6.**Lag****om ändring av 3 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 januari 1998 om förhindrande och utredning av penningtvätt
(68/1998) 3 § 1 mom. 8 punkten som följer:

3 §

*Anmälningsspliktiga*8) försäkringsförmedlare som avses i lagen
om försäkringsförmedling (/),

Anmälningsspliktiga enligt denna lag är

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 29 oktober 2004.

Republikens President**TARJA HALONEN**Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

*Bilaga
Parallelltexter*

2.

Lag

om ändring av 14 a kap. 9 § i lagen om försäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 14 a kap. 9 § 2 mom., sådant det lyder i lag 362/2001, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 a kap.

Konkurrens och marknadsföring

9 §

Ombudet skall vid marknadsföringen av en enskild försäkring informera om vilket försäkringsbolags produkt det är fråga om.

Ombudet skall *i sin marknadsföring informera om vilka försäkringsbolag han representerar* och vid marknadsföringen av en enskild försäkring vilket försäkringsbolags produkt det är fråga om.

Denna lag träder i kraft den 200 .

3.

Lag

om ändring av 1 a och 1 b § i lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 14 juli 1944 om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944) 1 a § 1 mom. 9 punkten och 1 b § 3 mom., sådana de lyder i lag 916/2000, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Tillsynsavgiften fastställs gruppvis enligt följande:

1 a §

Tillsynsavgiften fastställs gruppvis enligt följande:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9) i lagen om försäkringsmäklare (251/1993) avsedda försäkringsmäklare,

9) i lagen om försäkringsförmedlare (/) avsedda ombud och försäkringsmäklare som separata grupper,

1 b §

Den fasta grundavgiften bestäms gruppvis. Den proportionella avgiften bestäms för varje grupp, med undantag för grupperna 9, 9 a och 9 b, på basis av premieinkomsten, nettoavkastningen av placeringsverksamheten och den försäkringstekniska ansvarsskulden som anstalten bokfört under räkenskapsperioden före debiteringsåret, så som vederbörande ministerium på framställning av Försäkringsinspektionen bestämmer. Den proportionella avgiften för grupp 9 bestäms enligt antalet försäkringsmäklare som tjänstgör i försäkringsmäklarsammanslutningen. Den proportionella avgiften för grupp 9 a bestäms enligt de inlutna medlemsavgifterna.

Den fasta grundavgiften bestäms gruppvis. Den proportionella avgiften bestäms för varje grupp, med undantag för grupperna 9, 9 a och 9 b, på basis av premieinkomsten, nettoavkastningen av placeringsverksamheten och den försäkringstekniska ansvarsskulden som anstalten bokfört under räkenskapsperioden före debiteringsåret, så som *social- och hälsovårdsministeriet* på framställning av Försäkringsinspektionen bestämmer. Den proportionella avgiften för grupp 9 bestäms enligt antalet *ombud som tjänstgör i ombudsföretaget och antalet försäkringsmäklare som tjänstgör i försäkringsmäklarföretaget*. Den proportionella avgiften för grupp 9 a bestäms enligt de inlutna medlemsavgifterna.

Denna lag träder i kraft den 200 .

4.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om Försäkringsinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen av den 29 januari 1999 om Försäkringsinspektionen (78/1999) 2 § 1 mom. 12 punkten som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med tillsynsobjekt avses i denna lag

12) försäkringsmäklare som avses i lagen om försäkringsmäklare (251/1993),

2 §

Med tillsynsobjekt avses i denna lag

12) *försäkringsförmedlare* som avses i lagen om *försäkringsförmedling* (/),

Denna lag träder i kraft den 200 .

5.

Lag**om ändring av 7 § i lagen om Konsumentverket**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 18 december 1998 om Konsumentverket (1056/1998) 7 § 2 punkten, så-
dan den lyder i lag 1534/2001, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Begäran om utlåtande

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett förbud eller ett temporärt förbud som avses i 6 § eller för ärendet till marknadsdomstolen skall konsumentombudsmannen begära utlåtande av

2) Försäkringsinspektionen om ärendet gäller ett försäkringsbolag enligt lagen om försäkringsbolag (1062/1979), ett utländskt försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995), en försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsmäklare (251/1993) eller en försäkringsförening enligt lagen om försäkringsföreningar (1250/1987).

Föreslagen lydelse

7 §

Begäran om utlåtande

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett förbud eller ett temporärt förbud som avses i 6 § eller för ärendet till marknadsdomstolen skall konsumentombudsmannen begära utlåtande av

2) Försäkringsinspektionen om ärendet gäller ett försäkringsbolag enligt lagen om försäkringsbolag (1062/1979), ett utländskt försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995), *en försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling (/)* eller en försäkringsförening enligt lagen om försäkringsföreningar (1250/1987).

Denna lag träder i kraft den 200 .

6.**Lag****om ändring av 3 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 januari 1998 om förhindrande och utredning av penningtvätt
(68/1998) 3 § 1 mom. 8 punkten som följer:

Gällande lydelse

3 §

Anmälningsspliktiga

Anmälningsspliktiga enligt denna lag är

8) försäkringsmäklare som avses i lagen
om försäkringsmäklare (251/1993),

Föreslagen lydelse

3 §

Anmälningsspliktiga

Anmälningsspliktiga enligt denna lag är

8) *försäkringsförmedlare* som avses i *la-*
gen om försäkringsförmedling (/),

Denna lag träder i kraft den 200 .
